



Г.Б.4/94

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 14328

INCERTI AUCTORIS EPITOME
RERUM GESTARUM ALEXANDRI MAGNI.

E CODICE METTENSIS EDIDIT

OTTO WAGNER.



Prolegomena.

Incerti auctoris 'epitome rerum gestarum Alexandri Magni' in uno, ut nunc res est, libro manu scripto inuenitur, qui nunc numero 500 (olim G 53) signatus inter libros bibliothecae publicae Mettensis asseruatur anteaque monasterii Sancti Arnulphi olim prope illam urbem siti erat. est liber membranaceus, formae octonariae, saeculo decimo scriptus, quem anno huius saeculi XLI. inspexit atque descripsit Iulius Quicherat (cf. 'Catalogue général des manuscrits des bibliothèques publiques des départements,' tom. V 1879 p. 187 sqq.), neque tamen ea adhibita cura et diligentia, ut acta egisse mihi uidear, si quae hoc libro continentur paucis enumerauerim. atque ut de externa libri specie primum dicam, constat foliis centum septuaginta sex iisque diuersae originis ac uarii argumenti per quaterniones complicatis, quorum tamen ordo bibliopecti stupore pessime turbatus est. compositus enim est tribus ex libris eadem fere aetate, quod decimum esse saeculum iam diximus, exaratis; quibus diuulsis ac truncatis quicquid eorum supererat uno hoc, quod exstat, uolumine comprehensum est, prout fors uel libido pusillas reliquias operarii manibus obtulerat. iam igitur restituto pristino ordine quae ex tribus illis libris supersunt enumeremus. atque primi libri haec sunt:

a) 'enlogium Hubaldi de caluis' (fol. 1^a—5^a) quod carmen (cf. Ad. Ebert 'allg. Gesch. d. Litt. des MA's im Abendlande' III p. 167) ex Casp. Barthi 'aduersariorum commentariorum libris' Francof. 1624 p. 2175 sqq. ad uerbum expressit J. P. Migne in 'collectionis patrum Latinorum' uol. CXXXII 1853 p. 1041 sqq. constat carmen, quale in libro Mettensi legitur, uersibus CXLIV, omissis uersibus XLIII ('cessa caluastrium, cessa corrodere cessa') et CXXIo ('conquinisce, canis, confingens crimina caluis'), insertis tamen post uersum XXXIII. uersibus decem, quorum nonnullos iam Ang. Mai 'ex antiquis quibusdam Vaticanæ bibliothecae membranis' publici iuris fecit in 'classiceorum auctorum e Vaticanis codicibus editorum' uol. V 1833 p. 460. quos uersus hoc loco afferre supersedeo.

b) epistolae quae feruntur Sancti Pauli ad Senecam et Senecae ad Paulum cum praefatione Sancti Hieronymi (fol. 6^a—8^a et 25^a—27^a). neque huius codicis neque eius, qui numero 300 signatus

(saec. XI.) eadem in bibliotheca asseruatur, rationem habuit in editione quam fecit harum epistularum Eugenius Westerburg 'der Ursprung der Sage, dafs Seneca Christ gewesen sei' 1881 p. 41 sqq.

c) 'ratio quorundam XII poetarum de IIII temporibus anni' (fol. 27^r—28^r); cf. Baehrensii 'Poet. lat. min.' uol. IV p. 131 sqq.

d) 'incipiunt strictim labores Aeneae a supradictis XII poetis eliminatae' [sic] (fol. 28^r—30^a); cf. Baehrensii 'Poet. lat. min.' uol. IV p. 136 sqq.

e) uersus Alcuini ad Samuelem Sennensis ciuitatis episcopum (fol. 30^a—30^r), quibus in edendis hoc codice usus est Ernestus Duemmler in 'Poet. lat. aevi Carolini' uol. I p. 228.

f) uersus Sedulii Scoti ad Hartgarium (fol. 30^r—31^a). incip.: 'Gloria nostra redit, elementa luxque serena; cuncti laetamur, gloria nostra redit' etc.

Altero autem libro continetur:

glossarium Aynardi, ex quo fluxerunt excerpta illa quae in 'Corp. gloss. lat.' uol. V p. 615 sqq. leguntur (fol. 9^a—24^r et 136^a—160^r). cui glossario haec inscriptio praefixa est: 'incipit glosarium ordine elementorum aggregatum ab Aynardo anno ab incarnatione Domini DCCCCLXVIII. indictionis XII. imperio Magni Ottonis' etc. etc.

Tertii denique libri haec sunt:

a) Symmachi relationes (fol. 85^a—87^r; 72^a—79^r; 64^a—71^r; 48^a—55^r; 40^a—47^r; 32^a—39^r; 56^a—63^r; 170^a—175^r). usus est hoc codice Sebeck in Symmachi editione (cf. ibid. praef. p. XIX).

b) inuectinae quae feruntur Sallustii in Ciceronem et Ciceronis in Sallustium (fol. 91^a—95^r et 80^a—85^r).

c) epistula quae fertur Alexandri Magni ad Aristotelem (fol. 162^a—169^r; 128^a—135^r; 120^a—126^a).

d) haec 'epitome rerum gestarum Alexandri Magni' (fol. 119^r; 104^a—111^r; 96^a—103^r; 88^a—90^r; 126^a—127^r; 112^a—119^r).

Et quoniam de libri Mettensis forma fatis argumento disserai, ad ipsam hanc epitomen uenio. prima illius notitia mihi ex Curtii Wachsmuthii libro qui inscribitur 'Einleitung in das Studium der alten Geschichte' Lips. 1895 p. 576 obuinit; dixit autem Didericum Volkmannum epitomen se editurum esse promississe nec nullius pretii ex eis, quas inspexisset, partibus libellum sibi uideri. quibus uerbis incitatus cum Metti in urbe patria uersarer, totum librum perlustravi et epitomen descripsi. tum Brunone Keilio benignissime intercedente impetraui ab Diderico Volkmanno, ut epitomen remoto illiberalitatis crimine edere mihi liceret. neque enim, niri ille doctissimus liberalissimusque rescripsit, sese repugnare, ne ego quod ipse sibi proposuisset munus edendae epitomes susciperem, neque omnino ineditam eam esse, nam paucis ante annis se uerba epitomes publici iuris fecisse eo libello, quo praeceptores gymnasio Portensis Bonitazio magisterii annum quinquagesimum exactum lustrandi congratulati essent. qui liber publice non uenit nec mihi eius copia facta est. gratias

igitur Diderico Volkmanno ago sincerissimas propter benignam eius humanitatem et liberalitatem, qua uiros non nisi uere artis litterarumque amantissimos praeditos esse scimus. spero autem me ita rem egisse, ut non praeiperem, quae potissima uiro illi doctissimo dicenda sunt. continui enim operam meam in edendis recensendisque uerbis epitomes. id autem potissimum in hac editione adornanda egi, ut scripturam codicis iis tantum locis mutarem, quos deprauatos esse mihi persuasum esset, multasque coniecturas probabiles quidem, nec tamen certas in appendice indicare, quam in uerborum ordinem recipere mallet. quod uero meam in hoc opere expoliendo industriam spectat, neque omnia libri manu scripti menda intacta reliqui neque omnibus, quae etiam me ipsum offenderunt, fortiora adhibere remedia conatus sum; tã δὲ ἀγνοήθέντα τυγχάνειω διορθώσεως ὑπὸ τῶν διωγμένων. in adnotatione autem critica, nisi ad rem usum est, discrepantias orthographicas aliasque minutias non commemoravi exceptis nominibus propriis omnibus iisque locis, ubi de lectione uera dubitari potuit. denique sedulo caui, ne in animaduersionibus nimis prolixus essem, praesertim ne in disputatione mea, qua de singulorum locorum condicione disserui, in quaestionibus illas difficillimas grauissimasque deferre, quae sunt de auctoribus ac necessitudine fabularum, quae de Alexandri historia feruntur. quare ceterorum, qui de Alexandri rebus gestis exposuerunt, scriptorum libros non adhibui nisi ad emendandos uel explanandos singulos epitomes locos. Volkmanniana quod est uere dignum scientia atque doctrina non tetigi, qua spero fore, ut edoceamur, quae totius sit epitomes condicio quaeque inter eam et ceteras Alexandri historias ratio ac necessitudo intercedat. hoc autem loco pauca tantum de ea re proferre libet. exstitisse uidetur antiquitus liber quidam, qui inscribebatur 'de rebus gestis Alexandri Magni', cuius auctor quis fuerit quae aetate floruerit nescimus. apparet autem hunc scriptorem iisdem fere auctoribus in enarranda Alexandri Magni historia usum esse, ex quibus fluxerunt, quae a Curtio Diodoro Iustino Plutarcho tradita sunt, eumque artius cum relationibus Curtii et Diodori quam cum Iustini et Plutarchi cohaesisse, quibusdam tamen locis plura quam Curtium et ceteros praeuisse, aliis quamuis paucis cum Arriano consensisse, in exitu denique uitae Alexandri exponendo proxime ad eas fabulas accessisse, quas de ea re scriptores quidam deteriores Graecorum commentii sunt. quarum fabularum ii scriptores, qui ad nostram aetatem peruenierunt, nisi paucissimis locis mentionem non fecerunt earumque uestigia ampliora adhuc tantum exstabant in libro illo, quo historia Alexandri in fabulae dulcedinem a quodam scriptore, qui uulgo, ne prorsus nomine careat, 'Pseudo-Callisthenes' uocatur, composita est, cuius libri complures recensiones aetatem tulerunt. atque haec quidem de hoc scriptore dixisse sufficiat. iam redeamus ad illum 'rerum gestarum' auctorem. cuius librum quarto fere quintone p. Chr. saeculo a nescio quo parum accurate epitomatum,

quoad inuida fata eum nobis seruauerunt, in manibus esse gaudemus magisque gaudebimus, si cui uiro ampliore doctrina ornato contigerit, ut nouis melioribusque subsidiis criticis adiutus epitomes uerba emendatiora et integriora, quam a nobis edita sunt, repraesentet. quae de dicendi consuetudine hoc loco proferre possumus, in posterum seponenda esse putauimus. neque tamen hac praefatione ad finem perducta facere possum, quin hoc loco cum Guilelmo Krollio quas per litteras egi gratias publice quoque profitear, cuius liberalitate factum est, ut uerba tertii libri Pseudo-Callisthenis inde a capite tricesimo ad fidem libri Parisini littera A uulgo signati cum extrema epitomes parte conferre possem, tum gratias quam maximas agam Brunoni Keil Ricardo Reitzenstein Eduardo Schwartz, qui quae ad uerba epitomes et emendanda et explananda docte et sagaciter excogitauerunt liberalissime mecum communicauerint.

Alexandri Magni Macedonis

epitomae rerum gestarum

liber II.

Magnus Alexander rex Macedoniae postquam omne impe-
 rium Asiae ad se redegis-
 se credidit, neque id quidem Dario uiro
 ostendere ausus esset, postea patefecit uoluntatem. deinde corporis
 sui custodes multos instituit itemque Darii fratrem Oxyatrem instituit
 deditque eis diadema et tunicam mesoleucon et cadu-
 ceum <et> zonam Persicam ceteraque ornamenta regia omnia, quae
 Darius habuerat, itemque equites stipatores quos habebat || fol. 104^a
 Persico ornatu [et] sequi iussit. deinde Alexander audiuit Besum
 uestem regiam sumpsisse. Agrianos et † Gabisios armari iussit
 eiusque confidentiam admiratus exercitum per montes, qua proximum
 putauit, ad eum ducere intendit. deuenit ad Arios, ubi erat Arioba-
 zanes, qui cum Beso Darium interfecerat. aduentum Alexandri per-
 timuit atque in Indiam profugit. deinde Alexander exercitum ad
 4 Energetas, qui antea Arimaspi uocabantur, duxit. ibi oppidum,
 qua in Indiam iter est, constituit et nomen Alexandriam imposuit.
 deinde peruenit ad oppidum † tarmantidem, quod est positum in
 flumine † medorum. Stiphamenes, qui proximus erat Beso, postquam
 audiuit Alexandrum adesse, Dataphernen et Cattenen ceterosque
 Darei propinquos conuenit demonstrans tempus aduenisse Darii ul-
 ciscendi et Alexandri amicitiam || insinuandi Besumque cohor- || fol. 104^b
 tabatur comprehensum ut Alexandro quam primum traderent. quibus
 id facile et cito persuasit, nam cotidie <magis> magisque Darium
 25 desiderantes Beso iniquiores fiebant. itaque Stiphamenes, quod fami-
 6

1 INCIPIT ALEXANDRI MAGNI MACEDONIS EPITHOMAE RE-
 RV M GESTARVM LIBER . I . 3 LIBER II] LIBER I; corr. Reitzen-
 stein 5 redigisse | lacunam statui | quidem] quod 6 ostenderet
 8 eis] ei; corr. Keil | lacunam significauit | mesoleucon] 'mesoleucon'
 ex 'mosoleucon' corr. pr. m. 9 <et> addidi 10 stipatores] statores;
 corr. Schwartz 11 [et] deleui 12 argrianos 14 Arios] agros |
 Ariobazanes] ex 'ariobaxanes' corr. ut uidetur 17 uergetas | Arimaspi |
 remaxii 18 qua] quia | [littera 'i' eluta] 21 bataphernen 23 Be-
 sumque cohortabatur] cohortabatur besumque; transposuit Keil 24 tra-
 denti 25 <magis> inserui

liarissimus Beso erat, facile custodes ab tabernaculo ablegauit. deinde ipsi uniuersi introierunt et Besum constrinxerunt ornamentaque regia ademerunt itaque ad Alexandrum profecti sunt. hosque ubi repente aduenientes Alexander Besumque uinctum adduci conspexit, ⁵ [et] ex ea re summa laetitia adfectus eos, qui adduxerunt, collaudatos ⁷ donatosque dimisit. deinde iter <ad> Tanaim flumen facere coepit et quartum post diem ad Maracanda deuenit, quod abest a flumine Tanai dierum ... nia. id oppidum pulcherrimum ac munitissimum est propter multitudinem fluminis eius, quod oppidum circumfluit. ^{fol. 105^a} || quod circuito | murus stadium LXX continuus continebat. ibi ⁸ praesidio relicto ad Tanaim, quo contenderat, perrexit castraque secundum flumen collocauit. interim Scytharum imperator fratrem suum Carcasim cum copia magna misit, qui Alexandrum flumen ⁹ transire prohiberet. deinde Alexandro nuntiatur Stiphamenen et ¹⁵ Cattenen ab amicitia discessisse et Graiorum copiam, quam in agro regio cum praesidiis reliquerat, fugasse multosque occidisse; reliquos in quandam locum munitum cuneatim confugisse in praefectura Bactrina eosque Stiphamenen oppugnare. haec ubi Alexander audiuit, praeter consuetudinem indignissime tulit noctemque circa ¹⁰ offensas peruigilauit in cogitando. itaque ante utilissimum uisum ²¹ est id, quod coepisset, perseuerare. itaque postridie rates in flumine iubet apparari. quod Macedones studiose regi parentes breui ^{fol. 105^r} || tempore fecerunt; || nam duo milia ratiū secundum fluminis ripam destinata appulerunt, postea exercitum in ratīs accendere iussit ¹¹ signoque dato omnes uniuersas soluere iussit. itaque in altum ²⁶ prouecti ratiū multitudine ut agmine quadrato per campum ac non per flumen ire uidebantur, barbari autem mentibus destinati non pati eos in terram descensionem facere, sed in ripa telis contentis praestolabantur. postquam medium iter fluminis praestiterunt, signo dato ³⁰ Macedones clamorem sustulerunt; simul strepitu remorum ac signorum sono remigumque cohortatione animi militum exaeuebantur. ¹² barbari autem clamore facto Macedones sagittis ceterisque telis figere coeperunt; multos sauciarunt compluresque occiderunt ideo, quod tela ^{fol. 106^a} || euitare propter angustias nullo modo || poterant. deinde simul ³⁵ rates ad ripam accesserunt, Alexander turmas impressionem facere phalangesque consequi iussit breuique tempore, postquam primi animo constanti impressionem fecerunt, omnes barbari se in fugam

2 constrinxerunt 3 adhimerunt 5 [et] deleui 6 <ad>
suppleui | tanai [corr. ex 'tanq' pr. m.] 7 diem ad Maracanda]
diem ≡ amarcadam [fuit d in ras.] 8 lacunam statui 10 stadia |
continuis] coniungis 12 scytharum 16 praesidus 17 cuneatim] genuatim
20 offensas] offensus; corr. Reitzenstein | in cogitando] in ≡ cogitando [fuit g in ras.] 21 id] et | quo | post tridie
24 destinata 25 uniuersa 26 profecti 30 strepitum 31 sonum | exaeuebantur] exaequabantur; corr. Reitzenstein 32 fingere
34 angustias 35 turma 37 impressionem] littera ultima paene eluta

dederunt. eos Macedones per noctem sequentes usque ad Liberi
 Patris columnam peruenisse dicuntur. inde ad flumen Tannum et
 castra reuersionem fecerunt. dein post triduum ad Maracanda uer- 13
 sus iter festinans facere intendit, ut Stiphamenen imprudentem op-
 primeret. quem ubi Stiphamenes reuerti audiuit, Graios oppugnare 5
 destitit. ille autem ad Maracanda profectus quarto die deuenit.
 Graiorum caedes erant factae. mortuos sepeliri Menedemoque prae-
 fecto sepulchrum fieri iussit. deinde per agrum Sogdianum agmen 14
 duxit. ex eo porro in Bactrinam peruenit et Besum adduci iussit ||
 eumque suspensum more Persarum fundis necauit. deinde post || fol. 106^r
 diem undecimum ad flumen Ochum peruenit. id transit. inde ad 11
 Oxum flumen deuenit. ex eis regionibus quaedam hominum multitudo 15
 timore impulsu in quendam montem praeruptum atque excelsum
 confugerant, cuius horribilem altitudinem aspectum in se habebat, nam
 ab imo ad summum non minus XX stadiis . . . eo aditus uno loco 15
 per speluncam patebat. reliquae partes inpendentibus saxis erant
 praeruptae. hoc ubi Alexander expugnari non posse uidit, de cuncto 16
 exercitu homines CCC quos fortissimos esse putauit elegit hosque
 grandi praemio impulsos post montem adduxit demonstrauique, ut in
 saxis clauos ferreos † angulis actos figerent et lineas transducerent 20
 atque ita minutatim <aditum> scandentium adleuando in summum
 montis uerticem reperirent; id in nocte adgrederentur et, cum diluxisset, ||
 linteis candidis sibi significarent. id illi citius Alexandri opi- || fol. 107^a
 nione fecerunt. cum plures praecipitantes perissent, reliqui perfece- 17
 runt. Alexander cum primo mane mittit quendam ex suis Daren 25
 ad Ariomazen hostium ducem, qui ei persuaderet, uti se dederet; si
 id impetrare non potuisset, iubet Daren, uti eos qui in summo essent
 significaret. id ubi Ariomazes conspexit, admiratus est, quasi Alex- 18
 ander in exercitu homines uolaticos haberet. cum de ea re timidus
 consultaret, quid ageret, multitudo hominum, quae ibi erat, Arioma- 30
 zen interfecerunt. deinde ipsi <se> dederunt. Alexander autem eo
 interfecto reliquis ignouit. deinde diebus post paucis partem exer- 19
 citus in Bactros Nautacen in hiberna praemisit, ipse cum reliquis
 Xeiniptam eiusdem rei causa concessit. ibi cum Sissimithre, qui

3 triduo | marcadam 6 marcadam 8 sogdianum 9 Bactri-
 nam] bacteriam 11 Ochum 12 quaedam] quidam (per comp. ser.)
 14 cuius] quorum | altitudo] multitudo 15 non minus] nomina | lacu-
 nam indicaui 17 expugnari] ex 'expugnare' corr. pr. m. | uidit de]
 uidro di 18 fortissimos] fortes summos | hosce 19 impulsos] pulso-
 corr. Reitzenstein 21 <aditum> inserui 22 repperent | nocte]
 noctu | deluxisset 23 id] at | opinionem 24 praecipitantes] ex 'per-
 accipitantes' corr. pr. m. 25 Daren ad Ariomazen] dare nadarioba-
 zanen 26 se dederet] redderet 27 impraeatrare | Daren uti] dare nuti
 28 significarent ariobazanes 29 habere 30 ariobazanen 31 se
 dederunt] redierunt; corr. Reitzenstein 33 Bactros] ex 'bactros' corr.
 pr. m. | hiberna 34 concessit ibi] concessit. Tibi | Sissimithre qui]
 sis. sime requi [inter 'sis' et 'sime' spatium unius litterae uacuum]

fol. 107^r || more barbaro e matre sua duos || filios et tres filias produxerat,
 20 foedus fecit. deinde hieme exacta exercitum <ad> Dahas duxit [quo].
 Stiphamenes ex eo loco ob hanc causam non profugerat, quod uxorem
 5 bat. hanc in omnibus itineribus et laboribus secum ducebat. ea
 cum Alexandri aduentum audisset, negat se ex oppido exituram;
 deinde post virum multis precibus orare coepit, ut Alexandri fidei
 21 se traderet, at ille noluit. id ubi impetrare non potuit, in conuiuium
 eum coegit, ut poculum biberet, eumque defessum somno dedit. at
 10 ubi silentium esse sensit, de lecto surrexit et pulvinar uiro a
 capite subduxit. ita gurgulione extenso caput a corpore gladio
 abscondit et ita cum uno seruulo porta progressa ad Alexandrum
 22 in castra deuenit. eam custodes ad regem deduxerunt decoram
 fol. 108^a || ornatu ac formae dignitate, <etsi> || cruenta erat. at ubi Alexan-
 15 der repente conspicatus est multimodisque admiratus, quae esset
 23 uel quid uenisset, tum illa caput uiri extulit. tum rex exclama-
 uit: 'o piissime Stiphamene, tandem poenas pro sceleribus pepen-
 disti!' deinde mulieris manum adprehendit gratiasque egit. ne-
 que quicquam honoris habuit, ne existimaretur ob eius formae cupi-
 20 ditatem fecisse. quod ubi factum Dahae Stiphamenen occisum audi-
 erunt, Cattenen et Dataphernen comprehensos ad Alexandrum addux-
 24 erunt. ideo Alexander exercitum in oppidum ducere noluit. deinde
 Alexander ex eo loco profectus est. cum iam tertium diem iter
 faceret, repente nocte caelo obducta niuis multitudo terram contexit;
 25 deinde undique uis uentorum cum turbinibus maximo cum caeli
 fol. 108^r || strepitu creberrimis cum fulgoribus || exorta est, ut omnia
 25 eueriti ac perturbari uiderentur. cum frigore omnis humor terrae
 coiret ac glaciesceret, ut tabernacula ac uestimenta militum rigida
 obdurescerent, eum laborem aliquandiu Macedones perpessi sunt. at
 30 ubi frigus angescit ac uis tempestatum non intermittitur, ad quos
 26 quisque potuit uicos ac uillas passim profugit. partim se ad arbores
 adplicabant, nonnulli sub rupes atque inpendentia saxa confugiebant.
 alii cum ex equo descendere conarentur, ob torporem nequibant ac
 uestigio se mouere non poterant. tum si qui cubuerat, cum exsur-
 35 gere conaretur, ueste concreta ad terram haerebat, ut neque in ma-
 nibus arma habere possent, ita ut uento differrentur, [ut] neque
 27 quisquam se neque alterum adiuuare posset. huius uis tempestatis
 miserima morte ad hominum XXX milia, iumentorum III milia

1 sua] rna 2 <ad> addidi | Dahas] daaeas | [quo] deleui 8 con-
 uiuium] conuiuium 12 portam 13 decoram] quorum; corr. Schwartz
 14 <etsi> suppleui 15 multis modisque 19 ob] ab | formae] 'forma'
 corr. ex 'forme' pr. m. 20 Dahae] danaide | stiphamenen 21 cat-
 tane | adduxerunt] corr. ex 'addexerunt' pr. m. 24 obducto 28 co-
 hiret 30 intermittit 33 equo] eo quo 34 exurgere 36 diffe-
 rentur | [ut] deleuit Reitzenstein 37 alteri | adiuuari | uis 38 at

perierunt || consumpti; praeterea multi, qui aut corporis dolore || fol. 100^a
aut aliqua parte membrorum debilitati essent, in castra reuerteban-
tur. deinde iter coeptum ad † Gaesetas persequerare intendit. huic 28
in itinere satrapes quidam Chorienes obuiam venit. cum eo amici-
tiam fecit. isque cum Alexandrum hospitio apud se accepisset, in 5
conuiuium filias duas uirgines <cum> ceteris amicorum filiis uirgini-
bus saltatum introduxit. in his fuit Oxyatris filia Roxane omnibus 29
formosissima, cuius aspectu captus Alexander in cupiditatem adduc-
tus est. tum quaesivit, quis ea aut cuius filia esset. <inueniebat>
Oxyatris, eius qui ibidem cenabat, esse. tum poculum prehendit 10
deosque conprecatus haec dicere coepit: multa multis insperantibus
obtingere solere; multos reges ex captiuis procreatas filias suas ad 30
exteras gentes nuptum misisse et ita communicatione facta amici-
tias firmasse. || 'quare' inquit 'neque Macedones uobis genere || fol. 100^b
antestare neque uos, si uicti in amicitiam uenissetis, adfinitate in-
dignos ducerem. hoc cum ego, idem quoque ut ceteri faciant Mace-
dones curabo.' his uerbis amicos cohortabatur et sibi quisque in 31
conuiuium uirginem matrimonio iunctam abduxit. quod factum Ox-
yatres ceterique barbari magno opere gauisi sunt. his rebus gestis 32
Alexander in agrum † Beionem profectus est. castra praeterit et 20
† Oxurum flumen transit. deinde stadia XXX per loca sola exerci-
tum transduxit, ut Indiam uersus iter faceret. peruenit † Drapim.
huic rex † Arines cum liberis maximoque commeatu obuiam uenit,
quem exercitui diuisit, ipsique Alexandro plurimam uestem bar-
baricam et equorum tria milia et argenti talentum L milia adpor-
tauit. cum ab eo quaereret Alexander, quid || uellet, Indus re- || fol. 110^a
spondit: 'tuam' inquit 'magne rex amicitiam.' Alexander dixit:
'pater' inquit 'uester moriens hanc pecuniam tradidit eamque ego
uobis condono. equis in bello utar. uos nostri memineritis; officium
hoc erit uestrum.' hinc progressus † per Phuten, quod abest ab 34
India dierum VIII uia. tum id hi, qui trans flumen habitabant, ubi 31
uident Alexandrum aduenisse, gauisi sunt. primum Iouis filium.....
alterum Herculem, tertium Alexandrum uenisse commemorabant.
id rex gauisus fluuium transit et ducibus sumptis ad flumen Indum
peruenit. ibi naues aedificare iussit exercitumque transportauit. ipse 35
cum equitatu et leui armatura secundum flumen antecessit; Cratero 36
cum reliqua copia ut sequeretur imperauit. deinde ad oppidum pri-

4 Chorienes] corianus 5 isque] in ras. 6 <cum> addidi
7 saltatum] salutatum | oxiatris 9 <inueniebat> addidi 10 oxia-
tris | qui] ex 'quae' corr. pr. m. 11 conprecatus] 'conprecatos' ex 'con-
precatus' corr. pr. m. (sic) | insperantibus] sperantibus; corr. Reitzen-
stein 12 captiuis] captiuis | procreatos 13 factas 14 neque] ne-
que ~~neque~~ 16 ut] ut ut 17 et] uti | quisque] quique 18 oxiatres
22 transduxit] ex 'franceduxit' corr. pr. m. 23 rex] raex | commeatu]
comitatu 24 ipsi] ipse; corr. Reitzenstein 25 talenta 26 idus
31 uia . tum id hi] uiatum . et hi 32 lacunam statui



mum Indiae Silicem cum accederet, ex oppido armati exierunt. hos effugatos intra portam redigit. postea exercitum eorum consecutus
 fol. 110^r || est. || oppidum expugnauit puberesque omnes, ut metum iniceret, occidit. inde progressus ad oppidum praecinctum uenit. ibi obsidi-
 36 bus acceptis praesidium collocauit. ex eo protinus <progressus>
 6 CCXXX stadia per agrum Nysaeum peruenit ad oppidum Nysam imprudentibus Nysaeis. oppidani ubi id senserunt, legatos ad eum maiores natu pacificatum miserunt hisque placuit in deprecando regi demonstrare, quem ad modum Liber Pater, cum perambulasset, oppi-
 10 dum Nysam et ciuitatem Nysaeorum, hominum L. milia, constituisset, montemque procul ostendunt, quem ille ex progenie sua Meron appellasset, quantaque amoenitate esset demonstrauerunt.
 37 deinde simul omnes flentes, ne Liberi Patris monumenta ac beneficia tolleret, obsecrare coeperunt, hisque Alexander oppidi libertatem
 15 suaque omnia reddidit Augypemque imperio praeficit. eumque Alex-
 fol. 111^a || ander petit, ut uiros bonos centum electos || secum mitteret.
 38 Augypes respondit nullam ciuitatem stare posse, ex qua optimi C abducti essent. 'si nos' inquit 'nis saluos, potius improbissimos abduc-
 ducentos.' id Alexandro ridiculum et uerum uisum est. deinde et
 20 Meron ascendit. totus ager aqua abundabat et omnium generum
 39 arborum feracissimarum [et] ubertate erat repletus. inde profectus Cordiaeos montes transit. ad satrapeam Assacanam deuenit; deinde ad oppidum Mazaga accessit, in quo regnauit Mesagenus, cuius post mortem mater Cleopis cum eius filio patrium imperium
 25 obtinebat [in quo]. regis frater Amminais mercenariorum VIII milia introduxerat in ciuitatem, cohortatus contra Alexandrum armauerat. [pugna Indorum et Alexandri. Alexander et rex Indorum Aminais
 40 in]. oppidum in circuito XXXV [milia] <stadium> murus ex saxo cinge-
 fol. 111^r || bat fossaque erat uasta munitum. hoc || Alexander militum co-
 30 rona circumdata oppugnare intendit. hic dum ipse circum moenia adequitans suos hortatur, repente a muro missa sagitta crure sinistro percussus est. id telum postquam euolsum est, uis magna sanguinis secuta est. neque eo magis male adfectus proelio discessit. deiecto uulnere eoque magis magisque . . . milites hortatur, testu-
 41 dines[que] ac turris ut ad murum appellant. tum Macedones eo cupi-
 36 dius rege saucio scalis apposisis oppido potiri nituntur. alii e tur-

4 praecinctum] procinctum [obsidibus] ex 'obsedibus' corr. pr. m.
 5 <progressus> addidi 6 nysaeum 8 pacificandum 10 nysaeorum |
 constituisse 12 meroen 14 libertate 15 praeficit] praecipit
 16 centum] acentum 17 quo 18 essent] sunt 20 meroen 21 [et]
 deleuit Reitzenstein | inde [sed littera prior d expuncta est et eluta]
 22 Assacanam] saganam 23 Mazaga]mazanam 25 [in quo] deleni |
 mercenariorum] ex 'mercenarium' corr. pr. m. 26 ciuitate | coh-
 ortatus] ex 'cohortatur' corr. 27—28 [pugna . . . in] deleni 28 [milia]
 deleni | <stadium> addidit Reitzenstein 30 adaequans 34 lacunam
 statuit Reitzenstein 35 [que] deleui] appellent 36 nutantur] aliq. turrib;

ribus tela tormentis concitata in defensores mittunt, alii machina-
 tiones ad murum applicant. id ubi Cleopis animaduertit turris tanta
 multitudo ad oppidum accurrere uimque tantam[que] telorum tor-
 mentis missorum re inuisitata pertimuit. credit ea saxa neruis missa
 † scorpionis catapultas arcu extensas uolare. cum || tantis uir- || fol. 96^a
 tutibus hostes esse putaret, Ariplicem ceterosque amicos conuocat;
 cohortatur, ut oppidum Alexandro dedant. mercennarii contra recla-
 mantes impedire ac seditionem facere coeperunt. postero die Cleopis
 clam legatos ad Alexandrum <de> deditione mittit oratum, ut igno-
 ceret ipsis; ui conductorum adactos, quae fecerunt referri id mer-
 cennarii suspicati de suo numero ad Alexandrum legatos miserunt
 oratum, uti ex oppido exire suaque exportare liceret. his utrisque
 quod postulauerunt concessit. illi cum uxoribus liberisque et cum
 impedimentis porta foras exierunt et ab oppido haud longe con-
 sederunt. postero die Alexander copias expeditas ad eos ducere
 coepit pronuntiauitque, ut omnes interficerentur. illi ubi quid age-
 retur || impedimentis in medium collectis ipsi armati || fol. 96^b
 circumsteterunt parati aut iniuriam refutare aut pro uxoribus ac
 liberis mortem fortiter obire. simul clamare coeperunt Alexan-
 drum in fide non manere. Alexander dixit se ex oppido ex-
 eundi, non abeundi potestatem fecisse. itaque impressione facta
 † multi diu paucosque resistentes acerrimo certamine aegre superatos
 omnes interfecerunt. deinde ad oppidum reuersionem fecerunt. eis
 obuiam uenit Cleopis cum populi principibus ac nepote paruo,
 prae se uelatas uerbenas ac fruges supplicii signa portantes. tum
 Alexandro facies mulieris pulchra uisa est. erat enim statu ac digni-
 tate ea, ut <haud> ignobili loco orta atque imperio digna uideretur.
 deinde Alexander cum paucis in oppidum introiit ibique || com- || fol. 97^a
 plures dies commoratus est. hinc profectus † Bagasdaram oppidum
 deuenit, quod dicebatur Hercules expugnare non potuisse. hunc ubi
 barbari conspexerunt, in montem Auernum confugerunt, cui circuitus
 stadium XVII [milia] erat in summo uertice. hic plenissimus om-
 nium generum auium, quae nocēs imitarentur hominum [psittaci
 erant multi]. eum cum montem Alexander adire conaretur, barbari
 e loco superiore dietitabant, si Alexander se fortiorem quam Her-
 culem putaret. itaque Alexander exercitum cohortatus ad montem
 adduxit. ipse primus maximo cum labore ac periculo uersari.....

1 machinationes] machinationib; [littera b ex 's' corr.] 2 adm-
 aduertit [sed prior littera d eluta] 3 accurrere] occurrere [que] deleni
 5 extensas] ex 'extensus' corr. pr. m. 9 <de> inserui | deditionem
 10 ipsis; ui] ipsi sui | conductorum] conductorem; corr. Reitzenstein |
 adactos] adactus; corr. Reitzenstein | que | referri] referre 18 refutari
 20 fidem | exundi 21 abeundi] habeundi; corr. Keil | impressione
 22 multitu] aecerrimo 24 principibus 25 supplicis igne 27 <haud>
 suppleui | ignobili] innobili 31 cuius 32 stadia | [milia] deleui
 erant 33 psittaci — [psittaci erant multi] deleui Reitzenstein 36 co-
 hortatur 37 lacunam statui

paulatim scandentes. cum multi utrimque interirent, locum summum ac planitiem penetrauit et ita uictoria potius omnes interfici
 fol. 97^r || iussit. postquam haec transegit, XVI. die ad Indum flumen || re-
 48 versionem fecit: offendit naues aedificatas, ut imperauerat, magnum-
 49 que commeatum ab Hephaestione comparatum. ultra id flumen
 6 quidam Mothis, Taxili filius, qui iam patre uiuo Alexandri amicitiae ob eius res gestas cupidus fuisset, patre mortuo legatos ad Alexandrum misit iterum, qui renuntiarent, quid nellet, utrum se regnum paternum obtinere, an aliquem missurus esset. id ubi Alexander audiuit, animum eius ac sententiam singularem admiratus est. Mothis autem neque nomen mutare neque uestem regiam uolebat
 50 sumere itaque Alexandri aduentum expectabat. deinde Alexander commeatu militibus dispartito exercitum in nauis onerauit flumenque
 14 transportauit. id ubi Mothis audiuit Alexandrum aduenisse, libens
 51 cum exercitu ac elephantis profectus est. hunc ubi Alexander
 fol. 98^a || agmine conferto || obuiam uenientem conspexit, ueritus est, ne hostis aduentasset. continuo pronuntiare iussit, ut milites armarentur et ita armati sub signis loco suo irent. hoc tumultu metu commoti Macedones taciti in loco constiterunt. id ubi Mothis intellexit,
 50 iussit suos consistere atque hastas erigere, ipse solus adequitans
 52 longe antecessit. [item] Alexander ubi id uidit, item contra suos antecessit solus soli parem se existimans. ibi Alexander et Mothis, rex Indorum, qui postea Taxiles appellatus est, pacem fecerunt. deinde congressi dextras dederunt et amicitiam fecere. deinde exercitum atque equitatum omnem et elephantos LVIII et argenti talenta DC, tauros infulis uelatos . . . , multa praeterea uasa aurea et argentea et uestimenta omnis generis compluraque animalia sil-
 fol. 98^r || uestria inusitata Alexander tradidit. his acceptis Alexander
 53 cum quae causa fuisset exercitum comparandi . . . quoniam id <in>
 30 animo habuisset quod uoluerat ut faceret. at Alexander eum interrogauit, num quis ei finitimus molestus esset. ille respondit trans flumen [esse] duos reges sibi bellum parare; alterum in montibus
 54 habitare, Porum autem in campo secundum flumen imperare. Alexander autem pro eius bonitate animi ei gratiam restituit dixitque
 35 uti regnum paternum obtineret, nomenque mutare iussit Taxilemque eum appellari. tunc deinde ad fluminis ripam cum Taxile accessit uiditque hostium copias in campis passim secundum fluuium con-sedissee. cum <a> Taxile quaereret, quid copiarum in castris esset, inuenit Porum LXXXV elephantos habere, quadrigas CCC, pedita-

2 ac] ad 4 offendit] inde 5 ephestione] comparatum] compara-
 uerat 6 motis] amicitiam 8 iterum] oratum] renuntiarent] ei nun-
 tiarent 11 motis 13 honorauit 16 conserto [ut uidetur] 17 ad-
 uentasset] aduentus esset 21 [item] deleui 26 numerus excidit:
 in codice spatium septem litterarum uacuum relictum est 29 cumque
 lacunam indicaui | <in> addidi 31 quis] corr. ex 'quid' pr. m.
 32 [esse] deleui 38 <a> addidi 39 peditatum] peditum

tum XXX milibus ampliorem; ipsum Porum cubita V esse altum. 55
 ea cum || Taxiles narrasset, ille studio incensus nihilominus, || fol. 99^a
 qua flumen transiret, cogitabat. non multis post diebus Abissares
 fratrem suum legatum ad Alexandrum de amicitia misit. cum hoc
 Alexander Nicoclen et alterum ad Porum, Cleocharen, legatos remisit, 5
 qui ab utrisque stipendium et obsides postularent. simul Poro iubet
 dici, ut ad fines sibi praesto sit. Abissares legatum remittere no- 56
 luit, Porus autem ubi audiuit, ira commotus Cleocharen caesum
 plagis uulneravit. simul et epistolam conscriptam tradidit hoc ex-
 emplo: 'Rex Indorum Porus Alexandro dicit: quisquis es — nam te 10
 audio Macedonem esse — procul, opinor, abesse satius est et alias
 miseras spectare, non alteri invidere. Porus ad hoc tempus inuictus 57
 dicitur. Darius me non commouet. proinde, stulte, noli imperare.
 sed infer modo hostilem pedem || in meum agrum et cog- || fol. 99^r
 nosces me Indorum regem esse, mihi autem dominum neminem nisi 15
 Iouem. et per ignem magnum rectorem caeli Porus iurat: si quem
 tuorum in meo agro deprehendero, eius sanguine meam hastam
 cruentabo ac tua bona seruis meis diuidam; nam mihi diuitiae super-
 sunt. unum id quod inbes faciam: ut tibi armatus <in> confinibus
 praesto sim.' hac epistula perlecta incensus Alexander dicit quibus- 58
 dam coactis cohortibus ac turmis, ut confestim sequerentur. apud 21
 exercitum reliquit Attalum quendam Macedonem non dissimilem sui
 eique imperauit, ut suam chlamydem atque ornamenta regia sumeret
 et interdiu identidem ad fluminis ripam cum comitatu accederet.
 imperat Cratero, cum se trans flumen conspexisset, exercitum ut 59
 transportaret. || ipse cum delecta copia prima nocte secundum || fol. 100^a
 annum circiter stadia CL progressus in loco deserto ac siluestri 27
 quodam consedit. ibi foliis inflatis ac materia multa deiecta copias
 flumen transduxit. deinde expeditos ad hostem ducere coepit. tunc
 Craterus, qui castris praerat, ubi uidit, ipse quoque flumen in his 30
 nanibus, quarum copiam habuerat, ac ratibus exercitum transpor-
 tauit. Porus ubi repente duos exercitus uidit, commotus proelium 60
 cum Alexandro committere intendit. interim Craterus descensione
 facta impetum ex altera parte dat. ita ancipiti periculo Pori copiae
 cum urguerentur, fugae se mandauit. Alexander imperat his, quos 35
 hippotaxotas dicunt, sagittas in Porum uti conicerent, ceteris par-
 cerent. ille ubi eorum multitudinem ire ad se uidit, cum ipse in
 elephanto instaret, ne se hosti || dedere cunctaretur, manus || fol. 100^r

1 milibus] milia 2 supra 'narrasset' scripsit pr. m.: 'uel — ret'
 3 Abissares] abissa rex 5 nicoclen [litterae 'co' in corr. et ras. ex
 parte] 7 Abissares] abissa rex 8 Cleocharen] ex '—em' corr. ut
 uidetur 10 te] ut 12 inuideri 14 meum] medium 19 <in>
 inseruit Volkmann | confinibus] confinis; corr. Volkmann 20 quibus-
 dam] quibus 21 coactis 23 clamidem] sumeret] sumat 24 ad]
 a] commeatu 26 ipse cum] ipse secum 35 arguerentur 36 in
 Porum] imporum | conicerent [fuit 'c' in ras. ut uidetur] 38 lacu-
 nam statuit Reitzenstein | cunctaretur] conaretur

61 ambas alte uitam deprecans sustulit. ita fine facta elephantos atque
iumenta exercitumque Alexandro tradidit, de se ipso ut animo regio
consuleret, obsecrare coepit. Alexander ita facturum pollicitus est
5 quoque finitimas regiones eius regno attribuit. eo proelio de ex-
ercitu Pori XII milia ceciderunt, elephanti LXXX; de Alexandri
62 pedites DCCCC, equites CCC occisi, saucii multi facti; item[ere] equi
occisi multi, in quibus equus Alexandri nomine Bucephalus occisus
est, quo equo omnibus proeliis semper uicerat. igitur in eo loco
10 oppidum eo cognomine condidit, quod nunc Bucephala nominatur.
post, ut solitus erat, mortuos sepeliri iussit suos atque hostium for-
63 tissimos. hac pugna Alexander cogitabat ad ultimos fines Indiae
fol. 101^a ¶ atque Oceanum penetrare, ut, cum inde redisset, ¶ ad mare Rub-
rum atque ad Atlanticum mare [ut] deueheretur. eius rei causa
15 multas naues aedificare iussit. itaque XXXIII diebus naus prima
64 perfecta est. interim <Poro> postquam ex uulneribus melius factum
est, eum ad se accersiri iussit. ille ubi uenit, petiit ab eo, ut suum
in agrum proficisceretur. 'uti' inquit 'patriam tuam o magne Alex-
ander uideam? dimidium uitae amittere uelim, ut me <ne> tui
20 ciues captiuum uideant. immortalis fieri nolo; si me exempli causa
deportare uis, habes potestatem deportandi mortuum.' huic Alex-
65 ander denegauit contra uoluntatem suam facturum. interim ab rege
Abissare, legati uenerunt, qui eum omnia facturum, quae imperasset,
dicerent, praeterquam ut in conspectum ueniret. eo Alexander ex-
25 ercitu duxit eumque subiugauit. deinde protinus cetera oppida
66 adit. multa ui subegit <et> cepit, partem obsidibus acceptis stipen-
fol. 101^b ¶ diu exegit, cum aliis pacem fecit. ita ¶ progressus peruenit
ad oppidum, in quo Sophes regnabat. hic cum multis muneribus
obuiam uenit Alexandro. in his canes maximos fortissimosque do-
30 nauit. horum cum uirtutem ostendere regi nallet, in clusum quen-
dam locum intromisit leonem. deinde canes admisit duo. cum leo-
nem ad terram datum urguerent, interim cani crus ferro abscidi
praecepit, cum ille neque uocem mitteret neque leonem ideo magis
amitteret. ita dentibus appressis eo usque tenuit, dum anima et
67 sanguis ipsi crure secto omnis effluxit. horum uirtutum causam
36 cum rex quaereret, Sophes tigrim esse quandam bestiam dixit
<eam>que in his locis formidolosissimam mirabili cum uelocitate

5 finitimas] finium 6 XII] XX 7 saucii] sautiati | facti]
corr. ex 'fecti' pr. m. | item equi] temere equi; corr. Reitzenstein
9 uicerant [sed littera 'n' eluta est] 10 bucephalum 13 ut] et |
cum] eum; corr. Keil | redisset] pedisse; corr. Keil 14 ad Atlanticum
mare] ad atlanticum montem mare | [ut] deleui 16 <Poro> suppleui
17 suum] secum 18 agro 19 <ne> inserui 23 Abissare] abissa
26 <et> addidi 30 inclusum 34 admitteret | oppressis | et sanguis]
e sanguinis 35 crure] ex 'cruce' corr. ut uidetur 36 tigrim 37 <eam>
addidi | que] quae

ac uiribus esse. ob celeritatem id nomen esse impositum. ideo
 Persas sagittas tigres nocare eademque causa flumen Tigrin appellari,
 quod hic rapidissimus || esset omnium fluminum. his canes || fol. 102^a
 feminas solere noctu in siluis alligatas relinqui hasque ab ea bestia
 partim interfici partim iniri et quod inde natum esset, eum fetum
 canum multo acerrimum esse demonstrauit. hinc progressus per
 uenit in regnum Phegi. is quoque cum multis donis obuiam uenit.
 deinde cum eo prodit ad flumen Hyphasin, qui fuit <apud> oppi-
 dum, quod dicitur Alta Sacra, [a] latitudine stadiorum VI [milia].
 tum rex a Phege quaerere coepit, quid trans esset. inueniebat ab
 eo flumine XII dierum per solas terras . . . flumen † ab rege Gan-
 gen latum stadiorum XXX; trans habitare Prasios et Gangaridas,
 quorum rex † Sacram CC <milia> peditum, XX equitum coegis-
 set, quadrigarum II <milia> comparasset. praeterea elephantorum
 habere . . . CLXXX. id rex usque eo non credidit, donec a Poro
 eadem omnia percontando repperit. re cognita || aras complures || fol. 102^r
 secundum fluium constituit turresque aedificare iussit, quae signa
 suae militiae forent. hinc re diuina facta fossas pro castris maiores
 lecticarumque uestigia ampliora, quam hominis status postulabat, scu-
 taque omnium generum maiora frenosque item equorum ampliores,
 quam usus postulabat, fieri atque in castris † pauca relinqui iussit.
 ipse ad flumen Acesinem reuersionem fecit. ibi naues quas Porus
 ac Taxiles aedificauerunt, offendit, biremes DCCC, penarias CCC,
 hasque commeatu et militibus onerauit. interim filius Alexandri ex
 Roxane moritur. hoc sepulto ac re diuina facta priusquam ad Ocea-
 num proficisceretur, Porum et Taxilem in gratiam reduxit eosque
 inter se affinitate coniunxit. deinde classe uelis discoloribus passis
 flumine secundo deuehi coepit. ubi ad Eleumezen cum classe uenit,
 exercitum trans flumen || exposuit. interim Indorum philo- || fol. 103^a
 sopher, qui in his regionibus habitabant, qui amiculo duplici contenti
 reliquo uestitu carebant, litteras Alexandro hoc exemplo miserunt:
 'Indorum philosophi Alexandro Macedoni. auditum est te ab amicis
 induci, nostris ut regionibus bellum inferas nobisque uti manus ad-
 feras, quibus nostrae modus uitae ne in somnum quidem uenit um-
 quam. quibus si <nos> obieceris, corpora modo nostra loco mouebis,
 animos quidem neque deduces neque inuitos facere quicquam coges
 ni maxima. si humanus — humanus, inquit, superas nosmet, 73

3 hic] his 6 accerrimum 8 Hyphasin] hidaspen | <apud> sup-
 pleui | oppidum] opido 9 altusacra; corr. Reitzenstein | a] deleui |
 [milia] deleui 11 Gangen latum] gangelatum 12 Prasios] persidas |
 Gangaridas] candaras 13 CC <milia>] CC 14 II <milia>] II | compar
 esset 15 quaedam interdixisse uidentur 17 que 20 frenos] ex
 'frenos' corr. pr. m. 22 Acesinem] athesim 23 penurias 24 bone-
 raut 27 classem] passim 31 parebant 32 macedono 34 som-
 nium 35 <nos> inseruit Volkman | obiecerit; corr. Keil | mouebis]
 modis 36 coges] cogi; corr. Keil 37 inquit] inq | superas nos-
 met, tibi cedimus] super hos met insedimus; corr. Keil

tibi cedimus et corporis nostri partes superati mouemus, quarum
 per terram est potestas. quod uero diuinitus tributum est, id potis-
 simum in manu deorum erit. nos, quae cara atque utilia in uita
 esse putamus, ea damus operam ut cognoscamus hisque gratis ab-
 utimur, quae ceteri possident. quae cum impensa consequi nequi-
 74 fol. 108^v || uerint, nos laudant libenter. neque nos || Graecorum philoso-
 phorum modo, qui uerbis ualent, sumus similes. apud nos digna
 uerba factis, <facta> similia uerbis existunt. itaque maximum
 pretium accipimus, quod ueritatem ac libertatem habemus antiquis-
 10 simam. noli igitur studere uim adhibere his, quibus inuitis adimere
 nihil potes. haec si contra tendes, iniustus atque alienus uirtute
 75 uidebere, quam uiri boni colunt stadiosae. his litteris commotus
 Alexander exercitum ad eas regiones ducere intendit, quo in loco
 hostium Oxydracarum ac Mallorum milia peditum conederunt C,
 15 equitum XX milia. cum his paratus, ut configeret acie, ex Macedo-
 nibus quidam catapultae telum tripedale misit. id accidit ut eorum
 imperatorem Sambum utrumque femur transfigeret, uti procedere
 76 nequiret. id ubi barbari conspexerunt, perterriti ac fugientes se par-
 fol. 88^v || tim in oppidum confugerunt. || hos persecuti Macedones
 20 oppidum corona circumdata oppugnare adorti sunt. deinde Alex-
 ander scalas erectas ad murum ponit celeriterque eo cum tribus
 ascendit ac muro potitus protenus in oppidum desiluit. reliqui non
 77 sunt subsecuti. quos ubi barbari conspicientes circumsteterunt, illi
 ad murum adplicati repugnantes multos occiderunt, plurimos sauci-
 25 auerunt. multisque telis contra missis Leonnatus saucius fit femore
 dextro. Alexander item per loricam pectore aduerso stomachum ac
 caput uehementer ictus est. cum malo accepto in summis periculis
 uersaretur, Macedones portis refractis regi subsidio ecurrerunt
 30 oppidanisque omnibus interfectis suos saucios in castra abstulerunt.
 78 sed ubi Alexandro melius factum est, rebus, quas uoluerat, transactis
 fol. 88^v || Mallos atque Oxydracas, qui proelio || superfuerant, regi prae-
 dicto <dicto> audientes iussit esse. tum philosophos, qui in oppido
 erant deprehensi numero X — hosce adortus sic est: 'quandoqui-
 dem, Indi philosophi, uos hostes nobis esse declarauistis me-
 35 lius est enim animaduertere, quae dicam: unumquemque nostrum quod

1 superati] si partim 2 per terram] patriâ [lineola fere erasa];
 corr. Keil | est] esset; corr. Keil 3 nos quae] nosque | cara] cura
 5 quaecum] quaecum; corr. Volkmann 8 factis] facti | <facta> addidit
 Keil | existant 9 antiquissimum 11 potest] tendis 14 oxydraceta-
 norum | metallorum 15 aciem 16 catapultam | tripedale; corr. Keil
 17 femur] remus 18 se partim] separatim; corr. Reitzenstein 19 la-
 cunam statuit Reitzenstein 20 adhortati 22 potitus] potius | oppido
 25 Leonnatus] legatus | 'fit' paene enauit 26 aduerso | stomachum | ac]
 ad; corr. Keil 27 ictum] mali accepti 28 postis 29 socios 30 no-
 luerant 31 mallos | oxidragas | proelio] pro illo; corr. Schwartz |
 superfuerant] suprauerant; corr. Schwartz 32 <dicto> inserui 33 ad-
 ortus] aduersus 34 declarauistis | lacunam indicauit Reitzenstein

interrogauero, ad id respondeat, ceteri moriantur.' deinde prin- 79
 ceptis eorum petiit, ut unicuique eorum responsum addere liceret. id
 Alexander permisit. ut eorum principem eum interrogauit. Alex-
 ander dixit: utrum mortuorum an uiuorum numerus esset maior.
 Indus respondit: 'uiuorum. nam' inquit 'illis, qui nulli sunt, nullus 5
 numerus potest esse.' Alexander dixit: marinae an terrenaest bestiae
 plures essent. Indus respondit: 'in terra' inquit 'ipsum mare con-
 tinetur.' Alexander dixit: 'quae bestiarum sapientissima est?' Indus
 respondit: 'ea <quam> quicquid hominum <est>, quae sit, <non> 9
 nouit.' || Alexander dixit: 'quam ob causam Sambo regi || fol. 89^a
 consilium dedistis, ut mecum bellum gereret?' Indus respondit: 'ut' 80
 inquit 'aut honeste uiueret aut honeste moreretur.' Alexander dixit:
 'utrum nox an dies prior natus?' Indus respondit uno die prius
 diem quam noctem natum. deinde cum Alexander dubitaret, quid
 interrogaret, animaduertit Indus et ait: 'dubitationem interrogandi 15
 dubitatio solet respondendi sequi.' Alexander dixit: 'quid homo 81
 debet facere, ut omnibus iocundus sit?' Indus respondit: 'si' inquit
 'cum iocundus erit, dabit operam, ne acerbus esse uideatur.' Alex-
 ander dixit: quo pacto ipse [potest] deus posset existimari. In-
 dus respondit: 'si' inquit 'quod mortalium facere nemo potest, feceris,' 20
 Alexander dixit, utrum plus mors an uita ualeret. Indus respondit:
 'uita' inquit. 'ideo quod uita ex nullis, ut sint, facit, mors autem ex
 his, qui sunt, ut nulli sint, efficit.' || Alexander dixit: 'quandiu || fol. 89^r
 utile est homini uiuere?' Indus respondit: 'adeo', inquit 'dum ipse 82
 intellegit sibi utiliore mortem esse quam uitam.' deinde Alex- 25
 ander cum nollet suo iudicio quemquam perire, reliquos qui erant,
 eum interrogauit, quis eorum, qui dixerant, uideretur deterri-
 re. simul interdixit, ne quid gratiae causa iudicaret. et ille 83
 cum nollet suo iudicio quemquam perire, dixit alium alio deterri-
 re. respondisse. Alexander dixit: 'uide sis' inquit 'omnes <ne> emo- 30
 riantur et tu princeps, qui tam male indicasti'. Indorum princeps:
 'at' inquit 'Alexander, non est regum mentiri. tu dixisti: 'quem
 de nobis iudicare iussero, si recte iudicari, eum missum faciam'.
 non igitur falsum, sed uerum iudicauit. non est enim aequum aliquem
 nostrum meo iudicio damnari. neminem igitur nostrum ex tuo prae- 35
 scripto perire conuenit. nam ne iniuria interficiamur, || fol. 90^a
 sed tibi est praeuidendum.' hos ubi Alexander audiuit, sapientes 84

1 ad id] uti | lacunam statuit Reitzenstein | moriuntur 6 bestiae]
 bestiae
 opes [a pr. m. supr. scr.] 9 <quam> suppleuit Reitzenstein | <est>
 suppleuit Reitzenstein | que | <non> addidi 14 diem quam noctem]
 noctem quam diem 18 aceruus 19 [potest] deleui | deos | [posset]
 posse 20 fecerit 22 uita ex] uitae ex 26 reliqui | erant 27 eos

30 uide sis] uideri⁸ | omnes] homines | <ne> inserui 32 quem] cum
 33 iudicari | iudicari] iudicari 35 iudicio damnari] iudicio iudicari
 damnari

scribitque, cum ueniret, cum [illo] fratre minore Iolla, praeministro
 Alexandri, uti colloqueretur et ita communi animo negotium trans-
 igerent. interim Alexander cum aliquot dies Babylone esset <et> in 90
 meridiano tempore in cubiculo quiesceret, mulier quaedam rustica
 in regiam uenit. haec monstrum, quod pepererat, secum inuolutum 5
 attulerat. id erat huiusmodi figura: pars superior inguinum sine
 puerilis, inferior circumdata bestiarum partibus prioribus, in quibus
 erat una leonis, altera lupi, tertia pantherae, quarta canis, quinta apri,
 ita ut tota figura simillima uideretur, cuiusmodi pingitur <Scylla>. | 91
 sed hae bestiae uiuebant, omne puerile corpus mortuum erat || fol. 127^a
 ac liuidum. haec mulier cubicularios regis conuentos rogat, ut nun- 11
 tiant se eum de mirifica re conuentum uelle facere. id ubi Alexan-
 dro nuntiatum est et uocata introiit, rogat, ut iubeat ... foras exire.
 his summotis portentum regi ostendit ac se peperisse dicit. Alex- 92
 ander ubi id uidit, pertimuit. simul et magos Chaldaeosque fami- 15
 liares conuocari iussit. IIII uenerunt; Philippus, qui aetate ante
 ceteros antecedebat familiarissimusque erat regis, minus cito fuit
 conuentus. deinde [fuit] Alexander iis, qui uenerunt, id prodigium
 ostendit mortemque interminatus est, nisi omnia, quae ex ea re por- 20
 tenderentur, sibi dixissent. tum illi responderunt ostentum pulcher-
 rimum esse eumque, ut illud corpus humanum supernatum feris
 bestiis esse, item eum nationes feras barbarasque esse omnium gen-
 tium sub suam || dominationem habiturum. haec ubi dixerunt, || fol. 127^a
 foras abierunt. non multo post superuenit ille, quem supra scripsi- 93
 mus. haec ubi aspexit, maxima uoce conclamauit; simul et uesti- 25
 menta sibi dilaniauit et manu utraque comam scindens regem tan-
 tum ac talem hominem cum <in> extremo uitae fine uideret, lamen-
 tatus est. haec ubi Alexander uidit, animo aduertit conturbatusque
 est, sed tamen cohortatur, ut animo forti, quae uiderentur, diceret;
 se hominem esse; quae fato acciderent mutari nequire. ille grauiter 94
 suspirans ait: 'o rex' inquit 'nihil <est>', quod te in uiuorum numero 31
 adnumeres, nam tuum corpus prope iam ex humanitate excessit.
 tunc interrogatus, qua ratione id diceret, respondit: 'o mortalium uir
 summe, adtende, quae dicam. haec humana pars, quam uides, tu es;
 bestiarum simulacra, quae uides, gentes sunt ferae ac barbarae, qui- 35
 bus tu imperas. quae || si humana pars uiueret, esset, ut tu || fol. 112^a
 imperium in eas obtineres. sed ut hae bestiae humano generi sunt

1 cum ueniret] conuenire se | [illo] deleui | praeministro 3 baby-
 lonem | <et> addidi 5 peperat 9 pingitur] pingitum, correxi sua-
 dente Keilio | <Scylla> addidi 11 libidum | cubicularum | conuentos]
 mutauit pr. m. in 'conuentus' (sic) 13 lacunam indicaui 15 magis |
 chadaeosque 16 phippus 18 [fuit] deleuit Keil | is 19 quae]
 que | protenderetur 27 <in> suppleui 28 aduertit] corr. pr. m. ex
 'adurtit' 30 quae] que | facto | mutare: corr. Keil 31 <est>] inserui
 36 quae] qui 37 eos | sed ut] et^{ut}.

infestae, ita hi, quos circum te habes, sunt inimici breuique spatio
 95 tua morte orbis terrae imperia commutabuntur.' haec ubi dixit,
 foras excessit monstrumque secum, ut combureret, abstulit. tum
 Alexander ait: 'o Iuppiter' inquit 'utinam conatus meos me perficere
 5 passus esses! sed quoniam ita tibi visum est, accipe me ut tertium
 mortalem.' (his, ut uidetur, Liberum Patrem primum adnumerabat
 immortalem factum, secundum Herculem, tertium se non minoribus
 factis dignum deorum mensis dixerat). itaque post illa uitae diffi-
 96 dens animo forti futura expectabat. interim Cassandrus, Antipatri
 10 filius, Babylonem uenit muneraque, quae attulerat, regi dedit. deinde
 Iollam fratrem eductum conuenit, patris mandata, Olympiadis ||
 fol. 112^r || inimicitias, Alexandri animum ac superbiam, periculum totius
 familiae proponit et ueneno tradito cohortatur, uti occasionem ne
 97 quam praetermitteret. deinde Alexander † adpollos effecturum dixit
 15 eum diem festum agens cum amicorum conuentum habere uellet.
 iam non alienum uidetur qui fuerint demonstrare, quorum Onesicri-
 ritus fugiens simultatem mentionem facere noluit, fuit⁹ Perdicas,
 20 Medius, Leonnatus, † erat¹⁰ teon, Meleagrus, Theoclus, Cassandrus, Phil-
 lippus, Nearchus, † staion, Heraclides, † oratheus, Polydorus, † ilicus,
 98 Menander quorum quid ageretur nemo fuit ignarus praeter Eume-
 21 nem et Perdiccam et Ptolomaeum et Lysimachum et Cassandrum et
 22 Olciam ceterique omnes conscii Iollae fuerunt et rerum nouarum
 studentes potentiamque Alexandri uerentes, quo exitu futura fo-
 99 ret; et iam antea inter se erant collocti, ut eum interficerent. in
 fol. 113^r || conuiuio accubanti Iollas poculum || uenenatum tradit, quod
 26 ille ubi ebibit, sermone paruo interiecto repente dolore commotus
 conclamauit, ueluti sagittatus esset. deinde ipse <se> comprimens in
 cubiculum abiit. illi continuo discesserunt animo conscio timentes
 exitum rerum. interim Alexandro male factum est. cum nomere
 30 uellet ac posceret pinnam, eam pinnam Iollas ueneno perunctam
 tradidit regi. ille ubi in fauces demisit, quod ..., redintegratis dolo-
 ribus acrioribus non intermittitur cruciari. ita noctem peruigilaui.
 100 postero die cum intellegeret linguam obturgescere, cunctos e
 cubiculo exire iussit, ut, quod uellet, secum posset solus excogitare.
 35 sed Cassandrus ut uenenum tradiderat, de nocte erat profectus in
 Ciliciam. <Iollam> ibidem expectare coepit, nam ita constituerat,
 fol. 113^r || <ut> Alexandro mortuo statim profugeret || atque ad se ueniret.
 ipse quandam de suis Macedoniam ad patrem praemisit itaque in-
 uersis uerbis rem gestam descripsit. sed Alexander ubi nox facta

4 iuppiter 6 his] is; corr. Reitzenstein 8 mensis] mentibus
 10 Babylonem] babiloniam 11 olimpiadis 12 ac] ad 13 uti occa-
 sionem] ut ioccasionem 15 conuentu 16 iam] nam | uidetur] uide-
 retur 17 uoluit 21 ptholomeum | lisimachum 22 olciam
 24 forent | et iam] etiam 25 accubanti] occubantibus; corr. Reitzen-
 stein 27 <se> addidi 31 dimisit | lacunam statui | redintegratus
 33 intelleret | obiurgosere^c 36 <Iollam> suppleui 37 <ut> addidi

est, Roxanen uxorem ceterosque amicos a cubiculo iubet recedere, 101
 quo facilius ipse quiescere posset. ubi silentium esse sensit, ipse,
 ut potuit, exsurrexit et lumen extinxit. deinde quadrupes ostium,
 quod ad flumen Euphratem exitum habebat, aperuit — nam id flu- 5
 men per medium oppidum fluit — ac protinus progressus interim
 respexit. uidit Roxanen uxorem currentem. conqueuit, ut ea se
 posset praeterire. at illa ubi ad lectum uenit, tum, quoniam eum 102
 non inuenit ostiumque patens uidit, nacta per tenebras gemitum
 flentis prosequensque eum, cum repente Alexandrum iacentem in
 terra conspexisset, eum amplexa flens allenauit. ille se in eam in- 10
 iecit et uix locutus est: 'o Roxane, paruum fructum eum tibi lar-
 giris, mihi immortalitatem | ademisti. sed caue, ex te hoc quis- | sol. 114^a
 quam audiat.' ita ea adiutrice nissus in cubiculum redit. at ubi 103
 diluxit, iussit ad se uocari Perdiccam, Olciam, Lysimachum, Ptol-
 omaeum hisque interdixit, ut ne quem introire ad se paterentur, do- 15
 nec ipse, quae uoluisset, fecisset. illi exierunt. ipse Hermogenem et
 Combalum pueros impuberes, alterum ad testamentum scribendum
 alterum ad lumen curandum retinuit. ita diem et noctem testamento
 scribendo consumpsit. interim in exercitu clamor et seditio orta 104
 est minante se eos, qui circum regem essent, interfectores, nisi Alex- 20
 andri corpus in conspectum daretur, cum eum mortuum celari pu-
 tarent. itaque ad regiam concursus erat maximus factus cum tu-
 multu. ubi Alexander audiuit, percontatus est, quid esset. tunc Per-
 diccas Macedonum suspicionem et concursum denarrauit. Alexander 24
 iussit se proferri et in excelso loco poni, ita uti multitudo intronmissa 105
 per alteram portam emitti posset. | hunc milites centuriatim | sol. 114^a
 uisitabant eum singulis tunicis intronmissi lacrimantesque eum salu-
 tabant. deinde altero ostio foras exibant. ille omnes manu ac nutu,
 utpote qui iam in extremo uitae fine esset neque loqui posset, tacitus
 salutabat. inter hos quidam Peuculanus ... natus ante eum adstitit 30
 lacrimans et ait: 'o Alexander' inquit 'pater tuus rex fuit Macedo-
 niae utilissimus, qui cum partem . . . laudium extulisti, ut deum
 gloriam aequares. nunc quoniam' inquit 'tu nos relinques, et nomen
 patriae et omnes Macedones perierunt. utile est igitur omnibus nobis
 tecum una mori.' ea ubi dixit, Alexander conlacrimauit et manum 106
 Macedonis apprehendit et compressit significans, ut animo forti esset. 36
 postquam omnes milites transierunt et in cubiculum relatus est, iussit
 Perdiccam ceterosque intro uocari. Olciae testamentum ut sibi per-

1 proxane 3 quadrupes | hostium 6 pronaxem | eam | se | si
 7 praeteriret 8 hostiumque 9 flentis | flens; corr. Keil 11 pro-
 naxae 14 deluxit | holiolciam | ptholomeum 15 ne quem | neque 16 her-
 mogene 19 horta 20 minante se | minantes; corr. Reitzenstein
 25 ita | et 26 portam | partem | posset | potuisset | centuriatum 27 uisi-
 tabant | salutabant; corr. Reitzenstein 28 nutu 29 utpote | ut pote-
 rat; corr. Reitzenstein | loqui | id qui; corr. Keil 30 lacunam indi-
 caui 32 quaedam intercederunt | laudium | ladium; corr. Reitzen-
 stein 38 holiolciae

legeret tradidit et prius epistolam, quam ad Rhodios scripserat, ||
 fol. 115^a || clare recitari iussit. hoc fuit exemplo: 'Rex Alexander senatu et
 107 populo Rhodiensi salutem. nos ultra columnam Herculis patrii no-
 stri finibusque ab hostibus abeuntes regni ac rerum nostrarum
 5 divisionem fecimus. quarum rerum procuratores custodesque uos
 maxime idoneos duximus, quod fide et uirtute singulari cognitos uos
 habuimus, et ideo urbem uestram maximi fecimus. quocirca
 †iacebat in eius, ex oppido praesidium educere descripsimus reli-
 quisque in rebus uestris me ut memorem intellegeretis testamento
 108 prospeximus, cuius exemplar uobis misimus. nos iudicio, prout
 11 cuiusque meritum ac dignitas postulabat, ei terras insulas agrosque
 adtribuimus hisque omnibus praescripsimus, ut ex pecunia regia,
 10 quod cuique dari iussimus, dandum curarent, in his uobis ad urbem
 ornandam auri signati talenta CCC, in annos singulos tritici me-
 fol. 115^a || dimmum CCCC milia et naues longas XL. || item scripsimus,
 16 corpus uti nostrum in Aegyptum portaretur ibique sacerdotes id
 componendum curarent. uos igitur aequum est uestra uirtute, ut
 109 ea ita fiant, operam dare nostraque mandata cum cura curare.' cum
 haec in epistula scripta essent, testamentum ad aurem sibi iussit
 20 recitari. id obsignatum signis multis tradidit Olciae eique imperat,
 ut aliquem fidelem inueniret, qui epistulae exemplar et testamenti
 Rhodum quam primum perferret. Olcias Thebanum quendam nomine
 Ismenian introduxit eique litteras tradidit et ut rex Thebaeorum
 †testamentum tractasset, eo diligentius celeriusque Rhodum epistolam
 110 pertulit Ismenias. Alexandrum cataplasma ab Roxane uxore in
 26 praecordia elaboratum lenabat doloresque eius dies V produxerat.
 deinde cum bibere uellet, poculum ueneno constitutum ei ab Iolla
 fol. 116^a || dabatur. || ille ubi ebibit, dolore renouato exclamauit; deinde se
 continuit et desperari se apud amicos locutus est: 'ego quae post
 30 mortem meam fieri uellem, testamento scripsi. nunc interim tu Per-
 111 dicca et Antipater uidete ac negotia procurate.' deinde Alexander
 Lysimachum ad se uocauit eique uti proficisceretur in Thraciam
 mandauit. Lysimachus autem lacrimans e cubiculo excessit.

1 ad] at | rhodius 2 ho | exemplo] exemplar 3 rodiensi | pa-
 trii] patris 4 lacunam statui | nostrarum] noiarum 5 custodesque
 6 maxime idoneos] maximos idoneosque | uirtute singulari] uirtutes singu-
 lari 7 maxime | quocirca] quod circa; corr. Schwartz | lacunam indi-
 caui 9 intelletis 10 exemplar] exempla 11 cuiusque] quis-
 que | ei terras] inter; 'ei' ego, 'terras' Schwartz 12 hisque] hescae
 13 curaret 14 signati] significati 16 aegyptum 18 curate
 20 hioleciae 21 testamento 22 rhodo | hiolecia 23 Ismenian] is-
 metan | thebeorum | lacunam statui 25 Ismenias] is quedam | ro-
 xani 26 elaboratum] larbortitum 27 constitutum | ei] et 28 re-
 nouato] nudato 29 lacunam indicauit Reitzenstein | que 32 tha-
 ciam [c ex r corr. pr. m.] 33 cubiculo] cubile ('—le' corr. pr. m. in
 ras. ut uid.)

itemque Ptolomaeum ad se nocari iussit. 'tu quoque' inquit 'profi-
 ciscere Aegyptum et corpus meum ut diligenter curetur fac curae
 habeas.' cetera, quae uoluit, in aurem dixit. iamque uis ueneri lin- 112
 guam debilitabat tenebraeque oculis obuvertebantur: conixus aegre
 cum gemitu dixit: 'accipe me, sancte Hercules ac Minerva, uosque
 amici boni ualete!' tunc ipse sibi anulum de digito detraxit et Per- 5
 diccae tradidit. at Roxane || maximo cum clamore capillos sibi || fol. 116^r
 ipsa scindens collapsa est et ad Perdiccae pedes se aduoluit. hanc
 Olcias excepit et eam ad Alexandrum adduxit. ille dentibus fren-
 dens cum se iam in extremo spiritu uideret, eam complexus osculari 10
 coepit dexteramque eius tenens in dexteram Perdiccae tradidit nu-
 tuque commendationem fecit. deinde cum morte opprimeretur, ocu-
 los eius Roxane oppressit animamque eius ore suo percepit. ita 113
 Alexander Magnus annos tres et XXX natus, cum annos XIII regnas-
 set, uitam commutauit. cum exercitus regem mortuum nondum etiam 15
 sciret, terror ac tumultus sine causa exortus. neque enim quid rei
 esset, quisquam sciebat. interim Perdiccas cum his, qui in gratia
 erant, regem mortuum in alueum collocant tunicamque et chlamydem
 purpuream induunt caputque diadema uinciunt. in eundem multos 19
 odores ac || mille combustus addiderunt alterumque pallium || fol. 117^a
 purpureum insuper Babylonicum pertenderunt. post ipsi capitibus 114
 coopertis terram intuentes ad exercitum in suggestum processerunt.
 hic concursu magno et <per> praeconem silentio facto uerba Perdiccae
 fecit: 'scitote, Macedones, regem uestrum Alexandrum ad deos abiisse.
 uos igitur conuenit inter uos bene dicere et obscoenis parcere.' deinde 25
 iterum per praeconem silentio facto Olcias testamentum recitari iussit:
 'Rex Alexander Hammonis filius Olympiade matre testamentum 115
 fecit. si mihi ex Roxane uxore mea natus <filius> erit, is potissi-
 mum Macedoniae rex esto. tantisper Arrhidaeus Philippi filius Ma-
 cedonibus imperator sit. si mihi filia ex Roxane uxore mea nata 30
 erit, Macedones ex fide sua meaque dignitate educandam colloca-
 damque curent ipsique sibi regem, quem uidebitur, cooptent. ualete.' 116
 Olympiadi matri meae potestatem facio Rhodi degendi, alibi || fol. 117^r

1 Ptolomaeum] iosephum (fuit l. in ras.); corr. Schwartz 2 dili-
 genter] ex 'diligenter' corr. pr. m. | fac curae] facturae 3 que
 5 gemitum 7 roxana 8 collapsa] conata; corr. Keil 9 Olcias]
 leoncias; corr. Schwartz 11 dexteram] dextram | nautuque 12 ocu-
 lus 13 proxane 15 cum] tum 16 quod 17 gratia] greciam
 (sed littera 'm' erasa) 18 clamidem 19 induunt] ex 'induent' corr.
 pr. m. | uinciunt] uinctum; corr. Keil | eundem] eo dum 20 alterumque]
 alii eumque 21 babylonicam | pertenderunt] peruenerunt 22 sug-
 gestu | processerunt] processum 23 <per> inserui 26 hioleias
 27 olimpiadi matri 28 proxani | natus] corr. ex 'notus' pr. m. | <fi-
 lius> addidi | erit] fu- it 29 arrideus 31 educandam] medicandam
 32 uidebitur] uidentur; corr. Reitzenstein 33 olimpiadi | degendi]
 redeundi | alibi] alui; corr. Keil

<ni> noluerit, denturque ei in annos singulos quae me uiuo dabantur. Leonnato satrapeam <Phrygiam> in Hellesponto eique uxorem † tanquam Cleonicam Olciae sororem do. Cappadociae, Paphlagoniae imperatorem facio Eumenem, qui mihi gratus fuit. insulas omnes liberas esse iubeo: sua quaeque possideant et legibus suis utantur. Pamphyliae Lyciae <Phrygiae> maioris Antigonum imperatorem facio. Cariae Cassandrum praeesse iubeo. ager est contra flumen, qui † farus uocatur; in eum agrum Antipatrum imperatorem do. Ciliciae imperatorem facio Nicanorem. [Cariae Cassandrum praeesse]. Syriae ad eum finem, qui Mesopotamius uocatur, Pithonem imperatorem facio. Babylonem et agrum Babylonicum, qui postea adiunctus est, Seleuco, qui mihi armiger fuit, sub imperium do. Phoenicen et fol. 118^a || Coelesyriam Meleagro || adtribuo. Aegyptiorum regnum Ptolomeo tradito et Cleopatram sororem meam uxorem do. regiones, quae inter Babylonem <et> Bactrianos fines intersunt satrapae, quam quisque obtinet habeant hisque omnibus summum imperatorem Perdiccam facio eique uxorem Roxanen Oxyatris filiam Bactrinam, quae mihi uxor fuit, tradito populo Rhodiensi ad urbem ornandam ex pecunia regia auri signati CCC <talenta> dentur et naues longae triremes XXXX frumentique ex Aegypto in annos singulos gratis medimnum <CC milia> et <ex> Asiae locis proximis item gratis in annos singulos tritici medimnum CC <milia> praesidiumque, quod ibi reliqui, ex oppido exigere iubeo. sacerdotibus, qui Aegypti sunt, auri signati talenta . . . ex pecunia regia dentur corpusque meum Ptolomeus portandum curet. id sacerdotes Aegyptii, uti iis uidebitur, procurent. ubi id corpus || ponatur . . . fieri iubeo ex auri talentis CC. Thebanis Boeotiis ad clarissimam urbem reficiendam auri signati talenta . . . do exulibusque qui inde profugerunt bona sua, quae ademeram, reddo: eos satis suppliciorum ob temeritatem, quod mihi aduersati sunt, dedisse existimo. Atheniensibus dentur in aedem Minervae sella aurea atque amictus † speculis ex auro. in aedem Iunonis Argis dentur arma atque insignia mea et

1 <ni> inseruit Keil | ei] et | que 2 satrapeam] strathemon, corr. Schwartz | <Phrygiam> inserui | eique] si quem; corr. Keil 3 holiociae 5 queque | pamphyliae 6 <Phrygiae> addidi | maioris] maiorem | Antigonum] anthiochū [supr. scr. l = uel] 9 [Cariae Cassandrum praeesse] deleni | siriae 10 Pithonem] tithonem 12 imperio 13 coelesiriae | melaeagro | ptholomeo 15 babylonem | <et> inserui | bactrianam | strapae | quam] q; corr. Reitzenstein 16 habeat 17 roxanen | xyatris | bactri- am [b ex h corr. pr. m.] 19 <talenta> addidi | naues] ex 'nauis' corr. pr. m. | longa 20 XXX | que] quae | egipto 21 medimma | <CC milia> suppleni | <ex> add. Keil | gratis] oratis 22 medimma | <milia> inserui 23 reliquae; corr. Keil 24 in codice spatium quinque litterarum uacuum 25 ptholomeus | id] et | aegipti | iis] his 26 lacunam statui 27 clarissimam] classem ad; corr. Schwartz 28 in codice spatium trium litterarum uacuum 29 eos] eo; corr. Reitzenstein | suplicio 31 eadem | amictu 32 eadem

argenti talenta . . . Apollini Delphis dentur dentes eburnei omnes
 et coria duo serpentium et paterae aureae C, Milesiis argenti ta-
 lenta CL, Cnidiis argenti talenta CL. Indiae quae partes sunt se- 121
 cundum flumen Indum, <ibi> imperator sit Taxiles. Indiae quae
 partes sunt intra flumen Hydaspem atque Indum, ibi imperator sit 5
 Porus. Parapanisadarum imperatorem Oxyatrem Bactrinum patrem
 Roxanes uxoris meae facio. | Arachosiis et Gadrosiis imperet || fol. 119^a
 [et] Siburtius. Stasanori Solei Arium et Drangarum imperium do.
 Bactrianis imperet Philippus. Parthyaecam <et> quod proximum est
 intra flumen Hyrcaniae do Phratapherni. Persis omnibus imperet 10
 Peucestes. ex eis imperiis excedant Argiades. sit † pro Mediis im-
 perator Craterus. excedat item † exussannis. Argeus imperator sit
 Paconibus. Illyricis omnibus imperatorem do Olciam, cui et equo- 122
 rum . . . deuotionem et argenti signati talenta CCC do. ex ea pec-
 unia Olcias statuas faciat Alexandri, Hammonis, Mineruae, Herculis, 15
 Olympiadis, Philippi patris. eas in fano Olympico ponat. impera-
 tores, summos quos feci, statuas inauratas Alexandri dent Delphis,
 Athenis, Olympiae. Ptolomaeus ponat in Aegypto statuas inauratas
 Alexandri, Hammonis, Mineruae, Herculis, Olympiadis, Philippi patris. 123
 his rebus omnibus testes sint Iuppiter || Olympius, Hercules || fol. 119^r
 patrius noster, Minerva, Mars, Hammon, Sol et Alexandri regis For- 21
 tuna. si quis horum aduersus meum testamentum fecerit, Iouem
 deosque Olympios obtestor, id ut ne impune fecerit atque hic ad-
 uersus deos hominesque impius periurusque sit.²

1 numerus excidit 3 CL, Cnidiis | CLC-nidiis 4 <ibi> inserui
 5 hidaspem 6 Parapanisadarum | pano | imperatore moxyatrem 7 Ro-
 xanes | roxanis | arachois | drachotis 8 [et] deleui | tiburtibus | Stasa-
 nori | sisandro | Solei Arium | olearium | Drangarum | dragentanum
 9 Parthyaecam | cartusaenium | <et> addidi 10 hircaniae | prataphe-
 ren 11 peucesten | larciaades | sit | et 13 Paconibus | poenis; corr.
 Schwartz | illyricis | hiolciam | cui et | et cui; transposuit Reitzenstein
 14 numerus excidit 15 hiolcias | status 16 olimpiadis | olimpi;
 corr. Keil 17 fecit 18 Olympiae | hiolce; corr. Schwartz | ptholo-
 meus | egipto 19 olimpiadis 20 sunt | olimphius 21 patruus
 Hammon Sol | hammonis solus 23 olympios | his 24 que | qui
 periurusque | perpetuusque; corr. Reitzenstein

Appendix adnotationum.

97,2 epitomae] ad formam 'epitoma' cf. Georges 'Lexikon der lat. Wortformen' p. 248 s. u. ceterum de 'rerum gestarum' auctore eiusque libri epitomatore iam in prolegg. diximus, quo loco de industria ne hariolari uideremur Suidae locum omisimus, qui s. u. Βάβρων haec praebet: ἱστορικός. ἐπιτομὴν τῶν καθ' Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα. sed quae inter hunc Varroem et epitomes auctorem intercedat necessitudo, uideant sagaciores.

97,3 liber II] ab iis quae secuntur uerbis librum alterum epitomes incipere intellexit Reitzenstein. libro igitur primo res ab Alexandro gestae inde ab auspiciis regni neque ad necem Darei narratae erant, altero autem libro quae deinde facta sunt usque ad mortem Alexandri, quamquam non magnopere repugnabo, si quis ea quae inde a § 87 traduntur tertii libri fuisse contenderit.

97,4 magnus ... rex Macedoniae] secundenda esse uidentur haec uerba fortasse ex inscriptione libri huc translata, ne aptum narrationis exordium desideraretur.

97,5 ad se redegisse] 'ad se' i. q. 'in suam potestatem'. pro 'redegisse' coniecit Schwartz 'rediisse', sed illud quod ferri posse uidetur. ad 'redire' cf. Herzog. ad Caes. bell. civ. I, 4 p. 19 et Doberenz. ad h. I., ad 'redigere' ex gr. Flor. I, 9, 8 'totam Italiam sub se redegerunt'.

'neque id' et quae secuntur] haec etiam in codice misere truncata et grauissimis mendis foedata sunt, ego tamen his uerbis eundem sensum subsesse pro certo habeo ac uerbis Diodorae 17, 77, 4 μετὰ δὲ ταῦτα δόξας ἤδη κερκατρίκην καὶ τὴν βασιλείαν ἀδύριτον ἔχειν, ἥρπαστο Ζηλοῦν τὴν Περσικὴν τρυφὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν Ἀσιανῶν βασιλέων. itaque mihi persuasum est illis uerbis significari Alexandrum Dareo mortuo non dubitasse nomen et iura regis Persarum usurpare. itaque haec fere supplenda sunt: 'cum iam antea regem Persarum se appellari uoluisset neque id' etc. eis autem, quae secuntur, fusius narratur, quid Alexander facere in animo habuerit, ut se regem legitimum Persarum esse appareat.

97,6 Alexandri animus quo modo eo tempore commutatus sit, narrat etiam Curt. 6, 6, 1 sqq. Diod. 17, 77, 4 sqq. Iustin. 12, 3, 7 sqq. Plut. Alex. 45, 1 sqq.

97,7 Darii fratrem Oxyatrem] Curt. 7, 5, 40 'Oxathren, fratrem Darei, quem inter corporis custodes habebat'. id. 6, 2, 11 'fratrem Darei recepit in cohortem amicorum omni uetustate claritatis honore seruato'. Diod. 17, 77, 4 καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὴν αὐτὴν εἶχε βασιλεύοντος Ἀγαρενίς, ἔπειτα τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἀνδρῶν δορυφορεῖν ἔταξεν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Δαρειὸς ἀδελφὸς Ὀξάθρης. Plut. Alex. 43, 3 τὸν δ' ἀδελφὸν Ἐξάθρην εἰς τοὺς ἐταίρους ἀνάλαβεν. ceterum Graecis audiit Ὀξάθρης Ὀξυάθρης Ὀξυάθρης. ad 'instituit ... instituit' cf. ex. gr. § 10 et § 84 'iussit ... iussit'.

dedique eis] post haec uerba quaedam intercidisse iam supra adno- 97,8 tui. neque enim ueri simile est Alexandrum ornamenta illa regia, quae enumerantur uiro cuidam dedisse nobilissimo quidem, sed cui more Persarum ea nullo modo conueniebant (cf. Xenoph. instit. Cyr. 8, 3, 13 προῦφαινετο ὁ Κύρος ἐπ' ἄρματος ἔχων ... χιτῶνα πορφυροῦν μεσολέον, ἄλλω δ' οὐκ ἔκειτο μεσολέον ἔχων). neminem igitur ea ornamenta gessisse nisi regem ipsum his praeterea locis confirmatur: Curt. 6, 6, 4 Iustin. 12, 3, 8 Diod. 17, 77, 5 Plut. Alex. 51, 3 Ehipp. apud Athen. p. 537 E. iam nobis quaerendum est, quid intercidit. apud Curtium 6, 2, 11 legimus Oxathrem ab Alexandro in cohortem amicorum receptum esse 'omni uetustate claritatis honore seruato'. quamobrem putauerim hoc loco narratum fuisse Alexandrum Oxathri omnia insignia pro eis dignitate reddidisse et in primis eum necto purpurea ornasse, ut colligi potest ex Curt. 6, 6, 7 'amicos ... Persicis ornauerat uestibus'. Iustin. 12, 3, 9 'amicos quoque suos longam nestem auratam purpureamque sumere iubet'. Diod. 17, 77, 5 διέδωκε δὲ καὶ τοῖς ἐταίροις περιπορφύρους κρόακας. quibus locis firmatur etiam Keilii sententia, qui pro 'ei' coniecit 'eis', ut sit 'dediditque eis' i. e. 'corporis sui custodibus'. itaque hoc loco haec fere supplenda sunt: 'dediditque eis [longam nestem auratam purpureamque, ipse autem sumpsit] diadema' e. q. s.

diadema] Curt. 6, 6, 4 'purpureum diadema distinctum albo quale Dareus habuerat capiti circumdedit'. Iustin. 12, 3, 8 'diadema ... adsumit'. Diod. 17, 77, 5 τὸ Περσικὸν διάδημα περιέθετο. Arriani denique locos afferre supersedeo cum tot eius rei testes exstant.

tunicam mesoleucon] Curt. 6, 6, 4 'nestem Persicam sumpsit'. Iustin. 12, 3, 8 'habitum regum Persarum ... adsumit'. Diod. 17, 77, 5 τὸν διάλεον ἐνέδυ χιτῶνα. Plut. Alex. 51, 3 τὸν διάλεον αὐτοῦ χιτῶνα. Ehipp. ap. Athen. p. 537 E: Ἀλέξανδρος ... ἐφόρει ... χλαμύδα τε πορφυροῦν καὶ χιτῶνα μεσολέον. ceterum forma 'mesoleucon' exstat apud Plin. n. h. 27, 102. ad rem autem cf. Salmasium in 'Plinianis exercitationibus' tom. I p. 497 E: 'purpurea tunica quae clavis candidis intertexta est πορφυροῦς χιτῶν μεσολέουκς dicitur. et πορφυρεὸς quidem ab area uel fundo, ut uocant, qui huius coloris est; μεσολέουκς uero, quod medium habeat albo intersparsum ... tales erant tunicae regum Persidis. Hesychius: Σάρατις, Περσικὸς χιτῶν μεσολέουκς, ὡς Κτησία. omisit quod dicendum fuit πορφυροῦς' omisit etiam auctor epitomes.

caduceum] h. l. i. q. 'sceptrum'. cf. Suid. s. u. 'κηρύκειον' κήρυτρον. ita etiam quod proprie reges habere dicuntur (ex. gr. apud Homerum) κήρυτρον saepissime sacerdotibus uatibus legatis oratoribus tribuitur.

zonam Persicam] Diod. 17, 77, 5 et Plut. Alex. 51, 3 inter orna- 97,9 menta regia etiam τὴν Περσικὴν ζώνην commemorant. ad 'ornamenta regia omnia, quae Darius habuerat' cf. Ps.-Call. II 14 p. 69. Iul. Val. p. 92, 18 sqq. equites] Curt. 6, 6, 7 'amicos uero et equites — hic nunc principes militum — aspernantes quidem, sed recusare non ausos Persicis ornauerat uestibus'. Diod. 17, 77, 5 τοῖς ἵπποις Περσικὰς κενὰς περιέθηκε. stipatores quos habebat] scripsit Schwartz. neque enim hic ullum locum habere possunt 'statores' illi, cf. Cic. ad fam. 2, 17, 1, 2, 17, 2. Forcellin. s. v. 'stipatores' autem sunt κυματορύακες (cf. Corp. gloss. lat. II p. 188). ad rem cf. praeterea Iustin. 13, 4, 18 'stipatoribus regis satellitibusque'.

ornatu] codicis scriptura est 'ornatu' et. fuit igitur, cum crederem 97,11 esse supplendum 'uestitu' (cf. § 71) et conferri posse Nep. Dat. 9, 3 'ornatu uestituque militari', cf. Brenium ad h. l. ceterum uox 'ornatus' hoc loco fortasse ad eorum ornatum referenda est, cf. Diod. 17, 77, 5 et Plin. 8, 42, 154 'regio instratu ornatus'.

deinde Alexander audiuit] Curt. 6, 6, 13 'Bessus neste regia sumpta Artaxerxen appellari se iusserat.' Diod. 17, 74, 2 ἀνέειπεν ἑαυτὸν βασιλέα. id. 83, 8 ἀκούων τὸν Βήσσον διδόμια ἀνελκόμενα. Arr. 3, 25, 3 ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνούνται παρ' αὐτὸν Περσῶν τινές, οἱ ἡγγέλλον Βήσσον τὴν τε τιμὰν ὁρῶν ἔχειν καὶ τὴν Περσικὴν στροφὴν Ἀρταξέρην τε καλεῖσθαι ἀντὶ Βήσσου καὶ βασιλέα φάσκειν εἶναι τῆς Ἀσίας.

Besum] ita semper apud hunc auctorem traditum est id nomen. alibi: Βήσσο, 'Bessus'.

97, 12 † Gabisios] Agriani, quae gens Thraciae in exercitu Alexandri stipendia meruit multis locis apud Alexandri Magni rerum scriptores commemorantur, sed quod nomen sub 'gabisios' lateat, nescire me fateor. Keil aliquando 'Cabiesios' reponendus esse censuit, qui tamen populus Thraciae disertis verbis apud nullum scriptorem historiae Alexandri (nisi fallor) commemoratur. de Cabeso vel Cabesso cf. Hom. Il. 13, 363 et schol. ad h. l.

armari iussit] cf. § 51 'inssit ut milites armarentur.' 97, 13 confidentiam] cf. Krebs. 'Antibarbarus' I p. 293. s. v. admiratus] cf. Fabri-Heerwagen ad Liu. 22, 30, 1 p. 332. Fabri ad Sall. Jug. 2, 4 p. 161.

97, 14 demeniti] quae antecedunt et quae secuntur parum accurate narrata esse colligi potest ex Arr. 3, 25, 4 sqq. cf. etiam Diod. 17, 78, 1. Curt. 6, 6, 20 sqq.

ad Arios] in iis quae secuntur quin 'Satibarzanes' intellegendum sit, dubium non est. itaque pro 'agros' scripsi 'Arios' (cf. Diod. l. c. τὸν Ἀρείαν καταρπάξην Σατιβαρζάνην. Curt. 6, 6, 20 'Satibarzanes, quem satrapae Ariorum ipse praefecisset.' Arr. 3, 25, 5 Σατιβαρζάνης ὁ Ἀρείου καταρπάξην).

Ariobazanes qui cum Beso Darium interfecerat] 'Ariobazanes' semper traditum est in hac epitome, alibi 'Ariobarzanes', 'Ariobarzanes.' ad rem cf. Arr. 3, 21, 10 Δαρείου μὲν Σατιβαρζάνης καὶ Βαρζάνης καταρπάξαντες αὐτοῦ ἀπέλιπον etc., qui tamen loco Schmieder. (apud Krueger. ad h. l. p. 154) pro 'Σατιβαρζάνης' scribere uoluit 'Ναβαρζάνης' improbante Niesio 'Gesch. Alex. d. Gr.' p. 102 not. 2. praeterea silentio non praeterandus est Pseudo-Callisth. II 20, qui narrat Bessum et Ariobazanes Dareum interfecisse (cf. Ind. Val. p. 103, 18 sqq.).

97, 15 aduentum Alexandri pertimuit] cf. Curt. 6, 6, 22 'cuius cognito aduentu Satibarzanes — — — Bactra per fugit.' Diod. 17, 78, 2 τοῦ δὲ βασιλέως ἐπιστάτος καταπλάγῃ τοῦ τε μέγιστος τῆς δυνάμεως καὶ τὰς διαβεβημένους τῶν Μακεδόνων ἀνδραγαθίας. διόπερ αὐτὸς μὲν — — — ἐξέλιπε πρὸς Βήσσον. Arr. 3, 25, 7. quibus ex locis facile colligi potest uerba quae secuntur 'atque in Indiam profugit' de Satibarzane dicta esse nequire, uerum ea referenda esse ad Barzaentem, de quo uide Curt. 6, 6, 36 'adit Drangas . . . satrapes erat Barzaentes, sceleris in regem suum particeps Besso: is suppliciorum, quae meruerat, metu profugit in Indiam.' Arr. 3, 25, 8 Βαρζάντης δὲ ὅς τότε κατέχευε τὴν χώραν, εἰς ὃν τὸν Εὐνεπιθέμενον Δαρείου ἐν τῇ φυγῇ, προσιόντα Ἀλέξανδρον μαθὼν ἐς Ἰνδοῦ τοῦς ἐπὶ τῷ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἔφυγε. statuendum igitur est eum, qui 'res gestas' epitomauit, tanta scordia fuisse, ut quae in iis de Satibarzane et de Barsaente narrabantur ad unum Satibarzanes transulerit. quin autem nomina Satibarzanes et Ariobarzanes, non Barzaentis et Ariobarzanes hoc loco inter se confusa esse uideantur, dubium non est, si recte pro 'agros' scribendum esse duximus 'Arios.'

97, 17 ad Euergetas qui antea Arimaspi uocabantur] notissima res est, cf. Arr. 3, 27, 4 ἀφικνέται εἰς τοὺς πόλιν μὲν Ἀριάκας καλουμένους, ὕστερον δὲ Ἐβεργέτας ἐπωνομασθέντας. Strab. 15, 2, 10 p. 724. Diod. 17, 81, 1; Curt. 7, 3, 1; Iustin. 12, 5, 9 'Euergetas uel Arimaspos' (ex con. Gutschmidj). apud Diod. et Curt. l. c. l. c. dicuntur Ἀριμασποί uel

'Arimaspi', quam formam huius nominis, etsi eam ueram atque genuinam non esse constat hoc quoque loco retinui, quia propius ad litterarum ductus qui traditi sunt accedit.

ibi oppidum, qua in Indiam iter est constituit] 'ibi' ad Arimasporum ciuitatem referendum non esse per se perspicuum est. immo uero et hoc loco et totius epitomae natura atque indole saepissime monemur, nobis narrationem ex uberiore historia parum diligenter in artius contractam in manibus esse. hoc autem loco oppidum illud intelligendum est quod Ἀλεξάνδρεια πρὸς Καυκάϊον uel ἐν Παραπανισκάδαις dicebatur. cf. Arr. 3, 28, 4; Curt. 7, 3, 23; Diod. 17, 83, 1 πόλιν ἔκτισε κατὰ τὴν εἰσβολὴν τὴν φέρονσαν εἰς τὴν Ἰνδικὴν [codd.: Μηδικήν; corr. Reiske]. ἣν ὀνόμαζεν Ἀλεξάνδρεια. Alexandriam autem sub radicibus Caucasi sitam fuisse constat, quamquam Curtius et Diodorus superatis montibus eam ab Alexandro conditam esse tradunt.

deinde peruenit ad oppidum † tarmantidem] per quas gentes Alex- 97, 19 ander tum iter fecerit, ex gr. ex Strab. 15, 2, 10 p. 724 discimus: εἰς γὰρ τὴν Ἀριανὴν ἦκεν· εἰς τὴν Δράγγαν . . . εἰς τὴν Δραγγὴν ἐπὶ τε τοὺς Ἐβεργέτας ἦκεν . . . καὶ τοὺς Ἀραχωτοὺς, εἰς δὲ τὴν Παραπανισκάδην. Parapanisadarum igitur hoc loco mentionem fecisse uidetur. ceterum suspicetur quispiam ordinem sententiarum inuertendum esse, ut enuntiatum 'ibi . . . imposuit' post illud, quod sequitur, ponatur.

flumine † medorum] uerba aperte nitiosa sunt, quae mihi ut pro- 97, 20 babilius emendarem non contigit. Schwartz coniecit 'finibus Indorum,' qua coniectura recepta ego pro uerbis 'quod est positum in' conieci 'quod est proximum finibus Indorum.' Stiphamenes] ita semper apud hunc auctorem, alibi Σπιταμένης, 'Spitamenes' traditum est. ad ea, quae secuntur cf. Curt. 7, 5, 19 sqq. (Arr. 3, 29, 6).

qui proximus erat Beso] Curt. 7, 5, 19 'Spitamenes erat inter omnes amicos praecipuo honore cultus a Besso.' infra § 6 'quod familiarissimus Beso erat.' Fabri ad Sall. Cat. 14, 3 p. 38.

Dataphernem] Curt. l. c. § 21 'Dataphernem et Catenem, quibus a 97, 21 Besso maxima fides habebatur, in societatem cogitatae rei adesciscit.' etiam Arrian. 3, 29, 6 eius mentionem facit.

Cattenen] Curt. l. c. 'Catenem'.

ceterosque Darei propinquos] intelligendi sunt οἱ Εὐργεῖς οἱ βασιλέως (Arr. 3, 11, 5), quo nomine non solum ipsi consanguinei regis, sed etiam alii honoris causa utebantur. cf. ad rem Arr. 7, 11, 6. Mnetzell. ad Curt. 3, 14, ubi 'cognati regis' appellantur. Iustin. 10, 3, 7 de Dareo: 'a cognatis occisus'.

tempus aduenisse Darii ulciscendi] Curt. l. c. § 20 'titulus facinori 97, 22 speciosus praeferebatur, uindicta Darei'.

amicitiam] dubitanter retinui, cum uerbum 'insinuandi' aut cum 97, 23 praepositione 'in' sequente accusatio (ex gr. 'in familiaritatem alioquin insinuare') aut cum datino coniungatur (ex gr. 'plebi se insinuare'). exempla dabit Krebs. 'Antibarbarus' I 690 sq. s. v. sed quominus hoc quoque loco 'amicitiae' scribamus, impedit Lucret., qui 1, 408 sq. dicit 'caecaeque latebras insinuare omnis et uerum protrahere inde', cf. Munro ad Lucret. 1, 116.

quibus id facile et cito persuasit] Curt. l. c. § 21 'illi promptius 97, 24 adnuunt, quam rogabantur'.

magis magisque] scripsi coll. § 40, quamquam etiam 'eotidie ma- 97, 25 gis' ferri potest, quod coniecit Keil.

itaque Stiphamenes] ea quae secuntur fusius narrantur a Curtio l. 97, 26 c. inde a § 22.

quod familiarissimus erat] cf. § 5 'qui proximus erat Beso.'

alebare] etiam apud Ciceronem et Liuium de eo dicitur, qui malo 98, 1 animo aliquem remouet.

- 98,2 uniuersi] eos VIII fortissimos iuuenes adsumpsisse adicit Curt. 1. c. § 21.
constrinxerunt] Curt. 1. c. § 24 'frustra repugnantes nunciunt'.
ornamentaque regia] Curt. 1. c. 'drepteo ex capite regni insigni' etc.
98,3 itaque] Curt. 1. c. § 26 'in equum inpositum Alexandro tradituri ducunt'. Diod. 17, 83, 8. Arr. 3, 30, 5.
hosque] Curt. 7, 5, 36 sqq. Diod. 17, 83, 9.
98,5 conspexit[et]] mera dittographia uidetur esse.
adduxerunt] cf. de hoc perfecti uis quae adnotati ad § 39 'regnaui'.
collaudatos donatosque] Curt. 1. c. § 43 'dona deinde omnibus, qui Bessum adduxerant, data sunt'. ibid. § 38 'multum collaudato Spitame-
mene'. Diod. 17, 83, 9 ó δὲ βασιλεὺς τοῦτους μὲν ἐτίμησεν ἀειολόγοις
δυσπεσι. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 43, 18 p. 155. Zumpt ad Curt.
6, 7, 19 p. 259.
98,6 <ad> Tanaim] 'ad' omitti nequit, cf. ex. gr. § 8 'ad Tanaim per-
rexit'.
98,7 quantum post diem] Curt. 7, 6, 10 'hinc quarto die ad urbem Ma-
racanda peruentum est'.
Maracanda] uerum huius nominis, quod in codicibus nare corruptum
esse solet (cf. Muetzell. ad h. l. p. 678), inuenit constat esse (Μαράκανδα).
quod] cf. § 34 init.: 'quod abest' Entrop. 9, 9, 1 'Mogontiacum,
quae' et 7, 13, 2 'Britannia quam', quos locos Ruehl (cf. praef. p. XVI)
in suspitionem uocare non debuit.
98,8 dierum . . . uia] numerus excidit. ceterum ap. Arr. 4, 6, 4 (cf. paulo
infra § 13) Alexander idem iter tribus diebus confecisse narratur, sed
hoc est celeritatem Alexandri iter (cf. Francisc. de Schwarz 'Alex's
Feldzüge in Turkestan' p. 46 et p. 63 sqq.).
98,9 propter multitudinem fluminis] cf. Polyb. 1, 75, 5 διὰ τὸ πλῆθος
τοῦ ῥέματος. Ov. met. 8, 583 et 11, 140 'plurimus'.
98,10 circuitu] infra § 40 'in circuitu'.
murus stadium LXX] scripsi coll. § 40 'XXXV milium murus' et
Curt. 8, 10, 25. ad rem cf. Curt. 7, 6, 10 'LXX stadia murus urbis am-
plectitur'.
continuus] conieci coll. Arr. 4, 3, 2 αὐτὸς δὲ ὡς κατεῖδε τοὺς ἔκρους
τοῦ ποταμοῦ, ὅς διὰ τῆς πόλεως χειμάρρους ὡν διέρχεται, ἔηρθε ἐν τῇ
τότῃ ὁδῷ καὶ οὐ εὐνεχίς τοῖς τεχνίταις, ἀλλ' οἷους παρασκευὴν πόρον
τοῖς στρατιώταις διδόναι ἐς τὴν πόλιν κτλ.; ubi Raphaelus (ap. Krueger,
p. 169) adnotat ne fornicatio quidem muro, quod alias in huiusmodi flu-
uiis soleat fieri, hunc alueum uideri iunctum fuisse. sed Maracanda 'con-
tinuo' muro circumdata erant. cf. ad rem Francisc. de Schwarz p. 52:
'die Mauern von Uratuebe führten ununterbrochen über den Fluß und
die aus demselben abgeleiteten Kanäle hinüber, wie dies bei allen tur-
kestanischen Stadtmauern der Fall ist' et id. p. 50 'die Mauern werden
ohne irgend welche Unterbrechung über die Kanäle und Flüsse hinüber-
geführt; die Wasserläufe werden zu dem Ende mit dicken Baumstämmen
überbrückt, auf welchen die Mauern ganz in derselben Weise aufgebaut
werden, wie auf dem festen Boden'.
98,11 ibi praesidio relicto] Curt. 1. c. 'praesidio urbi relicto'.
secundum] cf. Woelflin. ad auct. bell. Afr. 1, 1. Curt. 7, 8, 1.
98,12 interim Scytharum imperator] ad rem cf. Curt. 7, 7, 1 sqq. Arr. 4,
3, 6, 4, 1 sqq.
98,13 Carcasim] Curt. 7, 7, 1 'Carthasim'.
cum copia magna] Curt. 1. c. 'cum magna equitum manu'.
98,14 nuntiatur Stiphamenen] cf. Fabri ad Sall. Jug. 113, 5 p. 390. Fabri-
Heerwagen ad Liv. 22, 54, 9 p. 401.
98,15 Stiphamenen et Cattenen ab amicitia discessisse] ad rem cf. Curt.
7, 6, 24. 7, 30 sqq. Arr. 4, 3, 6.

Graiorum] cf. § 13. erant autem maxima ex parte μεθοσποί, pauci
Macedones (Arr. 4, 3, 7).

in agro regio] 'ager' uocabulum hoc loco idem significare uide-
tur atque apud Cic. ad Att. 3, 15, 6 'in tuos agros confugiam' (apud
Homer. ψ 139. u 205 ἀγρός, cf. Paeanium Eutropii interpretem p. 141, 27
Droys.) i. e. 'Landgut, Besitztum'. sed monendum est ea, quae illo tem-
pore Maracandis gesta sunt, nostro loco parum accurate narrata esse.
quae quo modo reuera se habuerint, intellegi potest ex. gr. ex iis quae
exposuerunt Guil. Geiger 'Alexanders Feldzüge in Sogdiana' 1884 p. 7 sq.
et Niese p. 118 sq., quorum ad uolumina, ne de rebus tritissimis longus
sim, lectores delecto. ex his, quae uiri doctissimi, quos laudari, exposu-
erunt, apparet auctorem epitomae praesidium ab Alexandro Maracandis
relictum perperam cum exercitu illi ab rege auxilio misso confudisse.
sed iam ad propositum redeamus. 'ager' igitur ille 'regius' uidetur nihil
aliud esse quam παράδεικος ille, in quo Aristobulo teste (ap. Arr. 4, 6, 1)
Macedones Spitamenem imprudenter persecuti oppressi sunt, quae sen-
tentia iis, quae Curt. 7, 3, 32 ('siluestre iter' e. q. s.) narrat, firmatur.
denique apud Arr. quoque uestigia similis narrationis deprehendi pos-
sunt, nam uerbis illis a uiris doctissimis saepius in suspitionem uocatis
4, 5, 3 ἐκ τῆς βασιλείας τῆς Κορυθιανῆς nihil aliud subesse putauerim quam
mentionem huius παραδείκου. iam Schmieder (apud Krueger. ad h. l.
p. 171) adnotauit: 'nonne Arrianus sibi contradicit 3, 30, 6 scribens: τὰ
δὲ Μαράκανδὰ ἐστὶ βασιλείας τῆς Κορυθιανῆς χώρα καὶ nunc dicens Spitame-
nem a Maracandis recedentem petere Sogdianae regiam?' quam diffi-
cultatem Francisc. de Schwarz p. 41 sq. sustulisse sibi uisus est, sed
nalde errauit. neque enim primum ex Graeci sermonis usu articulus hoc
loco poni potest neque quicquam colligere licet ex eo, quod uocabulum
βασιλεία nuda usurpatum est. deinde Schwarzwiz fugit satrapem Bac-
trianorum non 'Bactra' uocatam esse, sed 'Bactrianam' (ἡ Βακτριανή sc.
χώρα), quamquam concedendum est nonnumquam nomen capitis, i. e.
Bactra, pro regione Bactriana usurpari. sed haec alia res est. eodem
autem modo Sogdianam (τὴν Κορυθιανῆν sc. χώραν) regionis nomen esse
apparet. neque quicquam exemplis a Schwarzio e nostrorum temporum
usu dicendi collectis probatur. hoc igitur Arriani loco mea quidem sen-
tentia uerbo βασιλεία non significatur caput regionis Sogdianae, sed do-
mus quaedam regia, qualis ex. gr. commemoratur a Diod. 16, 41, 5 τὸν
βασιλικὸν παράδεικον, ἐν ᾧ τὰς καταλύσεις οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς εὐθέ-
ως ποιεῖν. cf. praeterea Curt. 8, 1, 10 sqq. Xen. exp. Cyri 1, 2, 7, 4,
10. iam restat, ut de loco, quo παράδεικος ille situs fuisse uidetur, dis-
seramus. ac primum quidem conieci licet cum haud longe et a flumine
Polytimeto abfuisse (cf. Schwarz. p. 62) et a Maracandis (cf. Curt. 7, 9,
20. Arr. 4, 6, 4 sq. Muetzell. ad Curt. 7, 32 p. 691), per illam autem
παράδεικον Polytimetem fluxisse uidetur (cf. Arr. 4, 5, 6). denique non
magnopere repugnabo, si quis hunc παράδεικον eundem fuisse contendat
atque illum, quem Curt. 8, 1, 10 sqq. in regione quadam, quae appellabatur
Bazaira situm describit (cf. Diod. agr. libr. XVII περὶ τοῦ ἐν Βακτρίας
κονίον), praesertim cum regio illa haud procul a Maracandis abfuisse
uideatur (cf. Muetzell. ad h. l. p. 723).

cum praesidio] cf. § 45 'cum principi[pi]bus'. sed haud scio an
recipienda sit Reitzensteini coniectura 'in praesidiis' pro codicis scrip-
tura 'cum praesidis' (cf. ex. gr. Liu. 1, 38, 1). ceterum quem Alex-
ander Maracandis reliquit neque Arr. 3, 30, 6, 4, 3, 6 neque Curt. 7, 6,
11, 24 tradit. hoc autem epitomae loco sine dubio Andromachus Me-
nedemus Caranus Pharnuches (Arr. 4, 3, 7) intellegendi sunt.

in quendam locum munitum] Curt. 7, 7, 38 'qui caedi supererant,
tumulum paulo quam cetera edificiorum capiunt: quos Spitamenem obse-
dit'. sed 'locus' ille 'munitus' nihil aliud fuisse uidetur quam arx Ma-

racandorum, uti colligere licet ex Curt. 7, 9, 20 'ipse ... ad Maracanda urbem contendit, ex qua Spitamenes conperto eius aduentu Bactra perfigerat' et ex epitomes § 13 (cf. praeterea Arr. 4, 6, 3). ceterum hoc loco expectares praefecturam 'Sogdianam' nominari, non 'Bactrianam'. sed apud Ptolemaeum quoque (6, 11, 9) Maracanda inter Bactrianas oppida enumerantur. cf. Kiepert. 'Lehrbuch der alt. Geogr.' p. 57. Tomaschek, 'Real-Encyclopädie' II p. 2805 s. u. 'Bactriane'. Zumpt. ad Curt. 7, 8, 30 p. 339.

cuneatim] de hac uoce cf. Funck. 'Archiv' VII (1892) p. 498 qui recte interpretatur 'in enggeschlossenen Haufen (Massen, Rotten)'. cf. Caes. bell. Gall. 7, 28, 1 'hostes ... in foro ac locis patentiorebus cuneatim constituerunt'. id. ib. 6, 40, 2 'alii, cuneo facto ut celeriter perumpant, censent, quoniam tam propinqua sint castra' et Herzog. ad h. l. p. 364 ed. pr. complures locos ex Ammiano petitos dabit Funck l. c. de eadem re Arr. 4, 5, 6 et Μακρίων Ισχυρόν τῶν ἀντιπάλων τοῦ στρατοῦ διὰ τοῦτο. id. tact. 28 [33]. 4. praeterea Liv. 32, 17, 11 'cuneum Macedonum — phalangem ipsi uocant' ubi uide Weissenborn.

98,18 Bactrina] auctor epitomes excepta § 121 semper utitur forma 'Bactrinus' (alii: Βακτριανός, 'Bactrianus') cf. Apul. met. 7, 14 p. 152, 10 ed. Vliet et Hildebrand. ad h. l. p. 573.

98,19 noctem circa offensas peruigilauit in cogitando] cf. Tac. dial. 3 'omne tempus modo circa Medeam, ecce nunc circa Thyestem consumas'. 'circa' est i. q. 'inbetreff'. 'noctem peruigilare' ut § 99. ad rem cf. Curt. 7, 8, 2 'singula animi consulta pensando noctem uigiliis extraxit'.

98,20 peruigilauit in cogitando] coniungenda sunt, cf. ap. Ouid. fast. 6, 326 'in multo nox est peruigilata mero'. ante] i. e. ante quam offensas ulcisceretur et defectionis auctores puniret.

98,21 id perseuerare] cf. § 28 'iter coeptum perseuerare'. auct. bell. Afr. 18, 4 'perseuerare cursum'. Woelfflin. ad h. l. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 38, 13 p. 357.

postidie] Curt. 7, 8, 3 'iamque lux adpetebat'. rates] Curt. 7, 8, 6.

98,22 apparari] fortasse praestabit 'apparare', cf. ex. gr. §§ 35. 63. 69. 86. utrumque ferri potest.

studiose] Curt. 7, 8, 8 'tanta alacritate'. duo milia rati] Curt. 7, 8, 8 'ut intra triduum ad XII milia effectae sint', sed is numero nauium aliquid adieciisse uidetur.

98,24 destinata] sc. 'inter se'. cf. Curt. 7, 8, 8 'rates iunctae sunt'. ita 'campus' quidam efficiebatur militesque ratibus inter se iunctis firmiter insistebant.

in ratibus ascendere] Nep. Alc. 4, 3 'in trierem ascendit'. omnes uniuersas] sc. rates. ad 'omnes uniuersas' cf. ex. gr. Plaut. trin. 1046 sq. Fronton. epist. p. 127 ed. Naber. Apul. met. 7, 5 (p. 145, 10 Vliet) et Hildebrand. ad h. l. p. 530.

in altum] hoc loco de flumine, non de mari, cf. Liv. 21, 28, 10 'cum ... in altum raperentur'. Sil. Ital. 3, 460 'ducere in altum'. (Verg. georg. 1, 141 sq. 'altus' pro 'profundus' usurpasse uidetur).

98,26 prouecti] Caes. bell. gall. 4, 28, 3 (nauis) 'in altum prouectae'. mentibus destinati] scil. 'uidebantur'. adiectiuum sensu actiuo

98,27 usurpatum est, cf. Muetzell. ad Curt. 5, 10, 5 p. 474. cf. auct. bell. Afr. 88, 2. Herzog. ad Caes. b. gall. 7, 72 p. 559. Walter 'Studien zu Tacitus und Curtius' 1887 p. 28.

98,28 descensionem facere] cf. § 60. Curt. 7, 9, 5 'eni Scythae ad motos ordines equitum in primo ripae margine opponunt, ut ne adplicari quidem terrae rates possent'. Arr. 4, 4, 4 et τοῦς Κρόθας παραπλεύοντας ἐπὶ τῇ ὁχθῇ.

telis contentis] cf. Nonium s. v. p. 402 ed. Mnell. Verg. aen. 9, 623 (ubi Ribb.: 'intendit'). 10, 521, 12, 815. hoc autem epitomes loco 'tela contenta' significant 'tela missa'. ceterum simplex uerbum Silio Italico 1, 395 tribuendum esse censeo, qui Carthaginiensem quendam in pugna occisum his uerbis prosequitur:

'felix heu nemorum et uitae laudandus opacae,
si sua per patrios tenuisset spicula saltus.'

quamquam Bauer codicum lectionem 'tenuisset' defendere conatus est ('Jahrb. f. Phil.' uol. 137 p. 196), tamen mihi quidem persuasum est uerbum 'tenendi' hoc loco nullo modo aptum, sed facillima mutatione scribendum esse:

'si sua per patrios tendisset spicula saltus'.

ad hanc lectionem cf. Verg. aen. 9, 603. Hor. carm. 1, 29, 9. cuius formae 'tendisset' (pro 'tetendisset') exempla inuenies apud Neium 'Formenlehre' uol. III p. 350 ed. tert., ex. gr. Prop. 4 (3), 8, 37 (uariat lectio). Sen. Herc. fur. 538. Val. Fl. 4, 365 (ex con. Schenkelii). rationibus autem metricis hoc loco Silius adductus esse uidetur, ut forma 'tendisset' ueretur, quamquam eum 8, 60 inuenitur 'tetendit'.

praestolabantur] cf. Fest. s. u. p. 223 ed. Muell. Herzog. ad Caes. b. gall. 3, 24 et ad bell. civ. 2, 23.

medium] i. q. 'dimidium'. sic 'medius' saepius usurpatur. Krebs 98,29 'Antibarbarus' II p. 63 s. v. et quos laudat. 'iter fluminis' dictum est ut ap. Apul. met. 2, 13 p. 32, 24 ed. Vliet: 'quem ad modum ... et maris et uiae confeceris iter'.

praestiterunt] i. e. confecerunt. signorum sono] Arr. 4, 4, 5 ὁπὸ κατήγγων ἐπὶ τὸν ποταμὸν. 98,30 remigum cohortatione] Arr. 2, 21, 9 τὰ μὲν πρῶτα ... ἐπέλεον 98,31 ἀνευ κελυκτῶν τὰς κύβας παραφέροντες ... τότε δὲ εὖν βοή τε πολλή καὶ ἔγκλεισμι ἐς ἀλλήλους καὶ ἅμα τῇ εἰρεσίᾳ ζυγνόντων ἐπεφέροντο. cf. praeterea Arr. 6, 3, 3. Xen. hist. gr. 5, 1, 8. Polyb. 1, 21, 1 sq. Curt. 9, 8, 6 'militum clamor, remorum pulsus uariaeque nautarum uoces hortantium'.

barbari autem e. q. s.] cf. Curt. 7, 9, 8. 98,32 multos sanciarunt compluresque occiderunt] cf. § 77 'multos occi- 98,33 derunt, plurimos sauciauerunt'.

deinde simul] Curt. 7, 9, 9 'iamque terrae rates adplicabantur, 98,34 cum' etc.

turmas] Arr. 4, 4, 6 μίαν ἱππαρχίαν. Curt. 7, 9, 10 'equitum 98,35 turmae'.

impressionem facere] cf. § 45. saepius ex. gr. apud Daretem Phry- 98,37 giu inuenitur haec locutio.

usque ad Liberi Patris columnam] Curt. 7, 9, 15 'lapides' Liberi 98,1 commemorat. Plin. 6, 16, 49 autem 'aras'.

post triduum] 'postiduo' (de uocabulo 'postiduum') legitur ap. 98,8 Plaut. mil. gl. 1082. hoc autem loco codicis scripturam paulo mutatum retinui, quia aliquantum temporis inter illam pugnam et reditum ad Maracanda interfuisse ex Arr. et Curt. intellegi potest.

quarto die deuenit] Curt. 7, 9, 21 'quadriddo rex longum itineris 98,9 spatium emensus peruenit in eum locum, in quo Menemodo duce duo milia peditem et CCC equites amiserat'. Arr. 4, 6, 4 ἐν τριῖν ἡμέραις διελθὼν χιλιούς καὶ πεντακλιούς στραβούς τῇ τετάρτῃ ὑπὸ τὴν ἑω προήγε τῇ πόλει.

Graiorum caedes] '(ubi) Graiorum' coniecit Reitzenstein coll. Curt. 98,7 l. c., fortasse recte.

mortuos sepeliri] Curt. 7, 9, 21. Arr. 4, 6, 5. Bactrianam] ἢ Βακτριανὴν intellegenda est hoc loco, quamquam Arr. 98,9

- 4, 7, 3 et Curt. 7, 10, 10 Bessum Ecbatanis necatum esse tradiderunt. sed cf. Curt. l. c. 'in Sogdianis Pencilao . . . relicto Bactra peruenit. inde Bessum Ecbatana duci iussit'. Arr. l. c. § 1 ἐκ Ζαπιάνα ἀπικετο et § 3 ἐνθα δὲ . . . παρήγαγεν ἐκ αὐτοῦς Βήσσοι.
- ^{99,10} eumque] de morte Bessi cf. Curt. 7, 5, 40. Justin. 12, 5, 11. Diod. 17, 83, 9. Arr. 4, 7, 3. Plut. Alex. 43, 3.
- suspensum] 'cruci adfixum' Curt. l. c. (cf. Just. l. c.).
- fundis necant] auctor similem legisse uidetur ei relationi, quam Diod. l. c. praebet, qui dicit: τὰ μέλη διεσπένδοντο.
- deinde post diem undecimum] Curt. 7, 10, 13 'quarto die ad flumen Oxum peruenitum est' et § 15 'superatis deinde amnibus Ocho et Oxo ad urbem Margianam peruenit'. Arr. 4, 15, 7 αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Ὠχόν τε ποταμὸν ἦεν αὐτὸς καὶ ἐκ τῆς Κορυβανὶν προχωρεῖν ἐβύλακε. de Ocho flumine (h. l. 'Ocetum' traditum est) cf. praeterea Strab. 11, 11, 5 p. 518, qui Ochum ποταμὸν τοῦ Ὠχοῦ esse dicit, et Ptolem. 6, 11, 2 et 4. quo modo uero fieri poterit, ut Alexander primum ad Ochum, deinde ad Oxum perueniret, uix dici potest. ceterum ex hoc quoque loco (cf. uerba 'in Bactrianam peruenit . . . inde ad Oxum deuenit') colligendum est epitomes auctorem uocabulo 'Bactrina' partem quoque Sogdianae prouinciae in dextra Oxi fluminis ripa sitam designasse, ut iam supra monuimus. Alexandrum autem illo tempore non in satrapia Bactriana, quae proprie ita uocabatur, uersatum esse etiam iis, quae § 19 narrantur, comprobatur. ceterum cf. Niesium p. 120 not. 2.
- ^{99,12} ex eis regionibus] ad ea quae secuntur cf. Curt. 7, 11, 1 sqq. Arr. 4, 18, 4 sqq.
- quaedam hominum multitudo] triginta milia armatorum fuisse tradit Curtius l. c. § 1.
- ^{99,13} praeruptum] Curt. § 2 'undique abscisa et abrupta'. Arr. l. c. § 5.
- ^{99,14} confugerant] cf. ex. gr. § 18 'multitudo . . . interfecerunt'. Fabricii Heerwagen ad Liv. 22, 10, 8 p. 263.
- cuius horribilem altitudinem] praua uerborum distinctione ex 'horribilem altitudo' ortum est primum 'horribile multitudo', deinde 'horribile multitudo'. denique ut aptus sensus efficeretur, 'cuius' in 'quorum' (ad 'hominum' pertinens) mutatum est.
- in se] Fabricii ad Sall. Jug. 4, 6 p. 167.
- ^{99,15} XX stadiis] Curt. l. c. § 2 'petra in altitudinem XXX eminet stadia, circuitu C et L complectitur'. hoc autem epitomes loco quaedam interdicere manifestum est; expectes ex. gr. tale aliquid: 'eminebat (uel 'patebat') enim ab imo ad summum non minus XX stadiis'. eo aditus] Curt. l. c. § 3.
- ^{99,18} homines CCC] Curt. l. c. § 7 sqq. Arr. § 7, 4, 19, 1 sqq.
- ^{99,19} grandi praemio impulsos] ad rem cf. Curt. § 12. Arr. 4, 18, 7. paulo supra legimus 'timore impulsus', quomobrem hoc quoque loco 'perpulsos' uel 'impulsos' coniecit Reitzenstein.
- post] Polyaeus. 4, 3, 29 κατόπιν τῆς πέρας. (Liv. 22, 4, 3 'Baliares post montes circumduxit').
- ^{99,20} ut in saxis e. q. s.] Curt. l. c. § 13 'ferreos cuneos quos inter saxa defigerent . . . parabant' et § 15 'quidam, cum cuneos inter saxa defigerent, gradus subdidero, qui insisterent'. Arr. 4, 19, 1 μακάριον μικροῦς αὐτοῦς, οἷς αἱ ἀναίκατοι κατασπένδοντο αὐτοῖς, παρὰ κελεύσαντες, τοῦ κατασπένδοντος αὐτοῦς ἐκ τῆς χύμα κτλ. et § 2.
- † angulis actos] est codicis scriptura, quae uereor ut possit defendi. fortasse autem ex Schwartzii emendatione scribendum est 'singulos actos'. Keil coniecit 'angulis rectis'.
- lineas] Curt. l. c. § 15 'adiectis funium laqueis enasere' uel 'arces', 19, 1 τοῦτον [τοῦς μακάριον] καλωδίοις ἐκ λίθου ἰσχυροῖς ἐκδύσαντες.

minutatim] cf. auct. bell. Afr. 31, 1 et Woelfflin. ad h. l. p. 53. ^{99,21} aditum] post 'minutatim' facile 'ADITVM' intercideret potuit. ceterum haud scio an coniectura Schwartzii 'scandent' (es alius al'ium) recipienda sit, conferas uelim Caes. bell. civ. 1, 68 'subleuati alii ab aliis'.

in nocte] scripsi. 'noctu' exstat ex. gr. § 67. cf. 'in meridiano' ^{99,22} tempore § 90.

adgrederentur] liceat hoc loco emendationem ad Curtii quendam locum uexatissimum proferre. apud eum enim scriptorem 4, 1, 31 libri manu scripti haec tradunt: 'eos Amyntas proelio superatos in urbem compellit castrisque positos uictores ad populandos agros: uelut in medio positus dis hostium cuncta agebantur'. quo loco 'dis' omnes codd. exhibent praeter Leidensem, qui praebet 'edis'. ac primum quidem uerba 'Amyntas . . . compellit . . . uictores ad populandos agros' nullo modo ferri possunt, cf. Walchium apud Muetzell. ad h. l. p. 185 ipsumque Muetzellium, qui dicit: 'dagegen würde uictores als Subject sehr treffend und von wesentlichem Nachdruck sein' codicisque Theocren. scripturam 'castrisque positos uictores festinant ad populandos agros' affert. Muetzellio assentiri non dubito, sic enim scribendum esse arbitror: 'eos Amyntas proelio superatos in urbem compellit castrisque positos uictores ad populandos agros (aggredduntur)', qui locus altero quoque uitio inquinatus est, quem ut tollerent, multi uiri doctissimi iam operam dederunt. quorum coniecturas inuenies facillime apud Muetzellium Hedickium Vogelium ad h. l. mea autem sententia hic locus sic restituendus est: '... uictores ad populandos agros aggredduntur: uelut in medio positus aedificis hostium cuncta agebantur'. cf. Caes. bell. gall. 4, 38, 3 'omnibus agris uastatis, aedificiis incensis'. ib. 3, 29, 2 'uastatis omnibus eorum agris, uicis aedificiisque incensis'. ib. 6, 43, 2 'omnes uici atque omnia aedificia incendebantur: praeda ex omnibus locis agebatur'. Liv. 5, 12, 5. cf. etiam Woelfflin. ad auct. bell. Afr. 65, 1 p. 104. denique ne ea quidem quae praecedunt uerba sana sunt; § 30 enim codices Curtii praebent: 'hoc ipsum concurrunt ad delenda praesidia Persarum', cum sine dubio legendum sit 'ocissimè concurrunt'. cf. ex. gr. Curt. 10, 2, 27.

linter candidis] cf. Curt. 7, 11, 11 et 19. Arr. 4, 19, 3. ^{99,23} citius Alexandri opinione] uulgo 'opinio celerius', sed cf. 'dicto citius, solito citius'. saepius ablatiuis ille praecedit.

plures] Curt. l. c. § 19 'toto e numero II et XXX in ascensu inter- ^{99,24} terisse agnoscunt'. Arr. l. c. § 2 τοῦτον ἐκ τριῶνκοντα μὲν ἐν τῇ ἀναβάσει διεσπένδοντο.

praecipitantes] participium praesentis uim habet participii aoristi, cf. 77 'quos ubi barbari conspicientes circumsteterunt'.

perfecerunt] an 'profecerunt'?

cum primo mane] 'primo mane' legimus ap. Iustin. 1, 10, 4. Co- ^{99,25} lum. 12, 1, 3. cf. praeterea 'cum diluculo, cum prima luce, cum occasu solis' similia.

quendam ex suis Daren] ad hoc nomen proprium cf. Seruium ad Verg. aen. 5, 460 „Dares Daretis", unde est 'Dareta': et 'Dares Daris', unde est 'Daren' et Priscian. 6, 61 p. 245, 4 ed. Hertz. cf. praeterea Curt. 7, 11, 5. 22 qui praebet 'Cophes', Arr. autem l. c. § 3 κήρυκα tantum commemorat, apud quem hic Artabazis filius Κωρήν 3, 23 exstat.

Ariomazen] Curtio 7, 11, 1 'Arizamas' audit, Straboni 11, 11, 4 ^{99,26} p. 517 Ἀριάζης, Polyaeo 4, 3, 29 denique Ἀριόμαζης. Ariobazanen in Indiam profugisse narrat epitomes auctor § 3.

se dederet] nisi supplendum 'rupem' uel 'arcem', cf. ad 'dedendi' uerbum absolute positum Liv. 24, 35, 1. Curt. 3, 1, 6 et Muetzell. ad h. l. p. 9.

- 99,27 iubet Daren, ut] verbum 'iubendi' hoc loco et cum accusatio personae et cum coniunctione 'ut' coniungitur ut apud Hyginum fab. 196 p. 125, 17 ed. Schmidt: 'Pan iussit eos ut in feras bestias se converterent.' cf. Woelfflin. 'Archiv' VII p. 434 ad auct. bell. Hisp. 27, 4. ad rem vide Curt. l. c. § 22 et § 24. Arr. l. c. § 3.
- 99,28 significaret] i. e. ostenderet, cf. Curt. l. c. 'ostendi a tergo iussit, qui ceperant uerticem'.
- 99,29 homines uolaticos] Curt. 7, 11, 5 et 24 ('pinnae habere ait milites Alexandri'). Arr. 4, 18, 6 πτηνοὶς ἐκέλευον Σητεῖν στρατιώτας Ἀλέξανδρον.
- timidis] pro aduerbio. res est notissima. cf. ex gr. § 50 'libens'. Liv. 3, 26, 3 'castris se pauidus tenebat.' id. 27, 12, 15 'dum alii trepidi cedunt.' semper autem dicitur 'studiose' (cf. § 10).
- 99,30 Ariomazen interfecerunt] discrepat a Curtio 7, 11, 28: 'omnis crucibus iussit adigi' (Alexander).
- 99,32 reliquis ignouit] Curt. l. c. § 29 'multitudo dediticiorum incolis nouarum urbium dono data est.'
- partem exercitus] Curt. 8, 2, 13 'cum parte exercitus Hephaestionem in regionem Bactrianam misit', § 14: 'ipse Xenippa peruenit', § 19: 'in regionem quam Nautaca appellant, rex cum toto exercitu uenit.' cuius relationem ab epitoma paulo discrepare manifestum est. Arr. 4, 18, 2 Ἀλέξανδρος δὲ περὶ Ναύτακα ἀναστὰς τὴν στρατιάν διπλὴν ἀκροῖον τοῦ χειμῶνος ἦν κτλ. ceterum hoc epitomae loco Nautace in provincia Bactriana sita fuisse dicitur, sed iam diximus auctorem partem quandam Sogdianae illi provinciae attribuisse, cum ex Arr. 3, 28, 9 (ἐν Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς χώρας) colligendum sit illum locum in dextra ora ripa situm fuisse.
- 99,34 Xenippam] cf. Curt. l. c. § 14 'Xenippa'. Sissimithre] uariet lectio apud Curt. 8, 2, 19 sqq.: 'simithrides, sissimithrem, sissimithres, simythri'; Σισμιθρὸς audit Plutarcho Alex. 58, 2 et Strab. 11, 11, 4 p. 517.
- 100,1 barbaro] an 'barbarorum?' cf. 99, 10 'more Persarum'. e matre sua] Curt. 8, 2, 19 'duobus ex sua matre filiis genitis', produxerat] Plaut. Bacch. 455 'qui illum produxit sibi.' Rud. 1173 'qui te produxi pater.' Lucil. sat. 26, 89 Muell. 'liberos producere'. quae uis hinc uerbo paucis locis uidetur subiecta esse.
- 100,2 Dahae] Curt. 8, 3, 1 'Dahae deinde statuerat petere: ibi namque Spitamenem esse cognouerat.' (cf. de Spitamenis fuga et morte Arr. 4, 17, 7).
- Dahae ... ex eo loco] cf. Caes. bell. ciu. 1, 18 'Sulmonenses, quod oppidum' hoc epitomae loco aut quaedam intercederunt (ex gr. 'quo confugerat Stiphamenes') aut 'quo' delendum est, quod malui. possis etiam scribere uerbis transpositis: 'quo ex loco Stiphamenes' coll. § 75 'quo in loco'.
- 100,3 ob hanc causam] cf. Curt. 8, 3, 1 sqq. 'Spitamenes uxoris inmodico amore flagrabat: quam aegre fugam et noua subinde exilia tolerantem in omne discrimen comitem trahebat'.
- 100,4 forma praecellenti] retinui, conieci autem 'praececellentem' coll. Plin. n. h. 7, 184 'in eodem pantomimo Mystico tum forma praecellente' et Claud. Quadrig. ap. Gell. 17, 2, 13 'forma factis eloquentia praecellere'. magnificabat] i. e. 'magni faciebat', cf. Krebs 'Antibarbarus' I p. 43 s. v.
- 100,5 in omnibus itineribus et laboribus] cf. Curt. l. c. 'quam aegre fugam et noua subinde exilia tolerantem, in omne discrimen comitem trahebat'.
- 100,6 negat se] fusius hanc rem Curtius narrat § 2-7.
- 100,7 deinde post] usitatus est 'deinde postea', sed 'post deinde' uel

- 'poste deinde' inuenitur ex. gr. ap. Ter. Andr. 483 et apud Gellium. cf. Bremi ad Nep. Eumen. 5, 5. Handii Tursellin. vol. II p. 242 sq.
- multis precibus orare] cf. Woelfflin. ad bell. Afr. 91, 3. Herzog. ad Caes. b. g. 7, 26, 3 p. 478.
- poculum biberet] i. e. hauriret, cf. Krebs 'Antibarbarus' I 100,9 p. 215. estne scribendum 'pocula?' fortasse 'poculum' i. est q. 'sopor'. § 99 'poculum uenenatum'.
- silentium] cf. Herzog. ad Caes. b. gall. 7, 26 'silentio noctis'. 100,10 Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 60, 22 p. 422.
- pulvinar] b. l. idem est quod 'pulvinus' (cf. Sall. Iug. 71, 4. Catull. 6, 9). quo tamen sensu uix multis locis inueniri possit hoc uocabulum (cf. Krebs 'Antibarbarus' II p. 388 s. u.), nam Suet. Aug. 45 p. 59, 19. Claud. 4 p. 149, 31. Iuv. 6, 131 sq. huc non quadrant, cf. Friedlaender ad Iuv. l. c. neque uero 'pulvinar' in 'pulvinum' mutare uolui, cum etiam apud Petron. 134 ('caput inclinare super pulvinar') omnes fere codd. praebant 'pulvinar' (editores ex nonnullis codd. 'pulvinum', uereor ut recte).
- subdixit] Verg. aen. 6, 524. Nep. Alcib. 10, 5. 100,11 ita gurgulione extenso] cf. Guhl. et Koner. 'Leben der Griechen und Römer' p. 682 ed. VI: „ein oder mehrere Kissen (pulvinus), die am Kopfende des Lagers ihren Platz fanden, hatten die Bestimmung, dem Kopfe eine erhöhte Lage zu geben (daher auch ceruicalia genannt).“
- gurgulione] i. q. 'gula' uel 'guttur', apud Varro., Cic. Tull. § 21 'gurgulionibus insectis', scripti. posterioris temporis.
- extenso] haec participii forma praesertim usurpatur de membris corporis (non 'extensus').
- et ita] cf. auct. bell. Afr. 16, 3 et 17, 1 ubi uid. Woelfflin. 100,12 progressa] et 'ad Alexandrum' coherant.
- decoram ornatu ac formae dignitate] Ov. met. 2, 773. Verg. 100,13 aen. 5, 133.
- formae dignitate] cf. Bremium ad Nep. Them. 6, 1 p. 47. Cic. 100,14 de off. 1, 36, 130.
- [etsi] cruenta erat] Curt. l. c. § 11 'respersam cruento'. estne scribendum pro 'etsi': 'ut'? cf. Curt. l. c. § 10 'sicuti erat' (Woelfflin. ad bell. Afr. 4, 4).
- conspicatus est] § 77. 100,15 multimodis] cf. Krebs. 'Antibarbarus' II p. 98 s. v. Reisig. 'Vorlesungen' I p. 289 not. 238b. p. 290 not. 238e. Nipperd.-Lup. ad Nep. Arist. 2, 4.
- admiratus] § 18. cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 36, 3 p. 122.
- quae esset] § 29 autem legimus 'quis ea — esset', cf. Woelfflin. ad bell. Afr. 16, 3 'quis sim'.
- tum] cf. Fabri-Heerwagen. ad Liv. 21, 11, 8 p. 41. eundem ad 100,16 Sall. Cat. 51, 40 p. 126.
- caput uiri] quod nescio inuoluntum attulerat, cf. Curt. l. c. § 12. piissime] per irrisorem dictum est. 100,17 poenas pro sceleribus] idem quod 'poenas scelerum', cf. Sen. Med. 925, Lactant. 2, 7, 21, 4, 11, 11, 7, 11, 2.
- ob] bell. Afr. 46, 4 et Woelfflin. ad h. l. p. 77. fortasse scribi 100,19 debet: 'habuit [id] ne ... fecisse' etc.
- quod ubi factum — Stiphamenem occisum] cf. § 50 'id — 100,20 Alexandrum aduenisse'.
- Cattenen] in proelio cum Cratero commisso occisum esse tradit 100,21 Curt. 8, 5, 2.
- Dataphernen] Curt. 8, 3, 16 'Dahae Spitamenis caede conperta Dataphernen uinctum Alexandro dedunt.'
- noluit] cum Dahae ipsi se dedidissent (Curt. l. c.). 100,22

- deinde Alexander ex eo loco profectus est] ad ea quae secuntur
cf. Curt. 8, 4, 1 sqq.
- 100,23 cum iam tertium diem] Curt. l. c. § 3 sqq.
- 100,24 nocte caelo obducta] cf. Nep. Hann. 5, 2 'obducta nocte' et Bre-
mum ad h. l. p. 331. Curt. 8, 13, 25 'obducta nox caelo.' id. 4, 7, 13
'obductae caelo nubes condidere solem' et Muetzell. ad h. l. p. 266.
Verg. Georg. 1, 248 'obstant densantur nocte tenebrae.' Hom. Od. 11, 19
ἀλλ' ἐνὶ νύξ' ὁλοή τέταται δαίονι βοροϊν.
- 100,26 fulgoribus] cf. exempla a Kuehnero 'Ans. Gr.' I p. 194 gē allata.
- 100,28 glaciaceret] Plin. n. h. 20, 280.
- 100,29 hac tempestate Alexandri exercitus in castris oppres-
sus esse uidetur, non in itinere (supra § 24 'cum iter faceret' et Curt.
l. c. — sed cf. eund. § 13 et epit. § 27 'in castra reuertebantur').
rigida] per πρόληψιν dictum. cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 33, 3
p. 108. Verg. Georg. 3, 363 'nastes rigescunt indutae'.
100,30 intermittitur] scripsi § 99 coll. cf. Caes. b. g. 5, 8, 2 'uento inter-
misso'.
100,31 nicos ac nullas] alliteratio studio quae sita uidetur esse.
nullas] i. q. apud Caes. 'aedificia' (nos 'Einzelhöfe'), cf. Woelflin.
ad auct. bell. Afr. 65, 1.
passim] Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 61, 2 p. 213. hoc loco eadem
uis huius uocabulo subiecta est quae apud Liv. 21, 28, 4 'in uicos passim
snos diffugiunt' (nos: 'nach allen Seiten hin').
100,32 se adplicabant] § 77 'ad murum applicati'.
rupes atque saxa] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 33, 4.
inpendentia] ex eo uocabulo cogitatione supplendum esse uidetur
'inpendentes' (ad 'rupes'), cf. Woelflin. ad bell. Afr. 5 p. 9.
100,33 ex equo descendere] ita semper apud Ciceronem et Linium, 'equo
descendere' apud Sallust.
ob torporem] i. q. 'prae torpore'.
100,34 tum] cf. intpp. ad Verg. aen. 3, 141. 175. 5, 455 (nos 'ferner,
auch, und').
100,35 haerebat] Ov. met. 4, 266 'membra ferunt haesisse solo.' alibi
'haerere alqa re' inuenitur.
100,36 habere] estne scribendum: 'haberi', cf. 'differrentur' (arma)?
ad hominum XXX milia] apud Curt. 8, 4, 13 omnes codd. praec-
bent 'XX militum' i. e. 'aiginti milia militum', quod Zumpt. mutauit
in 'duo milia'. sed codicum lectio sine dubio restituenda est.
100,38 miseriam morte perierunt consumpti] cf. Caes. b. g. 4, 15, 2 'ti-
more lassitudine in fluminis oppressi perierunt.' b. c. 3, 22.
101,1 milia . . . consumpti] constructio ad sensum. cf. Fabri-Heerwagen
ad Liv. 21, 21, 13 p. 70. aliter ex. gr. Eutrop. 3, 13, 2 'is a T. Manlio
uius est captus, occisa cum eo duodecim milia', ubi pro codd. lectione
'cum eo' conieci 'omnino', cf. Muetzell. ad Curt. p. 140 et Woelflin. ad
auct. bell. Afr. 12, 3.
qui aut corporis dolore aut aliqua parte membrorum debilitati
essent] ad 'aliqua parte' cf. ex. gr. Liv. 45, 31, 3 (saepius 'ex aliqua
parte') et Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 15, 9 p. 283. sensus est militum
artus laborasse. sed 'corporis dolor' hoc loco mihi est suspectum, quam-
obrem conieci 'torpore' pro 'dolore'. ceterum cf. Curt. 8, 11, 23 'plures
aliqua membrorum parte mulcati' et ad uerbum 'debilitandi' Muetzell.
ad Curt. 4, 3, 5 p. 207.
101,3 in castra reuertebantur] ex uillis atque uicis, quo confugerant. ce-
terum '(non) reuertebantur' coniecit Reitzenstein.
101,3 iter coeptum] cf. Muetzell. ad Curt. 5, 1, 13 p. 377.
ad Gaesetas] Curt. 8, 4, 1 'ex hibernis mouit exercitum regionem
quae Gazaba appellatur aditus.' deinde narrat tempestatem illam ex-

ortam esse, quam epitomes auctor supra descripsit et § 20 Alexandrum
inde Sagos uel Sagas petiisse. ad nomen 'Gazaba' cf. Zumpt. ad h. l.
p. 373. praeterea interpretes conferunt Arr. 4, 17, 4 Βαγάς, χωρίον τῆς
Σοφιδανῆς ὁχύρον.

perseuerare] cf. § 10 'id perseuerare'.

satrapes quidam Chorienes] ex hoc loco intellegitur apud Curt. 8, 101,4
4, 21 nomen Cohortandi uel Cortandi satrapae iniuria ab editoribus in
nomen Oxyartidis mutatum esse, quod Zumpt. inuitis codicibus fecit, ne
Curtius a se ipso et a ceteris auctoribus dissentiret. cum Curtii autem
loco arte coniungendum esse Plutarchi locum in uita Alexandri (47, 4)
iam Wesseling. intellexit, quom uide ad Diod. 18, 3, 3 tom. II p. 259, 84
[= p. 226 g. ed. Dind.]. multi autem et doctissimi uiri Wesselingii sen-
tentiam refutare conati sunt, ex. gr. Muetzell. ad h. l. p. 746, Droysen.
'Gesch. des Hellenismus' I 2 p. 83 not. 2 edit. II, sed uehementer er-
ruerunt. ut autem ex iis locis appareat, uariet scriptura nominis illius
satrapae (Χορδάνης, Cohortandus, Corianus), quamobrem quae uera no-
minis forma sit, uix quisquam diiudicare possit. sed ego Corianum eun-
dem esse puto atque Chorienem satrapam ab Arr. 4, 21 commemoratum,
quod etiam Guil. Geiger 'Alexanders Feldzüge in Sogdiana' 1884 p. 36 sq.
et p. 40 censuit. notissimum autem est apud diuersos scriptores diuersa
de castellis in iis regionibus ab Alexandro expugnatis tradita esse, sed
ueri simillimum est Arimazae castellum (Curt. 7, 11) idem esse atque
castellum illud, quod in provincia Sogdiana situm fuisse dicit Arr. 4, 18,
4 sqq. (ἡ ἐν τῇ Σοφιδανῇ πέτρα), cf. Geiger. l. c. p. 35 sq. Niese p. 122
not. 1. Schwarz l. c. p. 78 not. eodem autem modo Sisimithris castel-
lum (Curt. 8, 2, 19 sqq.) idem uidetur esse quod Arr. 4, 21 Chorienis
castellum uocat. (Χορηνίου πέτρα), cf. Geiger. l. c. p. 36, Niese p. 122
not. 1, Schwarz l. c. p. 83. in illud Sisimithris uel Chorienis castellum
Roxanen confugisse apparet ex Strab. 11, 11, 4 p. 517 ἔκειν δὲ (ἔκειν τὸν
Ἀλέξανδρον) . . . τὴν ἐν τῇ Βακτριανῇ (πέτρῃ) τὴν Σικκίθου ἐν ἣ εἶχεν
Ἰουδάρης τὴν θυγάτηρα Πρωάνην, a quo tamen discrepat Arr. 4, 18, 4.
Chorienis autem nomen apud Arrian. tantum traditum apud Curt. 8, 4, 1.
Plut. Alex. 47, 4. Epit. § 28 et § 32 latere uidetur. sed haec hactenus.
iam redeamus ad Curtii locum, quo ne restituta quidem lectione codi-
cum omnia recte se habere manifestum est. pronomen enim 'ipsius'
§ 23 tum ad Chorienem (Cohortandum) referendum est et Curtius eo
modo a se ipso discrepat (cf. 10, 3, 11). neque tamen quaedam inter-
cidisse Wesselingium secutus putauerim, immo Curtium quae apud eos,
quibus auctoribus usus est, legerat male concocta summa, ut assolet, in-
diligentia memoriae tradidisse.

in conuiuium] nos 'Speisezimmer', cf. F. Walter 'Studien zu Ta- 101,6
citus u. Curtius' 1887 p. 39, qui hos locos affert: Curt. 8, 5, 9 'conuiuiu
egreditur'. id. 8, 6, 13. Tac. hist. 1, 81, 3, 38, 1, 82. cf. συμψαίνω.

cum ceteris amicorum filijs] i. e. cum ceteris uirginibus, amico-
rum filijs, cf. ex. gr. Xen. anab. 5, 2, 31 οἱ ἄλλοι Κρήτες. Verg. aen. 7,
614 'cetera pubes', quo modo 'alii' quoque inuenitur.

saltatum] conieci coll. Plut. de Alex. M. fort. or. l. c. 11 p. 332 E: 101,7
'Πρωάνης ἐραβεῖς τῆς Ὀυδάρου θυγατρὸς ἐν ταῖς αἰχμαλωτικαῖς χορευούσας
οὐχ ὄρριον ἀλλ' ἔτηγε.

Oxyartidis] apud Curtium 'Oxartes' uel 'Oxirates' traditum est,
Graecis audit 'Ουδάρης.

omnibus formosissima] cf. § 83 'alium alio deterrire respon-
disse' similiter apud Graecos pro comparatio quandoque superlatiue
inuenitur, qui eodem modo quo comparatiue genitiuum post se habet
(Viger. 'de idiotismis' p. 67 not. ed. III). ceterum exempla ex postero-
rum temporum scriptoribus Latinis petita inuenies apud Woelflin. 'lat.
u. roman. Comparison' p. 68 sqq.

- 101,9 inneniebat] suppleui coll. § 68 p. 107, 9. § 54 p. 104, 38.
 101,10 poculum prehendi] libatio significatur.
 101,11 deos conprecatus] cf. § 85. uerbum 'conprecandi' ex sermone poetico petiit apud Plant. cum datiuo, sed apud Terent. et Catull. 64, 191 cum accusatio coniungitur, cf. Ricesium ad Catull. l. c. multa multis] cf. Cic. pro Rose. Amer. § 130 'multa multis'. id. ad Att. 11, 9, 1 'multae multorum'.
 insperantibus] cf. ex. gr. Catull. 107, 1 sq. 'si quoi quid cupido optantque obtigit umquam insperanti, hoc est gratum animo proprie.' nos 'unverhofft, kommt oft'. Curt. 8, 4, 27 'insperato gaudio'.
 101,12 ex captiuis] cf. Curt. l. c. § 26 'Achillem quoque . . . cum captiua coisse'. id. 10, 3, 11 'non designatus ex captiua liberos tollere.' ceterum quae secuntur uerba mendose tradita uidentur esse; equidem codicis scripturam explicare frustra studui. digna igitur est, quae legentibus proponatur Reitzensteini coniectura: 'multos reges ex captiuis procreasse filios, multos filias' e. q. s. fuit cum uerba, quae tradita sunt, sic interpretarer, ut ab Alexandro Neoptolemum proauum (Arr. 1, 11, 8) significari putarem. is enim ex Lanassa, quam ex templo Dodonaeo ui abduxerat, octo liberos sustulit, quorum ex numero filias finitimus regibus in matrimonium dedit. sine dubio autem 'rerum gestarum' auctor Alexandrum plura loquentem fecit, cuius tamen oratio ab epitomatore in artius contracta est.
 101,13 communicatione] cf. communicare 'sich mit j. in Gemeinschaft begeben', quae uis huic uerbo apud scriptores ecclesiasticos subiecta est.
 101,14 quare, inquit] cf. § 38 et Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 10, 4 p. 35.
 101,15 si] i. est q. 'etiamsi', cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 19, 4 p. 62 et Fabri ad Sall. Ing. 85, 48 p. 339.
 101,17 his uerbis amicos cohortabatur] uerba quae secuntur uitiosa uidentur esse, quae sic conformanda esse putem: 'uti sibi quisque in conuiuio uirginem matrimonio iunctam <abduerit, ipse Roxanen matrimonio iunctam> abduxit'. cf. ad rem Curt. l. c. § 27 sqq. quam coniecturam in uerborum ordinem non recepi, ubi 'uti' in 'et' mutare malui.
 101,19 magno opere gauisi sunt] Curt. l. c. § 27 'insperato gaudio laetus pater sermonem eius excipit', quo tamen loco 'elatus' pro 'laetus' scribendum esse arbitror. neque enim 'gaudium' significat, quod nos dicimus 'das freudige Ereignis', neque apte uerba 'gaudio laetus' coniungi possunt. cf. praeterea Curt. 4, 6, 26 'insolenti gaudio elatus'. 6, 7, 24 'gaudio elatus'.
 101,20 Beionem] uitiosum uidetur esse. fortasse latet 'Bactrinum', cf. Arr. 4, 22, 1 'Ἀλξάνδρος αὐτὸς μὲν ἐκ Βάκτρᾳ ἦεν. sed de rebus tam incertis cauendum ne hariolemur. quamobrem nomina geographica quamuis aperte corrupta semper retinui iis interdum exceptis, quibus facile mederi potui.
 castra] quid sub hac uoce lateat aut quae castra intelligenda sint, nescire mo fateor, fortasse 'hiberna', quae § 19 ('in Bactros Nautacen in hiberna') commemorantur.
 101,21 Oxurum] fortasse 'Oxum', nisi praestat statuere nomen eius fluminis latere, quod Plin. n. h. 6, 52 (codd.: 'iachrum' uel 'iacrum'; Ian ex coni.: 'Bactrum', idem nomen praebent codd. Solini 49, 1) commemorauit.
 stadia XXX] Curt. l. c. § 2 'per CCCC stadia'.
 per loca sola] fortasse conferendus est Curt. 7, 5, 1 sqq., ubi 'loca deserti Sogdianorum' [immo 'Bactrianorum', cf. 7, 5, 13] describuntur. ceterum cf. ad § 68 'per solas terras'.
 101,22 Indiam uersus] cf. ex. gr. Sall. Lug. 19, 3 'Aegyptum uersus'.
 †Drapim] Δράψακα intelligenda esse intellexit Schwartz.

- †Arines] similia tradit Curt. 8, 4, 19 sq. de Sisimithre i. e. Choriene, cuius nomen hoc loco ne recipiamus, prohibemus § 28.
 commeatu] 'comitatus' et 'commeatus' confunduntur § 58.
 barbaricam] apud solutae orationis scriptores inde a Plinio maiore inuenitur.
 tradidit] sc. 'nobis'. cf. ea quae secuntur.
 hinc progressus] quae secuntur fortasse sic restituenda sunt: 'per-
 <rexit ad> Cophena' (cf. Arr. 4, 22, 6). 'quod' sc. 'flumen', cf. § 7 (Maracanda) 'quod' sc. 'oppidum'.
 dierum VIII] aia] cf. § 7 'quod abest a flumine Tanai dierum . . . uia'. ad 'uia' i. e. 'itinere' cf. Herzog. ad Caes. b. gall. 1, 38, 1 p. 80.
 id] scripsi, cf. paulo infra 'id rex gausis' et § 31 'quod factum . . . gausis sunt'.
 primum Iouis filium] cf. Curt. 8, 10, 1 'illum tertium Ioue genitum ad ipsos peruenisse memorantes: Patrem Liberum atque Herculeum fama cognitos esse, ipsum coram adesse cernique'. apparet igitur hoc loco uerba 'Liberum Patrem' excidisse, cf. § 95.
 flumini transit] Lezius 'de Alexandri expedit. Indica' p. 20: 'Cophenem amnem transitum esse, quamquam Arrianus de hac re tacet, tamen per se apparet'.
 ducibus sumptis] Curtio 8, 10, 2 teste iisdem Indorum principibus iterum ducibus usus est.
 ducibus] sc. itineris, cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 13, 5. cf. § 84.
 ad flumen Indum peruenit] Alexandrum exercitum in duas diuise partes earumque alteram Perdica et Hephaestione ducibus recta uia ad Indum flumen misisse, ubi omnia, quae ad flumen transeundum necessaria essent, prouideret ipsumque, qui laeua Cophenis fluminis ripa in Indiam inrupere constitisset, expectaret, recte exposuit Lezius p. 19 sq. Cf. Arr. 4, 22, 7 et Curt. 8, 10, 2. facile igitur intellegitur huius epitomae auctorem narrationem uberiorem pessime contraxisse. quin autem is, qui 'res gestas Alexandri' conscripsit, eadem de hac re tradidit quae Arrianus et Curtius, conferenti §§ 48. 55. 59 dubium non erit.
 ipse cum equitatu] 'ipse' et 'Craterus' inter se opponuntur.
 cum equitatu et leui armatura] cf. Arr. 4, 23, 1 et Curt. 8, 10, 4. secundum flumen] i. e. Choem, cf. Arr. 4, 23, 2.
 ad oppidum primum Indiae] cf. Arr. 4, 23, 3—5. Curt. 8, 10, 4—6 etc. erat oppidum Aspasiorum, cuius nomen hoc tantum loco exstat.
 ex oppido armati exierunt] ἐκ πόλεως ἐγένετο τῶν ἐκ τῆς πόλεως ut Arriani uerbis (1, 20, 4) utar. Cf. Arr. 4, 23, 3. Curt. 8, 10, 4. intra portam rediit] Liv. 7, 11, 7 'intra portas compelluntur'.
 postea exercitum eorum consecutus est] quae auctor 'rerum gestarum' sine dubio fusius narrauit hoc loco epitomata sunt. cf. Arr. 4, 23, 4.
 exercitum] qui oppido deserto fugae se mandauerat.
 ut metum iniceret] Curt. 8, 10, 5. Diod. 17 arg. huius cap. [vol. III p. 378, 14 sq. Dind.]. paulo aliter Arr. 4, 23, 5. Sed cf. Lezius p. 21.
 ad oppidum praecinctum] Arr. 4, 23, 5 ἐκ Ἀνδᾶκα ἄλλην πόλιν ἤγε. Curtius autem hoc oppidum non commemorat.
 obsidibus acceptis] Arr. l. c. ταύτην δ' ὁμολογία ἐνδοθεῖσαν Κράτερον μὲν . . . καταλείπει αὐτοῦ κτλ. tertium autem oppidum Aspasiorum, Ἀργαίων (Arr. 4, 24, 6), apud epitomae auctorem desideratur, exstat tamen in 'itinerario Alexandri' p. 25, 11 sqq. ed. Volkman., ubi cum alia tum haec tradita sunt: 'ducenta denique triginta boum milia illic capta formae merito destinata una captiuis Macedoniam cultum agros suorum et fusasitum'. quem locum uiri docti probabiliter adhuc non emendauerunt, quamobrem hoc loco coniecturam quandam, quam periclitatus sum, proferre liceat: 'ducenta denique triginta boum milia illic capta . . .

destinat Macedoniam cultum agros snorum et suas (scil. boues) initum'.
intelligendi igitur sunt boues admissurae idonei.

- 102, 5 protinus <progressus>] cf. § 101.
102, 6 ad oppidum Nysam] de situ huius urbis cf. Arr. 5, 1, 1. 'ducenta triginta stadia' sunt fere undetriginta milia passuum.
102, 8 pacificatum] cf. § 42 'legatos mittit oratum'; possis etiam conicere 'ad pacificandum'.

- in deprecando] 'deprecandi' uerbum absolute positum ut saepius.
cum perambulasset] scil. Indiam.
102, 12 Meron] sic ex coniectura Zaroti apud Curtium quoque legitur, qui 8, 10, 12 haec de eadem fabula profert: 'inde Graeci mentiendo traxere licentiam Iouis femine Liberum Patrem esse celatum'. Arr. 5, 1, 6 τὸ δὲ ὄρος δὲ τὴν περὶ πλῆκτον ἐκτὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦτο Μηρόν ἐπωνόμασε Διόνυκος, ὅτι δὴ κατὰ τὸν μῦθον ἐν μηρῷ τῷ τοῦ Διὸς ἦν ἡ ἔσθ. Polyae. 1, 2 p. 7 M.: τὴν δὲ τρίτην αὐτὸς ἐκάλεσε Μηρόν τῆς αὐτοῦ γενέσεως ὑπόμνημα [cf. 'ex progenie sua']. Plin. 6, 79. Diod. 1, 19, 7.

- 102, 13 Liberi Patris monumenta] Arr. 5, 2, 5 ὑπομνήματα τοῦ Διονύσου.
102, 14 oppidi libertatem] Arr. 5, 2, 2.
102, 15 Augypem] apud Arr. 5, 1, 3 et Plut. Alex. 58, 4 audit 'Ακούφις. ea quae secuntur apud utrumque scriptorem leguntur (Arr. 5, 2, 2 sqq. Plut. Alex. 58, 5). ceterum fortasse scribendum '<praeesse> praecipit' cf. § 66. eum petit] retinui, cf. Dolabell. ap. Cic. ad fam. 9, 9, 2 'illud te peto', quo tamen loco Mueller 'a te' scripsit. ceterum cf. § 64 'petiit ab eo'.
102, 18 abducti essent] scripsi, etsi saepius modum indicationum ex oratione recta quae uocatur in orationis obliquae sententias secundas transisse notum est, cf. ex gr. Liv. 2, 15, 3 'eam esse uoluntatem omnium, ut qui libertati erit in illa urbe finis, idem urbi sit'. Draeger II p. 418 sqq. (§ 456, 3).

- si nos, inquit] haud raro oratio recta orationem obliquam excipit, cf. Kühnast. 'Livian. Syntax' p. 236. Cf. supra § 30.
102, 19 ridiculum et uerum] 'et' hoc loco idem ualet ac 'sed' uel 'et tamen', cf. ex gr. Cic. tusc. disp. 1, 3, 6 'fieri autem potest, ut recte quis sentiat et [und trotzdem] id, quod sentit, polite eloqui non possit'.
102, 21 ubertate] cf. Curt. 8, 10, 13 sq. Arr. 5, 2, 5 ἰδεῖν κικκοῦ τε ἀνάπλεον 'repletus' et δόφνης τὸ ὄρος καὶ ἄλλα παντοία ['omnium generum arbores'] καὶ ἰδεῖν κόκκινον καὶ θήρα ἐν αὐτῷ εἶναι θήριον παντοδαπῶν.
102, 22 Cordiaeos montes] cf. Arr. 4, 25, 6 ἦγε δὲ διὰ τῆς Γουρπῶν χώρας. Niese p. 129 not. 2. de flumine Guraeo Lexius p. 24 not. 2. (Iustin. 12, 7, 9 montes Daedali. Curt. 8, 10, 19 regio, quae Daedala uocatur).

- Assacanum] Arr. 4, 25, 5 ἐντέθεν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀσσανῶν χώραν ἦεν. Strab. 15, 698 ἡ Ἀσσανῶν <γῆ>, ὅπου Μακάρα πόλις, τὸ βασιλεῖον τῆς χώρας, cf. ib. p. 691. sic hoc loco 'satrapam Assacanam'. Itin. Alex. p. 25, 16 et 26, 2 Accae.
102, 23 ad oppidum Mazaga] idem oppidum Curtio 8, 10, 22 'Mazagae' audit, Arriano 4, 26, 1 Μάαγα, Diodoro in arg. lib. 17 τὰ Μάακα, denique Straboni 1. l. Μακόρα.

- in quo regnauit Mesagenus] de hoc perfecti usu cf. Kühner vol. II p. 1 p. 99 not. 1 § 6 'adduxerunt' et § 70 'naues quas Porus ac Taxiles aedificauerunt offendit'. sed fortasse res ita se habet, ut rex ille sub principe Indorum, quem Arrianus 4, 27, 2 quarto oppugnationis die eucidisse narrat, intelligendus sit, unde concludi potest tempus perfectum uerbi 'regnandi' recte de rege ineunte oppugnatione etiam uino usurpatum esso (cf. Lexium p. 24 not. 6). Itin. Alex. p. 25, 20 sqq.: 'sed die quarta belli in opera prae muro interfecto rege se dedunt'.

- Mesagenus] 'Assacanus' audit rex ap. Curt. 1. l., 'Accaghyos' ap. Arr. 4, 30, 5, 'Assacanós' ap. Strab. 15, 1, 27 p. 698.

Cleopis] apud Curt. 1. l. et Iustin. 12, 7, 9 'Cleopis'. 102, 24 cum eius filio] Arr. 4, 27, 4 τὴν μητέρα τὴν Ἀσσανῶν καὶ τὸν παῖδα ἔλαβεν. sed Curtius puerum illum reginae fuisse filium putasse uidetur, cf. eum 8, 10, 35.

[in quo] quae uerba ut ex dittographia orta delenda esse censui. 102, 25 an sic scribendum et coniungendum: 'cuius post mortem mater Cleopis cum eius filio patrium imperium obtinebat loco regis. <regis> frater' etc.?

Amminais] nomen apud Arr. 4, 30, 5 non legitur, ubi haec tantum leguntur: τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀσσανῶν. Amminais igitur dux fuit militum mercenariorum, qui etiam § 42 commemorari uidetur. ceterum non perspicio, qua de causa Schmieder ad Arr. 4, 27, 7 (apud Kruegerum p. 197) Abisarem Assaceni fratrem fuisse contendit.

VIII milia] ἦσαν γὰρ οὗτοι ἐς ἑπτακίχλιους, Arr. 4, 26, 1. cohortatus] sc. eos cf. §§ 42, 47, 93. 102, 26

pugna Indorum e. q. s.] uerba quae uicis saepi et margine in 102, 27 uerborum contextum irrepisse uidentur. 'in' autem post uocem 'Amminais' fortasse ortum est ex littera altera 'm' prauo loco inserta.

XXXV stadium murus] haec uerba inter se cohaerent. cf. Curt. 102, 28 8, 10, 25; 'XXXV stadium murus urbem complectitur, cuius inferiora saxo . . . sunt structa' et Muetzell. ad Curt. 5, 6, 9 p. 453.

munition] ex accusatio qui praecedat facile nominatiuus 'oppi- 102, 29 dum' suppleri potest.

militum corona circumdata] cf. Muetzell. ad Curt. 4, 6, 10 p. 250. hic] Alexander scilicet, ut § 46. 102, 30

adequitas] cf. Muetzell. ad Curt. 4, 9, 23 p. 294.

crure sinistro] Curt. 8, 10, 28 'in suram incidit telum'. Arr. 4, 102, 31 26, 4 ῥοφείτω . . . ἐς τὸ κορυφόν. Itin. Alex. p. 25, 20 'Alexander crus sagitta uulneretur'. Plut. Alex. 28, 2. de fort. Alex. 2, 9.

male affectus] sensu concessiuo; uerba 'neque eo magis discessit' 102, 33 idem ualent atque 'tamen non discessit' [Kuehner Vol. II p. 1 p. 582, 4. Nep. Eumen. 4, 2]. fortasse scribendum est 'malo affectus' [i. e. uulnere, cf. § 77] uel 'male acceptus', ut apud auct. bell. Afr. 18, 5 ed. Woelffl. p. 32.

deiecto uulnere] i. e. despecto uel neglecto, fortasse retineripio- 102, 34 test, cf. Spartian. Did. Iulian. 8, 2 'deiecta sunt etiam consulta senatus' et graecum uerbum καταβάλλειν.

eoque magis magisque] quid post haec uerba exciderit, intellegi potest ex Curt. 8, 10, 29 'cum crus saucium penderet et crure siccato frigescentis uulnus adgrauaret dolorem' etc. cf. Plut. Alex. 28, 2 πεπαιγμένος γένόμενος. uulnus igitur ingrauescebat ('uulnus intamuit' Curt. 4, 6, 19).

testudines[que]] fortasse aliquid intercidit: '<tormenta> testudinesque'.

saucio] facto, sauciato. 102, 36 nituntur] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 34, 2 p. 343.

tela tormentis concitata] Curt. 8, 10, 32 'excussas tormentis praefragrae hastas'. Arr. 4, 26, 5 βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἀριέμενα. paulo infra: 'tela tormentis missa'.

machinationes] i. q. 'machinae', cf. ex gr. Sall. Ing. 92, 7. machinationes ad murum applicant] malui scribere quam 'machinationibus ad murum applicantur' (§ 77) uel 'se applicant' (§ 26).

id e. q. s.] cf. §§ 25, 50. Kühner vol. II p. 531, 15. Fabri ad Sall. 102, 3 Ing. 81, 4 p. 325. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 34, 9 p. 344.

multitudine] 'altitudine' coniecit Reizenstein, quod haud scio an 102, 3 uerum sit, cf. Curt. 8, 10, 32 'tantas moles'. inuisitata] cf. § 52. Zumpt ad Curt. 5, 6, 7 p. 191 et 9, 1, 13 p. 431 102, 4

et Muetzell ad Curt. 5, 5, 7 p. 443. [ol. Val. 3, 19 p. 128, 25, 3, 51 p. 159, 4. fortasse scribendum est: 'rem inuistatam'.

credit ea saxa neruis missa uolare] uerba 'scorpionis catapultas arcu extensas' aperte corrupta ad uocabulum 'neruis' explicandum addita esse uidentur. estne scribendum: 'scorpionib[us] catapultis arcu extensis'? cf. § 75 'catapulta telum misit'.

103,6 Arripicem] fortasse idem qui § 39 'Aminais' appellabatur.

103,7 mercennarii e. q. s.] ad ea quae secuntur cf. non tam Arr. 4, 27, 3 sq. et Itin. Alex. p. 25, 21 sq. quam Diod. 17, 84. Plut. Alex. 69, 3 sq. Polyæn. 4, 3, 20. Lexius p. 85.

103,9 ignosceret] quae secuntur pessime corrupta sunt, ita ut quid scribendum sit uix dicere audeam. recepi: 'uti ignosceret ipsis; ut conductorum adactos' (sc. fuisse, nisi praestat 'ipsis ... adactos'). 'conductorum' coniecit etiam Reitzenstein. idem proposuit: 'adactos quae fecerint se fecisse. id mercennarii' e. q. s. sensus certe horum uerborum hic est: reginam ab Alexandro petuisse, ut ignosceret ipsi et ciuibus suis, cum per milites mercennarios ('ui conductorum') coacti fuissent Alexandro resistere. 'conducti' idem est quod 'mercennarii' (Nep. Dat. 8, 2).

103,14 foras exierunt] πλεοναυχὸς band rarus: Cato frgm. p. 25, 10 ed. Iordan 'exercitum eduxit foras'. Dares Phrygius p. 44, 18 M: 'ut foras Troiani exire non possent'.

hand longe] Diod. 17, 84, 1 σταδίου ὀδοῦκοντα προελθόντες. Arr. 4, 27, 3.

103,15 copias expeditas] Diod. 17, 84, 2 διεκπονασμένην ἔχων τὴν δύναμιν.

103,17 impedimentis in medium collectis] Diod. 17, 84, 3 τὴν ὅλην τὰ ἐν ποταμῶντες κυκλοτερή τὰ τε τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἰς μέσον ἀπέλαβον.

103,20 ex oppido exeundi, non abeundi] Diod. 17, 84, 2 ὁ δ' Ἀλέξανδρος μεγάλη τὴν φωνὴν πρὸς αὐτοὺς ἀνέβησεν ὅτι συνεχώρησεν αὐτοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν, οὐ φίλους εἶναι διὰ πάντων Μακεδόνων. Polyæn. 4, 20 p. 173: ὁ δὲ περὶ ἐξόδου μὲν ὁμιλοῦντι συνεβέβαι, περὶ δὲ ἀπέσεως μὴ δὲν ὑπεχώρησεν. ceterum 'abire' hoc loco idem ualet quod 'impune abire' uel 'incolumem abire' (cf. Cic. Caecl. 7, 20).

103,21 impressione facta] cf. § 12 et Herzog. ad Hirt. bell. gall. 8, 6, 2 p. 606. ea quae secuntur fortasse sic restituenda sunt: 'multitudo paucos (eos) quae resistentes accerrimo certamine.' ad 'multitudo ... interfecerunt' cf. § 15 et ad 'multitudo' [nos 'Uebermacht'] Herzog. ad Caes. b. gall. 2, 24, 4 p. 154. eodem autem modo quo hoc loco 'multitudo' et 'pauci' opponuntur 'multi' et 'pauci' apud Nep. Eumen. 5, 2 'is locis quibus pauci multis possent resistere.' cf. Diod. 17, 84, 6 τέλος δὲ πάντες ... κατακοπόμενοι ὑπὸ τοῦ πλήθους etc. et de exiguo mercennario militum numero Arr. 4, 27, 2 ὥς ... αὐτῶν οἱ μὲν τινες πεντηκότες ἐν τῇ ἔννευξί πολιορκίᾳ, οἱ δὲ πολλοὶ τραυματίαι τε καὶ ἀπόμαχοι ἦσαν etc.

103,24 eis obuiam uenit Cleopis] cf. Curt. 8, 10, 34 sqq. cum populi principibus] Curt. l. l. § 34 'cum magno nobilium feminarum grege'.

103,25 nepote paruo] cf. ad § 39. uelatas uerbenas] Aesch. suppl. 22 εὐν τοῖς [ἐκτὼν ἐχρησίδους ἐπο- τέροις κλάδοισιν. Cic. in Verr. 4, 50, 110 'praesto mihi sacerdotes Cereis cum infulis ac uerbenis fuerunt'.

tum Alexandro etc.] filio postea ex ea nato nomen Alexandro fuisse narrat Curt. l. l. § 35 et Iustin. 12, 7, 9.

103,26 statu] cf. § 69.

103,27 hand] post 'e)a ut facile exidere potuit.

103,29 Bagadaram] uberiorem narrationem praebet Arr. 4, 27, 6 sq. cf. Lexium p. 25 sq. Arr. l. l. § 5 ἐνθεν δὲ Κοῖνον μὲν ὡς ἐπὶ Βάτρα ἐκπέ- πει ... § 6 καὶ Κοῖνον οὐ προχωρεῖ τὰ ἐν τοῖς Βαζύροις ... § 7 ταῦτα

μαθὼν Ἀλέξανδρος ὤρμητο μὲν ὥς ἐπὶ Βάτρα. Curt. 8, 10, 22 'Coenon in obsidione urbis opulenta, Beiram incolae uocant, reliquit', ubi editio Aldina Muetzellio teste praebet 'Basdrum' (cf. h. l. 'Bagasdrum'), et ib. 8, 11, 2. Itin. Alex. p. 26, 1 'Basipbara'.

Herules] arcem, non oppidum Herculeum frustra oppugnasse fama erat (cf. Arr. 4, 28, 1. Ind. 5, 10. Diod. 17, 85, 2. Strab. 15, 1, 8 p. 688. Lucian. dial. mort. 14, 6. Curt. 8, 11, 2. Iustin. 12, 7, 12). apparet autem ex § 47 auctorem 'rerum gestarum' idem de eadem re tradidisse, cuius tamen narratio § 46 parum accurate epitomata est. ceterum cf. etiam Pseudo-Callisthenem p. 99 not. 12 ed. Muell.

Auerum] Ἀοργον Arr. diob. Strab. Lucian. l. c. Curt. l. l. et Itin. 103, 31 Alex. p. 27, 7 'Aornis' et Dionys. Perieg. 1151 'Aorniv'.

cui circuitus e. q. s.] Arr. 4, 28, 3 τὸν μὲν δὲ κύκλον τῆς πέτρας λέγουσιν ἐς διακοσίους σταδίου μάλιστα εἶναι, ὅπως δὲ αὐτῆς, ἵνα περ χθαμαλώτατον, σταβίων ἔνδεκα. Diod. 17, 85, 3 ἡ δὲ πέτρα τὸν μὲν περίβολον εἶχε σταβίων ἑκατὸν, τὸ δ' ὅπως ἑκατάδεκα. Curt. 8, 11, 6 Itin. Alex. p. 26, 5 sq. 'is locus petrae decem stadiis circummitur, erigitur decem.' recte autem Lexius p. 88 monet premendum non esse, quod Arrianus et Diodorus de numeris differant, cum in numeris tradendis ueterum scriptorum auctoritas minima sit. fuit autem cum numeros ab Arriano Diodoro auctore itinerarii traditis hoc quoque loco inculcare studeam, sed nunc epitomes auctorem prorsus cum Arriano Diodoro itinerarii auctore discrepare mihi persuasum est. illi enim circuitum imi montis indicant, hic summi montis, illi denique quam altus mons fuerit tradunt, qua de re hic tacet. itaque hunc locum ita edendum curauimus: 'cui circuitus stadium XVII erat in summo vertice.' cf. autem de illius montis cacumine Arr. 4, 28, 3. Diod. 17, 85, 3. Itin. Alex. p. 26, 6 sq. praeterea ad illum numerum fore quadrat modum montis Ranigat, cuius cacumen duo kilometra circuitu patere dicit Lexius p. 88.

stadium] § 68 'stadiorum'. 103, 32 aulium] Curt. 8, 9, 16 'anes ad imitandum humanae uocis sonum 103, 33 dociles sunt.' Plin. n. h. 10, 117. Aelian. nat. an. 13, 18, 16, 2.

psittaci erant multi] glossema. dictabant] hoc loco idem significare uidetur quod 'rogitabant', 103, 35 cf. infra § 79—82, ubi 'dicere' pro 'quaerere' usurpatur.

si] cf. Holteze Synt. prisc. script. lat. vol. II p. 107 sq. Schmalz 'Lat. Syntax u. Stilistik' p. 318 ed. prior. Joh. Praun, 'Bemerkungen zur Syntax des Vitruv' 1885 p. 75. Ex gr. Liv. 29, 25, 8 'ab iis quae inuit, si aquam ... imposuissent.' cf. etiam § 85 'inuit requiri si' etc.

primus] Curt. 8, 11, 10 sq. Arr. 4, 30, 3 ἀνέρχεται ἐς αὐτὴν 103, 37 πρῶτος.

maximo cum labore ac periculo] Iustin. 12, 7, 13 'cum summo labore ac periculo potitus saxo.'

uersari] cf. ad 'hortari' § 85. locum summum ac planitiem] cf. Verg. georg. 2, 504 'penetrant aulias et limina regum'. sed § 63 'ad ultimos fines Indiae penetrare'.

omnes interfici iussit] cum epitomes auctore Arriani 4, 30, 4, 104, 2 Diodori 17, 85, 7. Curtii 8, 11, 23 relationes discrepant.

XVI. die ad Indum flumen] i. e. sedecim diebus, cf. Nep. Lys. 104, 3 1, 1 'Atheniensis sexto et uicesimo anno bellum gerentes.' Curt. 8, 12, 4 'hinc ad flumen Indum sextis decem castris peruenit', quem ad locum cf. Lezium p. 29 not. 2 et Niesium p. 131 not. 2. Diod. 17, 86, 3 αὐτὸς δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν κτλ.

reversionem fecit] deflexit enim Alexander, ut in fines Assaceno- rum rediret, ubi frater eius principis, qui Massagis ceciderat, magnam exercitum compluresque elephantos collegerat (Arr. 4, 30, 5 sq.). cum

autem regionem illam ab incolis desertam inuenisset, reuersionem fecit et iter coeptum perrexit.

- 104,4 naues aedificatas] Curt. 8, 12, 4. Diod. 17, 86, 3. Arr. 5, 3, 5. cf. etiam supra § 35. ceterum neque quae antecederent neque quae secuntur sana uidentur esse. quamobrem ea audientius ex mea coniectura sic conformaui: 'offendit [cod: inde] naues aedificatas, ut imperauerat, magnamque commeatum ab Hephaestione comparatum' [cod: comparauerat], neque enim 'inde' istud hic illum locum habere neque 'comparauerat' admitti potest, quod mihi errore librarii ex 'imperauerat' ortum uideatur esse. prorsus alia res est, quod in enuntiatione relatiuis passim plusquamperfectum loco imperfecti ponitur (cf. § 53). fortasse autem 'inde' idem est quod 'deinde' et retineri potest. ad 'offendit' cf. p. 107, 22.

- 104,6 Mothis] Μῶθις ap. Diod. 17, 86, 4. 'Omphis' ap. Curt. 8, 12, 14. cf. ad ea quae secuntur Curt. et Diod. l. c. Arr. 5, 3, 5 sq. ceterum et 'Taxili' et 'Taxilis' [Curt. 8, 14, 35] ferri potest.

- 104,7 cupidus] Curt. 8, 12, 4 'patri quoque fuerat auctor dedendi regnum Alexandro.'

- patre mortuo] Curt. 8, 12, 5. Diod. 17, 86, 2. legatos ad Alexandrum misit iterum] scripsi pro eo quod in cod. exstat 'oratum', neque enim id illum hic locum habere potest (cf. § 42 et § 43). 'iterum' autem tentanti secutus Diod. 17, 86, 2 διετέμνωτο μὲν καὶ πρότερον πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν τῇ Σογδιανῇ διατρίβοντα καὶ τότε πρὸς αὐτὸν ἀποτείλας κτλ.

- 104,8 renuntiarent] (sc. sibi) Ter. Heeyr. 508 sq: 'renuntiet hodie mihi, uelut an non'.

- quid uellet] Alexander; utrum uellet se [= Taxilem] regnum obtinere an etc.

- 104,11 nomen mutare] cf. § 52 et § 54.

- 104,12 itaque] i. e. ut priuatus homo.

- 104,13 onerant] cf. § 70 'has commeatu et militibus onerant'. cf. tamen Petron. sat. 76 p. 51, 36 Buech: 'onerant rursus unum mancipia'.

- 104,14 id] cf. ad § 41 et ad rem Curt. 8, 12, 7 sqq. Diod. 17, 86, 5 sqq. Lezium p. 95

- 104,16 agmine conferto] cf. Muetzell, ad Curt. 3, 11, 4 p. 123. ceterum 'consertus' et 'confertus' saepissime confunduntur, cf. Drakenborch. ad Liv. 22, 28, 10

- 104,17 aduentasset] malui scribere, cum mutatio facillima sit [aduent] esset] quastam 'hostis' pro genetiuo accipere.

- 104,20 hastas erigere] cf. Liv. 33, 10, 3 sq. 'Quinctius cum institisset ceden- tibus, repente quia erigentes hastas Macedonas conspexerat, quidnam pararent incertus, paulisper nouitate rei constituit signa; deinde, ut accepit hunc morem esse Macedonum tradentium sese, parcere uictis in animum habebat.'

- solus adequitans] Curt. 8, 12, 8 'at Indus iussus subsistere ceteris ipse concitat equum quo nehebatur.' Diod. 17, 86, 6 αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων προημιόεσσι.

- 104,22 ibi] i. q. 'deinde' uel 'in eo conuento' (Sall. Cat. 27, 4). uerba autem inde ab 'ibi' usque ad 'fecerunt' fortasse secludenda sunt, cum in iis quae secuntur iterum et Alexander et Taxiles pacem fecisse nar- rantur et Taxiles nomen mutasse (cf. § 54). simile glossema iam § 39 deprehendimus.

- 1, 4, 21 exercitum atque equitatum] cf. Herzog. ad Caes. b. g. 5, 10, 1 p. 288 et 7, 61, 2 p. 541. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 37, 7 p. 351. Arr. 5, 3, 5 ἰππικὴ ἐπὶ ταξίοιοι.

- 104,25 elephantos LVIII] Curt. 8, 12, 11 'LVI elephantum erant quos tradidit Alexandro'. Arr. 4, 22, 6 τοὺς ἐλέφαντας ἀριθμὸν ἐς πέντε καὶ

εἴκοσιν (qui locus Lezium p. 31 not. 3 fugisse uidetur) et 5, 3, 5 ἐλέφαν- τας δὲ ἐς τριάκοντα.

argenti talenta DC] Arr. 5, 3, 5 ἀργυρίου μὲν τάλαντα ἐς διακόσια. tauros infulis uelatos . . .] Curt. 8, 12, 11 'tauros ad III milia'. 104,26 Arr. 5, 3, 5 ἰεπέλα δὲ βόες μὲν τριχχίλια.

infulis uelatos] cf. ex. gr. Verg. georg. 3, 487 et Voss. ad h. l. nota res est.

'multa praeterea uasa' et quae sequuntur] dona disertis uerbis nusquam alibi memorantur. Curt. autem 8, 12, 16 Alexandrum Taxili 'multa conuinalia ex auro et argento uasa et plurimum Persicae uestis' dedisse narrat.

inuitata] cf. § 41. 104,28

'his acceptis' et quae secuntur] uerba intacta reliqui, dum quis meliora protulerit; equidem tentauit: 'Alexander cum quae[re]ret quae] causa fuisset exercitum comparandi [Mothis respondit se id fecisse] cum id [in] animo habuisset quod uoluerat (sc. Alexander) ut faceret', quam- quam ne hoc quidem confido uerum esse. praeterea phrasis illa 'in animo habere' infinitiuum postulat. quamobrem plura interdicere ex- istimem.

trans flumen] 'esse' quod sequitur delere malui quam 'eos' post 104,22 'reges' inserere. exspectes autem fluminis Hydaspis mentionem fieri, cf. Curt. 8, 12, 12.

alterum] ('Abisaren') fortasse addendum. Strab. 15, 1, 28 p. 698 ἐν τοῖς ὄρεσιν ἡ τοῦ Ἀβισάρου χώρα. Arr. 5, 8, 3 παρὰ Ἀβισάρου τοῦ τῶν ὀρέων Ἰνδῶν βασιλέως. nomen autem gentis est Ἀβισάριος (Arr. Ind. 7, 12) consentiuntque, ut saepius fit apud orientis populos, nomina principis atque gentis.

ei gratiam restituit] uide ne scribendum sit 'eum in gratiam 104,24 restituit' aut 'ei gratiam reddidit.'

nomen mutare iussit] Curt. 8, 12, 14 'Omphis permittente Alex- 104,25 andro et regium insigne sumpsit et more gentis suae nomen quod patris fuerat: Taxilen appellauere populares sequente nomine imperium, in quemcumque transiret.' Diod. 17, 86, 7. Cf. Christ. Lassen 'Indische Altertumskunde' ed. alt. uol. II p. 134 not. 4. Muetzell. ad Curt. 8, 10, 22, 8, 12, 13, 9, 8, 8. Nicium p. 131 not. 4.

tunc deinde] huius locutionis exempla affert Reisig uol. III 104,26 p. 839 duo: Liv. 2, 8, 3 [Hert:] et Weils: tunc deinde] et Grat. Falisc. 287. [luminis] Hydaspis. ad rem cf. Arr. 5, 8 extr.

passim] ut ap. Curt. 7, 5, 33. 104,37

cum [a] Taxile quaereret] cf. § 68 'rex a Phegu quaerere coepit.' 104,38 quid copiarum in castris esset] Curt. 8, 13, 6 et Arr. 5, 15, 4 eos- dem fere numero: quos epitomes auctor praebent; hic: αὐτὸς δὲ τὴν τε ἵππων ἀναλαβὴν πάσαν, ἐς τετρακχιλίους ἰππείας, καὶ τὰ ἄρματα πάντα τριακόσια ὄντα, καὶ τῶν ἐλεφάντων διακοσίους καὶ τῶν πεζῶν ὅτι περ ὀφείλο, ἐς τριμυρίους — ille: 'LXXX et V elephantos obiecerat ultraque eos currus CCC et peditum XXX fere milia.' equitum num- erum idem 8, 14, 2 exhibet (quattuor milia), plane omisit epitomes auctor. discrepant Diod. 17, 82, 2 et Plut. Alex. 62, 1.

ipsam Porum cubita V esse altum] Diod. 17, 88, 4 τὸ γὰρ μήκος 105,1 ἦν πηχῶν πέντε. Arr. 5, 19, 1 τὸ μέγεθος ἐθαύμαζεν ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα Εὐμαρίων. Plut. Alex. 60, 6 οἱ δὲ πλείστοι τῶν συγγραφέων ὁμο- λογοῦσι τὸν Πάρον ὑπερβαίνειν τεσσαράων πηχῶν σπαμῇ τὸ μήκος ἱππό- του. Curt. 8, 14, 13 'ipse Porus humanas magnitudinis propemodum ex- cesserat formam.' Itin. Alex. p. 26, 20 sq.

non multis post diebus] ea quae secuntur magna ex parte iam in 105,3 libello Eug. Pridikii 'de Alexandri Magni epistularum commercio' (Be-

rolini 1893) p. 164 sq. inueniri docuit me Reitzenstein. quae res mihi tum demum innotuit, cum iam libellum meum summo philosophorum academiae Wilhelmae Argentinensis ordini probandum proposueram. tum demum igitur Pridiki dissertationem insexpi, qui se hanc epitomes partem ex commentatione Maximiliani Adleri 'de Alexandri Magni epistularum commercio' (Lipsiae 1891) p. 37 sqq. deprompsisse dicit. hanc quoque tum demum euolui. afferam in annotationibus meis quae secuntur Volkmanni emendationes ab Adlero commemoratas, etsi ille uir doctissimus in easdem fere incidit, cum ea re haud parum probabilitatis speciem iis coniecturis, quibus loca corrupta sanare studui, praebitum iri sperem.

non multis post diebus e. q. s.] ad rem cf. Curt. 8, 13, 1 'postero die legati Abisarae adire regem' etc. Arr. 5, 8, 3 ἦγον δὲ ἐνταῦθα πρὸς αὐτὸν καὶ παρὰ Ἀβισάρου πρέσβεις . . . ὃς τὸν ἀδελφὸς τοῦ Ἀβισάρου καὶ ἄλλοι ἐὼν αὐτῷ οἱ δοκιμώτατοι. Diodoro 17, 82, 2 αὐτὸς Ἐπιβαρῶν. cf. praeterea quae adnotauit ad § 53 et de nominis illius uaria scriptura Ellendt. ad Arr. 5, 8, 4 uol. II p. 158 sq. Schmieder. ad Arr. 4, 27, 7 (p. 197 Krueg). Zumpt. ad Curt. 8, 13, 13 p. 414. ceterum ea uerba et quae secuntur apud Adlerum sic inueniuntur: 'misit Abisares fratrem legatum, quocum Nicoclen (sc. Alexander) et alterum ad Porum Cleocharen legatos remisit.' quae ea uerba excipiunt usque ad § 56 recte descripta sunt.

105,5 [Nicoclen] Adler fortasse eundem esse atque trierarchum Alexandri apud Arr. Ind. 18, 8 [Νικοκλῆς Τριεραρχῆς, Κόλιος] suspicatus est, quam opinionem probauit Pridik. cf. praeterea Arr. 5, 29, 4.

Cleocharen] Curt. 8, 13, 2 'misit ad eum Cleocharen qui denuntiaret ei, ut stipendium penderet et in primo suorum finium aditu occurreret regi'.

105,7 Abisares legatum remittere noluit] quae de Abisare apud Curtium Arrianum Diodorum traduntur admodum obscura sunt, cf. Lezius p. 108 sq. facile autem et ex iis et ex auctore epitomes intellegitur Abisaren ambiguum et hostilem se praeuisse. cf. Curt. 8, 14, 1, 9, 1, 7. Arr. 5, 20, 5. Diod. 17, 87, 2, 17, 90, 4.

105,8 Porus autem . . . exemplo] haec uerba apud Adlerum sic epitomata sunt: 'Porus Cleocharen interfecit et ad Alexandrum hanc dat epistulam'. ubi adiunxit sc. legatum.

Cleocharen] male mulcatum atque uiolatum esse ceteri scriptores non commemorant.

105,9 hoc exemplo] cf. ad § 71. ceterum haec quae sequitur epistula Pori etiam apud scriptores historiae fabulosae Alexandri occurrit, cf. Ps.-Call. III 2 p. 95 Muell., in eiusdem codice Leidensi p. 770 Meusel., apud Iul. Val. III 3 p. 113, 6 sqq. Kuehl. [quae res Adlerum p. 38 refellit], in uersione Armeniaca Pseudo-Callisthenis p. 74, in uersione Syriaca p. 354, denique apud Leonem Archipresbyter qui uocat p. 103. quibus ex locis parum tantum fructus percipi potest.

105,10 te] idem coniecit Volkmann apud Adlerum p. 38 et Pridikium p. 164. sensus autem horum uerborum uidetur hic esse: quo loco oriundus sis non noui, sed fando tantum audiui te Macedonem esse. ceterum 'nam' ἄλλημενικῶς, quo de usu cf. ex gr. Liv. 21, 19, 2, 22, 59, 12. Sall. Cat. 58, 20. Ing. 19, 2, 88, 5.

105,11 esse] omiserunt Adler et Pridik.

[procul abesse satius est] cf. Ps.-Call. I. l.: ποτράκω σοι ἀναχωρεῖν. Itin. Alex. p. 27, 2 'absit obnuntiatio'.

alias miseriae spectare] frustra studui, ut haec uerba difficillima probabiliter explicarem. fuit cum illa ita intellegenda esse censerem: 'melius esset, si, memor fortunae aduersae eorum, qui ante te Iudis bel-

lum intulerunt, aufugeres', ut Bacchus significaretur, quem superasse se Iudaei gloriabantur (cf. Ps.-Call. I. l.: καὶ παρόντα γὰρ Διόνυσον, ὃν λέγουσι θεόν, ἀμύλαρον τῇ ἰδίᾳ δύναμει οἱ Ἰουδαί). fortasse autem uerba illa corrupta sunt isque grauior medicina afferenda. tentauit igitur: 'procul, opinor, abesse satius est, non alteri inuidere et alias miseriae spectare'. quae uerba diuerso modo intellegi possunt sensusque eorum est aut hic: 'satius est nos bello non persequi neque ea re confidere quod alii (uelut Dareus) abs te superati sunt' (cf. Iul. Val. p. 113, 10 'neque enim urguere te debent ad ausa temeraria fortunae hominum imbecilliorum') — aut hic: 'satius est non id agere, ut inuidus aliorum fortunae secundae iis calamitatem inferas' (cf. uers. Arm. p. 74: πρὸς τὴν δὲ καὶ τὰς τῶν ἐτέρων εὐτυχίας [conieci pro ἀτυχίας] καταματεύει χάλιν; Ps.-Call. cod. A: τὴν δὲ τὸ [coniecit Raabe pro τοῖς] τῶν ἐτέρων εὐτυχία ἀπολέσει; [conieci pro ἀμύλαρον]). ceterum 'alias miseriae' idem esse uidetur quod 'alienas miseriae', nisi praestat cum Reitzensteinio scribere 'alius [= alterius, ut ap. Cic. de orat. 2, 211] miseriae'.

alteri] i. q. ὁ πέλας (Herod. 3, 142). Cic. de legg. 1, 14 'is, qui 105,12 nihil alterius causa facit'.

inuidere] codicis lectionem sic correxit etiam Volkmann.

iniciatus] cf. Ps.-Call.: ἐβῶ σὺν ἀήτητός ἐμῇ . . . οὐ γὰρ ἐκποθήσῃ με ἢ πρὸς Δαρείον σου μάχῃ. Vers. Arm. p. 74. Syr. p. 354. Iul. Val. p. 113, 10 sqq. 'neque enim urguere te debent ad ausa temeraria fortunae hominum imbecilliorum hortarique, ut Indos incesas, quod tibi fuerit in Persas fortuna procluior' et ibid. lin. 24 'contentum Darii fortuna'. Leo p. 103, 5—7 'cum mollibus hominibus et qui nullam habuerunt uirtutem pugnasti et quia nicisti eos, speras te esse uictorem omnibus hominibus. uictoralis et ego sum' etc. cf. praeterea Curt. 8, 14, 42 'neminem me fortiorem esse censebam'.

Darius] i. e. victoria quam a Dareo reportauisti. 'Darius' pro 'fortuna Darii' ut ap. Iustin. I, 7, 14 'faere Lydis multi ante Croesum reges uariis casibus memorabiles; nullus [= nullius fortuna] tamen fortunae Candaui comparandus'. cf. Fittbogen ad h. l. p. 26.

imperare] sc. nobis.

hostilem] Adler et Pridik 'hostili', fortasse tythetiae errore. 105,14 meum] conieci cf. paulo infra 'in meo agro'. idem scribi iussit Adler improbane Pridikio.

dominum neminem nisi Iouem] apud Arr. 4, 20, 3 Dareus Iouem 105,15 precatur: Ὁ Ζεὺ βασιλεῦ, ὅτι ἐπιτέτραπται μένειν τὰ βασιλείων πράγματα ἐν ἀνθρώποις. inde ab Homero Iuppiter est ὕπατος θεῶν uel κρείων. sed apud scriptores fabulosae historiae Alexandri Porus gloriatur sibi non solum homines, sed etiam deos parere: οὐ μόνον ἀνθρώπων τυχάνων βασιλεὺς ἀλλὰ καὶ θεῶν Ps.-Call. I. l. [cf. uers. Arm. I. l. uers. Syr. I. l. Iul. Val. 113, 16 sqq. Leon. p. 103, 8].

per ignem magnum rectorem caeli] cf. Plut. Alex. 30, 4 εἰπέ 105,16 μοι κεβόμειον Μίτρου φῶς μέγα.

unum id quod iubes faciam] Curt. 8, 13, 2 'Porus alterum ex his 105,19 facturum sese respondit, ut intranti regnum suum praesto esset, sed armatus'. suspicatur quispiam hanc uel similem epistulam Curtio non illi, ex quo hausit Curtius, auctori ante oculos fuisse.

(in) conuinis] scripsi ex Volkmanni emendatione. cf. § 55 'ad fines', praesto sim] cf. Zumpt. ad Curt. 3, 6, 18 p. 27. 105,20 coactis] cum delectis copiis profectus esse dicitur Alexander § 59. 105,21 cf. Arr. 5, 12, 2. Plut. Alex. 60, 2.

Attalum] idem traditur a Curtio 8, 13, 21. cf. Lezius p. 98. 105,22 cum comitatu] Curt. 8, 13, 20 'aduseta comitari ipsum cohortem ante id tabernaculum stare' (iussit). 105,24

- 105,25 Cratero] quem in castris reliquit, cf. Arr. 5, 11, 3 sq. 5, 18, 1 et infra § 59.
- 105,26 prima nocte] Arr. 5, 12, 3. Plut. Alex. 60, 2. cf. Muetzell ad Curt. 8, 13, 24.
- 105,27 circiter stadia CL] Arr. 5, 11, 2 ἀπείχε ... ἢ νῆκος τοῦ μεγάλου στρατοπέδου ἐς πενήτην καὶ ἑκατὸν σταδίων.
in loco deserto ac siluestri] Arr. 5, 11, 1 νῆκος ἐν τῷ ποταμῷ ὠλόδης τε καὶ ἀγρίῃς ὕμ' ἐρημίας. Curt. 8, 13, 17 'erat insula in flumine amplior ceteris, siluestris eadem et tegendis insidiis apta'.
- 105,28 foliibus inflatis] cf. Franciscum de Schwarz 'Alexander des Großen Feldzüge in Turkestan' p. 36 sq. apud Arr. 5, 12, 3 (cf. 3, 29, 4) folles non inflantur, sed feno vel canna complentur. (Cf. praeterea Curt. 7, 5, 17 sq. 7, 7, 16, 7, 9, 4, et Carol. Ritterum 'die Erdkunde' part. VII p. 20 „die Eingebornen schiffen öfter selbst mit aufgeblasenen Ochenschläuchen statt der Barken den Strom [Indus] hinab, wie auf dem Euphrat und anderen asiatischen Strömen.“)
- 105,29 expeditos] an 'expeditas' (copias)? cf. § 43 'copias expeditas ad eos ducere coepit'.
- 105,30 ubi uidit] sc. id, cf. § 56 'ubi audiuit'.
- 105,31 quorum copiam habuerat] de usu plusquamperfecti loco imperfecti in enuntiativis relatiuis, ex. gr. apud auct. bell. Afr. 43 'frumento cuius in castris copiam habuerat incenso', cf. Woelflin. ad h. l. et Muetzell. ad Curt. 4, 2, 7 p. 192.
- 105,32 commotus] 'comminus' conieci coll. Iustin. 12, 8, 3 (Porus) 'sibi regem eorum priuatum hostem deposcit' et ib. § 4.
- 105,33 descensione] i. q. exscensione.
- 105,34 ancipiti periculo] Nep. Them. 3, 3 'erat periculum, ne ancipiti premerentur periculo'. Fabri ad Sall. Jug. 38, 5 p. 251.
- 105,35 fugae se mandauit] 'mandauerunt' conieci Reitzenstein. sed Indorum fugam plane omisisse uidetur epitomes auctor. Porus autem acie Indorum perrupta fugam capessuit (cf. Curt. 8, 14, 34. Arr. 5, 18, 5).
- 105,36 sagittas in Porum uti conicerent] Diod. 17, 88, 5 ὁ Ἀλέξανδρος μεταπειράμενος τοὺς τοξότας καὶ τὰ ψιλὰ τῶν ταγματῶν προσέταξε ἀπαντας βάλλειν ἐπὶ τὸν Πῶρον. Curt. 8, 14, 38 'ergo undique et in pedites et in ipsam Porum tela congesta sunt'.
- 105,37 eorum multitudinem] conieci 'telorum' coll. Diod. 17, 88, 6 βέλων ἅμα πολλὴν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸν Ἰνδόν et § 41 'uim tantam telorum'.
- 105,38 ne se hosti dedere cunctaretur] scripsi non sine aliqua dubitatione. fortasse enim ex Curtio 8, 14, 35 sqq. et Arr. 5, 18, 6 sq. colligendum est ea, quae ab auctore rerum gestarum fusius narrata erant, ab epitomatore parum accurate in artius coacta esse. Alexander enim fratrem Taxilis praemisit, qui Porum moneret, ut se uiciori dederet ('ne se hosti dedere cunctaretur', cf. Curt. 1 l.).
- 106,1 sine facta] fortasse retineri potest (cf. Nennius 'Formenlehre' I p. 675), quamquam legimus § 63 'ad ultimos fines'. § 105 'in extremo uitae finē'.
- 106,2 ut animo regio consuleret] Arr. 5, 19, 2 ἐνθα δὴ Ἀλέξανδρος ... αὐτὸν λέγειν ἐκέλευεν ὅ τι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνασθαι λόγος, ὅτι βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε. Plut. Alex. 60, 8 ἐπεὶ δὲ ληφθέντα τὸν Πῶρον ὁ Ἀλέξανδρος ῥῆτά πῶς αὐτῷ χρῆσθαι, "βασιλικῶς" εἶπε.
- 106,4 suum regnum reddidit] Curt. 8, 14, 45 'mox donauit ampliore regno quam tenuit'. Arr. 5, 19, 3. Plut. Alex. 60, 8. Strab. 15, 1, 3 p. 636.
non modo — sed] inter se cohaerent, item 'et — quoque'.
- 106,5 finitimas] scripsi dubitanter, nisi forte restituendum est 'ad-

- finium' (Diod. 17, 91, 1 sq. Arr. 5, 21, 5, ut significetur Πῶρος ὁ ἑτερος δὲ ἡν ἀνεῖπον τοῦ ὕμ' Ἀλέξανδρον ἀλόγους, Strab. 15, 1, 30 p. 699) aut 'infinitas' (Curt. 1 l. Arr. 5, 19, 3, 5, 20, 4, 5, 29, 2, 6, 2, 1) aut 'confinium'.
- de exercitu Por] Diod. 17, 89, 1 ἔπειτα δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἰν- 106,6
δῶν πλείους τῶν μυρίων καὶ διχίλιων. (Arr. 5, 18, 2 ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδόντες τὸν διμυρίων). praeterea equitum tria milia caesa esse memorat Arrianus, pedum nouem milia capta esse Diodorus. utrumque hoc loco desideratur, quoniam post 'cecidissent' quaedam intercidisse uerisimile est. quae opinio iis quae secuntur confirmatur.
- elephantum LXXX] hi Diodoro teste non caesi, sed capti sunt, cf. eum 17, 89, 2 ζῶντες ... ἐάλωσαν ... ἐλέφαντες ὁδοκόντες. sed monendum est Diodorum 17, 87, 2 narrasse Porum initio proelii centum et triginta, epitomes autem auctorem octoginta quinque habuisse elephantos.
- de Alexandri] numeri propius ad eos, quos Diodorus quam quos Arrianus exhibet, numeros accedunt. cf. Diod. 17, 89, 3 τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπειτα ἰππικῶν μὲν διακόσιοι καὶ ὀδοκόντες, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν ἑπτακοσίων. Arr. 5, 18, 3 τῶν δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν ... ἐὶ ὀδοκόντες μάλιστα ἀπέθανον' ἰππικῶν δὲ τῶν μὲν ἱπποτοξοτῶν ... δέκα' τῆς δὲ ἑταιρικῆς ἵππου ἀμφὶ τοὺς ἑκοσι' τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων ὡς διακόσιοι, sed cf. Niesium p. 135 not. 1.
- sancii multi facti] cf. § 77 'Leonatus sancius sit'. 106,7
- Bucephalus] retinere malui, quamquam 'Bucephalas' facile scribi 106,8
potuit. Curt. 6, 5, 18 'equus regis — Bucephalam uocabant'. cf. H. Meuselium 'Jahrb. f. Phil.' vol. 99 (1869) p. 287. magna tamen est auctorum discrepantia de morte Bucephalae, cf. Arr. 5, 19, 4 (et Lezium ad h. l. p. 40 not. 2) et Plut. Alex. 61 (ex Onesicrito). alteram relationem praebet Curt. 8, 14, 34. epitomes auctor h. l. Plut. 1. c. Diod. 17, 95, 5. Strab. 15, 1, 29 p. 698.
- uicerat] 'uectus erat' conieci Reitzenstein sed codicis scriptura 106,9
ne ipsa quidem omni caret probabilitate, cf. Diod. 17, 76, 6 συνηγνῶντο δὲ τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀνέκτους. sed cf. etiam Strab. 15, 1, 29 p. 699 ὁ δὲ τοῦτ' ἐχέροντο (= uectus erat) κατὰ τοὺς ἀγῶνας.
- oppidum eo cognomine] ἡ Βουκέφαλος Ἀλεξάνδρεια (peripl. maris 106,10
Erythr. 47). ad rem cf. Curt. 9, 3, 23 'oppida quoque duo condidit, alterum Nicaeam appellauit, alterum Bucephala [sic Hedioke; codd.: Bucephalum], equi, quem amiserat, memoriae ac nomini dedicans urbem.' Diod. 17, 95, 5. Arr. 5, 19, 4. Strab. 15, 1, 29 p. 698. 'Bucephala' scripsi, fortasse autem forma 'Bucephalum' retineri potuit. cf. de uaria huius nominis scriptura Tomaschek. 'Real-Encyclopädie' uol. III p. 994. ceterum 'nunc' i. e. q. 'adhuc', cf. Eutr. 4, 21 'Carthago ... reparata est, quae nunc manet'.
- mortuos] Diod. 17, 89, 3. Arr. 5, 20, 1. 106,11
- hostium fortissimos] eodem modo post pugnam apud Granicum commissam Alexandrum se gessisse narrat Arr. 1, 16, 6.
- haec pugna] = post hanc pugnam, cf. Reisig. 'Vorlesungen' uol. III 106,12
p. 685 not. 576b. ad ea autem quae secuntur cf. Arr. 5, 26, 1.
- ad ultimos fines Indiae] Diod. 17, 89, 5 ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς Ἰνδικῆς. Oceanum] Arr. 1. l. οὐ πολλὰ ἐπὶ ἡμῶν ἡ λοιπὴ ἐστὶν ἐστὶ ἐπὶ ... 106,13
τὴν ἑὴν θάλασσαν ... ἐκπεριέρχεται γὰρ γῆν περὶ πᾶσαν ἢ μεγάλη θάλασσα. Curt. 9, 2, 26, 9, 3, 13.
- cum inde redisset] Diod. 1. l. διανοεῖτο γὰρ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς Ἰνδικῆς παραγενόμενος ... διὰ τοῦ ποταμοῦ καταπλεῖν εἰς τὸν Ὠκεανόν.

- ad mare Rubrum] etc., cf. § 84 'ad Atlanticum ac Rubrum mare flumine Indo deuchitur'. Nipperd.-Lup. ad Nep. Hann. 2, 1.
- 106,15 naves] Curt. 9, 1, 3. Diod. 17, 89, 4.
- 106,16 melius factum est] cf. § 78 'ubi Alexandro melius factum est'.
- 106,17 accersiri] cf. § 87 et Woelflin. 'Archiv' uol. VIII (1893) p. 284 sqq. sum in agrum] i. e. Macedoniam. cf. § 57 'in meo agro'.
- 106,18 inquit] Porus.
- 106,19 uelim] i. q. malim, ut saepius. sc. quam tecum proficisci.
- 106,20 exempli causa] cf. Herzog. ad Caes. b. gall. I, 31, 12 p. 69. sensus est: prodendi exempli causa ('um ein Beispiel zu statuieren').
- 106,22 ab rege Abissare] Curt. 9, 1, 7 sq. 'Abisares ... rursus alios (legatos) misit pollicentes, omnia facturum quae imperasset, modo ne cogere corpus suum dedere'. Arr. 5, 20, 5 sq.
- 106,23 omnia facturum quae imperasset] cf. Woelflin. ad bell. Afr. 6, 7 p. 12.
- 106,24 eo Alexander exercitum duxit] ea et quae secutur admodum epitomata sunt, fortasse nitiose. cf. Curt. 9, 1, 8 'cui Alexander nuntiarum insit, si gravaretur ad se venire, ipse ad eum esse venturum'. id. 10, 1, 20 sq. Diod. 17, 90, 4 dē 'Ἀλέξανδρος ... Ἐπιβαρὸν καταπληθέντα ἡντάκα ποιεῖν τὸ προστάττομενον. Arr. 5, 20, 6 'Ἀλέξανδρος δὲ διὰ τῶν χερσὶν Ἀντίκην λέγει παρ' αὐτὸν καλεῖται χαλεπὴς, εἰ μὴ ἔλθοι, ὅτι αὐτὸν ὁμοῖα ἦντονα εὖν τῇ στρατῷ ἴνα οὐ χαίρειν ἰδῶν. id. 5, 29, 4 sq.
- 106,25 subiungit] de hoc verbo uide Krebs. 'Antibarbarus' uol. II p. 561 s. v. et quos illo laudat. saepius inuenitur apud Iul. Val., cf. Kuebleri 'indicem uerborum' p. 257 s. n.
- 106,26 ut subegit ... pacem fecit] cf. Arr. 4, 22, 7 ἢ βλ. ἑκατέρη ἡ ὁμοῖα παρίσταται et Ellendt. ad Arr. 4, 16, 3 uol. II p. 66. Diod. 17, 91, 2 τὸν πόλεων ὅς μὲν βλ. χειρώμενος, ὅς δὲ πειθοί προσαττόμενος.
- partem stipendium exegit] 'exigendi' uerbum hoc loco cum duplici accusatio conuincitur, cuius usus alia exempla non noui, nisi quod 'exigor' cum accusatio rei conuincitur inuenitur (Metellus Numidicus et Caecilius apud Gell. 15, 14, 2 et 5).
- 106,28 Sophes] Curt. 9, 1, 24, 27, 35 'Sophites', cf. Iustin. 12, 8, 10 ed. Rühl (ubi codd.: eufites). Diod. 17, 91, 4, Strab. 15, 1, 30 p. 699, Arr. 6, 2, 2 ὡσεὶ θύρας. ceterum in nummis Seleuci fere temporibus percussis formam ὡσεὶ θύρας exstare dicit Niese p. 136 not. 4.
- 106,29 canes] ad ea quae secutur cf. Curt. I. c. Diod. I. c. Strab. 15, 1, 30 sq. p. 699 sq. praeteres Aelian. nat. an. 4, 19, 8, 1. Arist. hist. an. 8, 28. Plin. h. n. 8, 148—150.
- 106,30 horum cum uirtutem] Curt. 9, 1, 32 'horum uim ut ostenderet Alexandro'. Diod. 17, 92, 2 βουλόμενος δὲ τὸν Ἀλέξανδρον διὰ τῶν ἐργῶν λαβεῖν πείραν τῆς τῶν κύνων ἀρετῆς. Aelian. I. I. Ἀλέξανδρον τὸν τῷ Φίλιππῳ πείραν ἔδοσαν οἱ ἰνδοὶ τῆς τῶν κύνων τῶνδε ἀλκῆς.
- clusum] cf. § 88. Muetzell. ad Curt. 5, 1, 15 p. 378.
- 106,31 duo] Curt. 9, 1, 32 'quattuor'. Diod. 17, 92, 2 δύο ... δύο ἐτέρου. ibi. § 3 τῶν δὲ τετραῶν. unum tantum canem commemorant Aelian. I. c. et Plin. I. c.
- 106,32 canis] cf. Curt. 9, 1, 32 'ex iis ... unus canis leoni cum aliis inhaerentis crura auellere coepit', ubi canis ne Hedecium secutus coniecturam Giuntae 'unus' recipias, cf. Diod. 17, 92, 3 ἐνός τῶν κύνων.
- 106,33 cum ille neque nocem mitteret] Diod. 17, 92, 3 ὁ δὲ κύνων οὐτε κλαγγὴν οὐτε μυγμόν προέμενος, ἀλλὰ τοὺς ὀδόντας ἐμπερικύκω ἔμενεν ἕως ὅτου γένόμενος ἔξαιμος ἐναπέθανε τῷ θηρίῳ.
- 106,34 dentibus appressis] Diod. I. c. τοὺς ὀδόντας ἐμπερικύκω. Aelian. I. c. ἢ ἐγκρατὴς τοῦ δῆγματος ἐστίν. ceterum 'impressis' coniecit Schwartz.

- dum anima et sanguis ipsi omnis effluxit] cf. Ciceron. tusc. disp. 2, 59 'cum una cum sanguine uitam effluere sentiret'. conieci etiam: 'exanguis ipsi' coll. Diod. I. c. γενόμενος ἔξαιμος.
- horum uirtutum causam] ea quae secutur Curtius non praebet, 106,35 Diodorus paucis absoluit (17, 92, 1 οὗς ἔφασαν ταῖς τίγρεσιν ἐπιμεμῆσθαι). plura tamen dabunt Aelianus I. c. et Plin. I. c.
- eamque] possis etiam 'quae ... formidolosissima ... esset'. 106,37 sagittas tigris] Strab. 11, 14, 8 p. 529 φέρεται δὲ δὲ αὐτῆς ὁ τίγρις 107,3 — ἀμυκτον φυλάττων τὸ ρέμμα διὰ τὴν δούλητα, ἀπ' οὗ καὶ τοῦνομα, Μήδων τίγριν καλοῦντων τὸ τούτομα. Varro de ling. lat. V, 100 '[Tigris] uocabulum e lingua Armenia; nam ibi et sagitta et quod uolumentissimum flumen dicitur Tigris'. Plin. n. h. 6, 127 'unde conicitur, a celebritate Tigris incipit uocari, ita appellat Medi sagittam'. Curt. 4, 9, 16. eadem causa] — de eadem causa. cf. Woelflin. 'Archiv' uol. I p. 164 sqq.
- canes feminas] Aelian. I. c. τὰς κόνας ἀγούσιν ἐς τὰ ἐνθέρη χωρία 107,3 οἱ θηρατικοὶ ... καὶ τοῖς δένδροις προσδύναντες, εἴτα μέντοι ἀπαλλάττονται ... οἱ δὲ τίγρεις ἐντυχόντες αὐταῖς ... διασπῶναι αὐτάς ... συμπλέκονται τε αὐταῖς ... ἐκ δὲ τῆς ὁμίας ταύτης οὐ κύνων, φαίν, ἀλλὰ τίγρις τίκεται' ἐκ δὲ τούτου καὶ κύνος θηλεία, ἐπὶ τίγρις τεχθεῖται ἂν. ὁ δὲ ἐκ τούτου καὶ κύνος εἰς τὴν μητέρα ἀποκρίνεται ... καὶ κύνων τίκεται. Plin. n. h. 8, 147 (Solin. 15, 11). Aristot. hist. anim. 8, 28 p. 607a, 3 edit. acad.
- multo acerrimum] 'multo' saepius uim superlatiui auget, cf. ex. 107,6 gr. Liv. 1, 11, 5. Nep. Alcib. 1, 2. Woelflin 'Comparation' p. 37 sqq. peruenit in regnum Phagi] Diodorus 17, 93, 1 et auctor epistolarum 107,7 Alexandrum a Sopolthe primo ad Phagea, deinde ad Hyphasim peruenisse narrat; discrepat Curtius 9, 1, 36. ad scripturam nominis cf. Curt. I. c., ubi codd. qui 'interpolati' dicuntur praebent 'Phageus', ceteri autem 'Phageli'. 9, 2, 2 tamen exstat 'Phagea', cf. Diod. 17, 93, 1 Φηγέως. hoc loco 'Phagi' retinui, cum putauerim alteram formam huius nominis fuisse Φήγης (cf. Persees, gen. Persi).
- cum multis donis] Curt. 9, 1, 36 'Phageus erat gentis proximae rex: qui ... Alexandro cum donis occurrit, nihil, quod imperaret, detrectans.' Diod. I. I. αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Φηγέως δυναστείαν ἐμβαλὼν ... τοῦ Φηγέως μετὰ δούρων πολλῶν ἀπαντήσαντος, τὴν τε βασιλείαν ἔχειν συνεχώρησε etc.
- ad flumen Hyphasin] 'Hydaspes' fluius locum hic habere nequit. 107,8 cf. Curt. 9, 1, 35 'ad fluium Hyphasin'. Plin. 6, 62 'ad Hyphasim non ignobiliorum (fluium), qui fuit Alexandri itinerum terminus.' Diod. 17, 93, 1 ἐπὶ τὸν Ὑπαννιν ποταμῶν. Arr. 5, 24, 8 αὐτὸς δὲ εὖν τῇ στρατῷ ἐπὶ τὸν Ὑφασιν ποταμὸν προηγήθη, ὡς καὶ τοὺς ἐπ' ἑκείνῳ ἰνδοὺς κατασπράτωτο. Strab. 15, 1, 17 p. 691 ἐπειδὴ καταβάν ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην καὶ νικήσας Πύρρον ὁδὸς ἔην ἐπὶ τὸν Ὑπαννιν πρὸς ἑω κακείθεν ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην πάλιν (cf. § 70 'ipse ad flumen Athesim [= Acesinem] reuersionem fecit').
- 'qui fluit' et quae secutur] uerba aperte nitiosa ex mea coniectura conformaui, fortasse audentius.
- apud] per compendium scriptum ante 'oppidum' facile intercedere potuit.
- Alta Sacra] coniecit Reitzenstein. hoc oppidum in dextra flu. 107,9 minis ripa situm fuisse conicias.
- fluit ... latitudine] Plin. 6, 65 (Gangen) 'fluere VII milium passuum latitudine'.
- stadiorum VII] cf. Diod. 17, 93, 1 Ὑπαννιν, οὗ τὸ μὲν πλάτος ἦν σταδίων ἑπτὰ.
- milis] deleui, cf. § 46.

- 107,10 Phege] retinui, cf. quae supra adnotauimus. 'Phegeo' (Φηγεός) et 'Phege' (Φήγη) ferri possunt, cf. 'Perseo' (Περσεύς) et 'Perse' (Πέρσης).

quaerere coepit] Curt. 9, 2, 2 'percontatus igitur Phegea, quae noscenda erant, XI dierum ultra flumen per vastas solitudines iter esse cognoscit: excipere deinde Gangem, maximum totius Indiae fluminum': Diod. 17, 93, 2 ἀκούσας δὲ τοῦ Φηγεῖος περὶ τῆς πέραν τοῦ αὐτοῦ [coni. Muetzell. ad Curt. 9, 2, 2; codd.: Ἰνδοῦ] ποταμοῦ χώρας ὅτι δώδεκα μὲν ἡμερῶν ἔχει διόδον ἔρημον, μετὰ δὲ ταύτην εἶναι ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην, τὸ μὲν πλάτος τριάντονα καὶ δυοὶν σταδίων, τὸ δὲ βάθος μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν.

- 107,11 XII dierum] Curt. 9, 2, 2 'XI dierum'. Diod. 17, 93, 2 δώδεκα ἡμερῶν.

per solas terras] cf. Friedlaender. ad Iuvenal. 3, 6. Fabri ad Sall. lug. 103, 1 p. 374. Nipperd.-Lup. ad Nep. Eum. 8, 6. § 32 'per loca sola'. post 'terras' intercidisse censet Schwartz 'iter esse, tum' flumen arcere [pro: ab rege] e. q. a. fuit cum scribere mallet: 'inueniebat' (abesse) ab eo flumine flumen ab rege [i. e. Phege] Gange (u appellatum) latum' etc., coll. Diod. 1. c. τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην.

- 107,12 latum stadium XXX] Diod. 2, 37, 1. 17, 93, 2. Strab. 15, 1, 35 p. 702. Plut. Alex. 62, 1. Plin. 6, 65. Arr. Ind. 4, 7. Aelian. h. a. 12, 41.

latum stadium] cf. Vitruv. 10, 13, 4 'turrim minimam ait oportere fieri ne minus altam cubitorum LX.' § 5 'maiores vero turrim altam cubitorum CXX, latam cubitorum XXIII.' Caes. b. civ. 2, 10, 1 'musculum pedum LX longum facere instituerunt', ubi tamen nonnulli codd. 'pedes' praebent.

Prasios] Curt. 9, 2, 3 ex emendatione Salmasii 'Prasios' (codd.: pharrasios). Iustin. 12, 8, 9 ed. Ruelh. 'Praesios' (codd.: praesidias, deas, -das, quae scriptura ad eam, quam hoc loco codex exhibet, proxime accedit). Plin. 6, 68 et 70 'Prasi'. Diod. 17, 93, 2 Πρασίον. Strab. 15, 1, 36 p. 702 et Plut. Alex. 62, 2 Πράσιον.

Gangaridas] Curt. 9, 2, 3 'Gangaridas', cf. Iustin. 12, 8, 9. Plin. 6, 65. — Diod. 17, 93, 2 Γανδαριδῶν, Plut. Alex. 62, 2 Γανδαριδῶν. Zumpt. ad Curt. 1. c. p. 436.

- 107,13 'et Sacram] Curt. 9, 2, 3 'Aggrammen', Diod. 17, 93, 2 Ξανδράμην.

CC [milia] peditum] Curt. 9, 2, 3 'XX milibus equitum ducentisque peditum'. Plin. 6, 66. Diod. 17, 93, 2 ἑξοντα διμυρίους μέν ἱππῶν, πεζῶν δὲ εἰκοσι μυριάδας. Plut. Alex. 62, 2 ὁκτώ μὲν μυριάδας ἱπποτῶν εἰκοσι δὲ πεζῶν.

XX equitum] cf. Curt. Plut. Diod. 1. c.

coegisset] fortasse ante 'quadrigarum' intercidit 'et'.

- 107,14 quadrigarum II milia] eundem numerum exhibent Curt. 9, 2, 4. Diod. 17, 93, 2. — Plut. 1. c. ὄκτατα δὲ ὀκτακισχίλια.

elephantorum] numerus sine dubio corruptus est, cf. Curt. 9, 2, 4 'elephantos, quos III milium numerum explere dicebat'. Diod. 17, 93, 2 ἀέφραγτος δὲ πολεμικῶς κεκοσμημένος τετρακισχίλιος. Plut. Alex. 1. i. μαχίμους ἀέφραγτος ἑξακισχίλιος. quibus ex locis facile intellegitur haec fere restituenda esse: 'elephantorum habere (<... milia) CLXXX.'

- 107,15 usque eo] cf. § 66.

- 107,16 a Poro ... percontando] cf. Krebs. 'Antibarbarus' II p. 251 s. v. et ad rem Curt. 9, 2, 5 sq. 'incredibilia regi omnia uidebantur. igitur Porum ... percontatur an uera essent, quae dicerentur. ille uires quidem gentis et regni haud falso iactari adfirmat.' quo ex loco apparet 9, 1, 8 lectionem optimorum codd. 'Poro' ab editoribus iniuria reiectam, immo uero scribendum esse 'hinc (eum) Poro amem superato' etc. Diod. 17, 93, 2 sq. ἀπικτήσας δὲ τοῖς λεγομένοις, προσκαλέσας τὸν Πύρρον καὶ περὶ τῶν

προκαγγελλομένων τάκριβες διεπυθάνετο. ὁ δὲ τάλλα μὲν ὑπάρχειν ἀπαντα ἀληθῆ διεβεβαίοντο.

aras complures] Curt. 9, 3, 19 'erigi duodecim aras ex quadrato saxo, monumentum expeditionis suae, ... iussit'. Plin. 6, 62 'exsuperato amne ariusque in aduersa ripa dicatis'. Diod. 17, 95, 1 τὰν δώδεκα θεῶν βωμοὺς πενήτηντα πηχῶν ἰσοδομήσεν. Strab. 3, 5, 7 p. 171. Arr. 5, 29, 1 τὴν στρατιὰν δώδεκα βωμοῖς κατασκευάσας προστάττει, ὅπως μὲν κατὰ τοὺς μεγίστους πύργους. Plut. Alex. 62, 4 ἰδρύσας δὲ βωμοὺς θεῶν etc.

turresque] apud alios scriptores aras tantum commemorantur, 107,17 quamobrem suspicetur quispiam epitomes auctorem errorem quemdam male uertendo commisisse (cf. Arr. 1. c. ὅπως μὲν κατὰ τοὺς μεγίστους πύργους).

re diuina facta] cf. Woelfflin. ad bell. Afr. 86, 3 p. 131. ad rem 107,18 cf. Arr. 5, 29, 2 ὃς δὲ κατεσκευάσμενοι αὐτῷ οἱ βωμοὶ ἦσαν, θεοὶ δὲ ἐν αὐτῶν ὡς νόμος. Iustin. 12, 8, 17 'caesis hostiis'.

fossas] ad ea quae secuntur cf. Diod. 17, 95, 1 sq. Plut. Alex. 62, 4. Curt. 9, 3, 19 'munimenta quoque castrorum iussit extendi cubiliaque amplioris formae, quam pro corporum habita, relinqui'. Iustin. 12, 8, 16 'castra solito magnificentiora fieri iussit'.

fossas pro castris] quae pro castris ductae erant, caue ne conicias 'fossas (quam) pro castris maiores'.

lecticarium] est codicis scriptura, quae uereor ut defendi possit, 107,19

quamquam eam sic explicare studeat, ut 'lectica', quae nox angustius ualere solet, hoc loco sensu paulo latiore accipienda sit significetque omnem locum, quo quis quiescere potest. cf. Suet. Aug. 78 p. 72, 38 Roth: 'lecticulum incubatorium' i. e. lectulum uel lectum incubatorium. sic etiam apud Apul. met. 9, 33 p. 213, 26 Vliet 'lecticula' de nido gallinae usurpatur. eadem autem uis quae in uerbo deminutio etiam in uoce 'lectica' inesse potest. similiter κλίνη significat 'lectum' et 'lecticam', qua aliquis portatur.

lecticarium nestigia ampliora] Diod. 17, 95, 2 προσέταξε δὲ τοῖς μὲν πεζοῖς κατακνήσεις ἐκάστῳ δύο στῖβάδας πενταπήχεις οἰκοδομήσαι. Curt. 9, 3, 19 (uide supra).

status] cf. § 45.

scuta e. q. s.] Diod. 17, 95, 2 προσέταξε ... οἰκοδομήσαι τοῖς ἱπποῖσι ... καὶ δύο φάντας τῶν εἰσθημένων διπλασίας. Plut. Alex. 62, 4 καὶ γὰρ ὅπλα μείζονα καὶ φάντας ἵππων καὶ χαλινούς βαρυτέρους κατασκευάσας ἀπέλιπε τε καὶ διέριπεν.

† pauca] hoc uocabulum uix sanum crediderim. conieci igitur: 107,21 'aucta'; omium enim rerum speciem auxit Alexander (coll. Curt. 9, 3, 19 'ut speciem omnium augetur'). Diod. 17, 95, 2 [προέταξε] ὀκτοῦσας δὲ καὶ τάλλα τὰ καταλείπεσθαι μέλλοντα τοῖς μετέθεσιν αὐτῆς.

ad flumen Acesinem] scribendum esse facile colligi potest ex 107,22 Curt. 9, 3, 20. Iustin. 12, 9, 1. Arrian. 5, 29, 2. Diod. 17, 93, 3. ceterum Curt. Iustin. Diod. auctor epitomes nomen huius fluminis, quod supra omiserunt, hoc demum loco afferunt.

ibi] cf. Arr. 5, 29, 3 αὐτὸς τὰ ἐπὶ τῷ κατάπλῳ παρεσκευάζετο τῷ ἐν τῇ μεγάλῃ θάλασσᾳ. cf. Lezium p. 54 not. 1, qui exponit uerisimilimum esse ad hoc quoque flumen naues aedificatas esse et sic facilius explicari, cur ceteri scriptores (dicit Curtium Iustinum Diodorum) Alexandrum per Acesinem, non per Hydaspem flumen deuectum esse perhibeant. cf. ib. p. 132. Muetzell. ad Curt. 9, 3, 21 p. 834. Wesseling. ad Diod. 17, 93, 3 p. 234, 37 = p. 206 Dind.

Porus ac Taxiles] Curt. 9, 3, 22 'mille nauigiis aditurus Oceanum discordesque et uetera odia retractantes Porum et Taxilem, Indiae reges, firmatas per adfinitatem gratiae relinquit in suis regnis, summo

in aedificanda classe amborum studio usus. ceterum etiam paulo infra Alexander Taxilem cum Poro reconciliasse narratur.

- 107, 23 aedificauerunt] cf. quae adnotauimus ad § 59 'regnauit'. offendit] Curt. 9, 3, 22 'mille naniq[ue] aditus Oceani'. Diod. 17, 95, 5 τῆς δὲ ναυτικῆς παρασκευῆς συντελεσθείσης καὶ διακοσιῶν μὲν ἀπράκτων ἡτοιμαμένων, ὀκτακοσίων δὲ ὑπηρετικῶν. Arr. 6, 1, 1. id. 6, 2, 4 ἢ δὲ τὸ εὐμπαν πλῆθος τῶν νεῶν, ὡς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγος... τριακόντοροι μὲν ἐκ ὀδοῦκοντα, τὰ δὲ πάντα πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγῶν τε καὶ κερκυροῦς καὶ ὅσα ἄλλα ποταμῶν... οὐ πολὺ ἀποδόντα τὴν διχάλιον. id. Ind. 19, 7 νέες δὲ αἱ εὐμπαν αὐτῶν χιλιαὶ καὶ ὀκτακισία ἦσαν, αἱ τε μακραι καὶ ὅσα τρογγύλα πλοῖα καὶ ἄλλα ἱππαγωγὰ καὶ κτῖα ἅμα τῇ στρατιῇ ἄγουσαι. penarias] i. e. frumentarias; νέες... κτῖα... ἄγουσαι Arr. Ind. 19, 7.

- 107, 24 filius Alexandri ex Roxane] Roxanen Alexander uere anni 327 uxorem duxerat (Niese p. 121 sq.), Septembre autem mense anni 326 in cunte ad Hydaspem profectus classem aedificatam inuenit. apparet igitur fieri potuisse, ut Alexander ex Roxane iam puerum sustulit. qui tamen puer nusquam alibi commemorari uidetur, immo ad Hydaspem Coenus mortuus esse dicitur (Arr. 6, 2, 1; Curt. 9, 3, 20 'ibi' [ad Acesinem, cf. Lezium p. 54 not. 7] 'forte Coenus morbo exstinctus est'). 107, 25 re diuina] cf. ad § 69 et ad rem Arr. 6, 3, 1 sq. Ind. 18, 11. Itiner. Alex. p. 27, 17 sq.

- 107, 26 in gratiam reduxit] Curt. 9, 3, 22 'discordes et uetera odia retractantes Porum et Taxilem, Indiae reges, firmatae per adiunitatem gratiae relinquit in suis regnis.'

- 107, 28 flumine] Curt. 9, 3, 24 'secundo amne [= Acesine] defluxit', cf. Lezium p. 54 not. 1.

- ad Eleumezen] nomen oppidi fortasse corruptum. cf. Curt. 9, 4, 1 'peruentum erat in regionem, in qua Hydaspes amnis Acesini committitur.' id. § 4 'hinc excensione facta.' Diod. 17, 96, 1 ὡς δ' ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἀκεσινὴν καὶ Ὑδάσπην συμβολὴν ἐκβίβασας τοὺς στρατιώτας κτλ. 107, 29 interum Indorum philosophi] ea quae secuntur iam apud Adlerum l. I. p. 40 et Pridikium p. 162 sq. inueniuntur, cf. quae ad § 55 de ea re adnotauit.

- 107, 30 qui... habitabant] loco enuntiatu relatiui etiam participium coniunctum adhiberi possit: 'in his regionibus habitantes' itaque, quod sequitur, enuntiatum relatiuum id, quod praecedit, particula 'quae' ommissa excipit, ut saepius. cf. Caes. b. g. 1, 1, 4 'proximi sunt (Belgae) Germani qui trans Rhenum incolunt, quibuscum' etc., cf. de ea re Kuehner. II 2 p. 875 sq.

- 107, 31 carebant] idem coniecit W. Foerster apud Adlerum. litteras hoc exemplo] cf. 56. de litteris quae secuntur Pridik haec protulit (l. c. p. 162): 'ex duabus illis epistulis altera nihil est nisi Latine reddita epistula, quam Calanum scripsisse tradit Philo.' huius Philonis loci notitiam Pridikio debeat. Exstat igitur illa Calani epistula apud Philon. quod omn. prob. liber § 14 p. 879 (uol. V p. 289 ed. Richter).

- 107, 32 Macedoni] praebent etiam Adler et Pridik. auditum est te ab amicis induci] cf. Philon. l. c.: φίλοι πείθουσι χεῖρας καὶ ἀνάγκην προσφέρειν ἰδὼν φιλόκοπος, οὐδ' ἐν ὕπνῳ ἑωρακότες ἡμέτερα ἔργα.

- 107, 34 nostrae modus uitae] i. e. genus. cf. Cic. Tusc. disp. 5, 23, 66.

- ne in somnum quidem uenit] cf. Krebs. 'Antibarbarus' II p. 536 s. a. 'somnia' locosque ibi allatos. 'in somnum uenire' dicitur ut 'ad aures uenire'. cf. praeterea Plut. Alex. 47, 1 λέγων ὅς νῦν μὲν αὐτοὺς ἐνύπνιον τῶν βαρβάρων ὀνύπτων et Philon. l. c. οὐδ' ἐν ὕπνῳ ἑωρακότες.

obieceris] coniecit etiam Volkmann, qui idem 'nos' inseruit, quod 107, 35 recepi. „quibus si obediens" optime C. Wachsmuth (collato Nep. Datam. 5, 4). Adler. fortasse scribi potest: „quibus si obieceris (corpora nostra), corpora modo nostra" e. q. s. cf. autem ad 'corpora nostra', quae uerba idem ualent quod 'nos', Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 22, 7 p. 302.

corpora modo nostra loco mouebis] cf. Philon. l. c. αἰματα γὰρ μετοίσεις ἐκ τόπου εἰς τόπον, ψυχὰς δὲ οὐκ ἀναγκάσεις ποιεῖν ἂ μὴ βούλονται.

mouebis] idem coniecit Volkmann.

quidem] in hac particula uis inest aduersatiua.

coges] idem coniecit Volkmann.

si humanus, humanus, iniquus] cf. Woelfflin. 'die Gemination im Lateinischen' ('Sitz.-ber. d. philos.-philol. Kl. d. A. d. W. z. München' 1882) p. 432. ad sensum cf. Ps.-Call. III 6 p. 101 οἱ δὲ εἶπον 'εἰ θνητοὶ ὑπάρχει, τὰ τοιαῦτα πολεμεῖς'; (cod. Leid. p. 774. Arm. p. 78. Syr. p. 358. lul. Val. p. 122, 10 sqq. Leon. p. 108, 7).

iniquus] 'inquam' retinuerunt Adler et Pridik. 'iniquus' ut apud Hor. serm. 1, 3, 66.

superas nosmet] omnia quae secuntur incerta sunt. de quibus Pridik p. 163: „uerba epitomes sunt corruptissimae; equidem ibi similia atque apud Philonem scripta fuisse coniecerim, id quod mihi uerba 'super nosmet incedimus' indicare uidentur collatis Philonis uerbis 'τούτου ὑπεράνω ἡμεῖς γενόμεθα.' quae coniectura si uera est, etiam ordo sententiarum in utraque epistula idem est; sed pro certo hoc non cunctentur." uerba autem Philonis haec sunt: πῦρ μεγίστον τοῖς ζῶσι αἰμαὶ πόνοισι καὶ φοβρὰν ἐρράτεια. τούτου ὑπεράνω ἡμεῖς γενόμεθα ζῶντες καμύεθα. οὐκ ἐστὶ βασιλεὺς οὐτε ἄρχων, ὅς ἀναγκάσει ἡμᾶς ποιεῖν ἢ μὴ προαιρούμεθα. quae uerba immane quantum ab hoc loco discrepant.

corporis nostri partes superati mouemus] cf. paulo supra: 'corpora nostra loco mouebis.'

quarum per terram est potestas] sc. tibi. opponuntur autem 'per terram' et 'deorum' et 'per terram' idem ualet quod 'in terra' (Plaut.) uel 'in terris'. fuit cum scriberem: 'quarum parta uel parata' est potestas] sc. tibi.

quod uero diuinitus tributum est] i. e. animus. Brachmanas autem de immortalitate animi sperasse docet nos Megasthenes ap. Strabon. 15, 1, 59 p. 713.

nos quae cara] idem coniecit Volkmann.

cognoscamus] 'cognoscemus' Pridik errore typothetae.

abutimur] 'verbrachen, verzehren' i. q. 'uti' (non in malam partem). cf. ex. gr. lul. Val. 3, 24 p. 133, 2.

quae ceteri possident] aliter de his uerbis Volkmann indicasse uidetur, cum post 'ceteri' inseruit 'non'. sed quid his uerbis significetur, facile apparebit conferenti Megasth. ap. Strab. 15, 1, 60 p. 713: ὁρῶντι καὶ ἀπρίτοις τρεφόμενους, ἃ παρέχειν αὐτοῖς πάντα τὸν αἰγθέντα καὶ ὑποδεξιόμενον ἑνίῳ. Strab. 15, 1, 61 p. 714: Ἀριστοβόλου δὲ τὸν ἐν Ταῖλοις κοπιῶντα ἰδεῖν δύο φησι, Βραχμᾶνας ἀμφοτέρους... τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον κατ' ἀγορὰν διατρίβειν... ἐξουσίαν ἔχοντα ὅτι βούλονται τῶν ὠνίων φέρεσθαι δωρεὰν etc. Onesicritus ap. Strab. 15, 1, 65 p. 716 ἀπόντας δ' εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὰς ἀγορὰς σκεδάννυσθαι ὅτῳ δ' ἐν κομίζοντι σὺκα ἢ ὅτῳ παρατίχουσι, λαμβάνειν δωρεὰν παρέχοντος... ἅπαντα δὲ πλουσίαν οἰκίαν ἀνέχειν αὐτοῖς... εἰσιόντας δὲ δειπνοῦ κοινῶν ἐν κατῷ.

quae cum impensa] equidem conieceram: 'quam cum impensam consequi nequuerint' i. e. 'cum nos, qui tam paruum in uictum impen-

sam facimus, imitari non possit.' significator autem his verbis ceterorum Indorum opulentia, de qua cf. Curt. 8, 9, 19. 21. 23. τὰς δὲ διατάξεις πάντων (κοπῶν) ἀκλῆρας fuisse dicit Nearch. ap. Strab. 15, 1, 66 p. 716. 'impensa' igitur h. l. idem est quod 'exigua impensa', cf. Sall. lug. 39, 5 'ex copia rerum' i. e. 'exigua copia'. ceterum aliter de his verbis indicavit Keil, cum coniecit: 'quae cum sine (uel 'nisi') impensa consequi nequiverint.'

108,6 nos laudant libenter] cf. Onesicrit. ap. Strab. 15, 1, 63 ἀκούειν γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς . . . ἐν τιμῇ ἄνοιτο πλείστη.

Graecorum philosophorum] Philo l. c.: Ἑλλήνων δὲ φιλοσόφοις οὐκ ἐξομολογέσθαι, οἷοι αὐτῶν εἰς πανήγυριν λόγους ἐμελέτησαν, ἀλλὰ λόγους ἔργα παρ' ἡμῖν ἀκόλουθα, καὶ ἔργοις λόγοι βραχεῖς ἄλλην ἔχουσι δύναμιν καὶ μακαριότητα καὶ ἐλευθερίαν περιποιούντες. Pallad. περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν καὶ τῶν Βραχμῶν [= Ps. Call. III 12 p. 106 sqq.] p. 108 ὁμοίαι δὲ λέγετε ἃ δεῖ μὴ ποιεῖν καὶ ποιεῖτε ἃ μὴ δεῖ λέγειν: παρ' ὧν δὲ οὐδεὶς φιλόσοφος οἶδεν ἐάν μὴ καλῆται ὁμοῖον γὰρ ὁ νοῦς ἐστὶ ἡ γλῶττα, καὶ ἐπὶ τοῖς χεῖλεσιν αἱ φρένες, quae verba Ambrosius (ibid.) sic vertit: 'nos autem dicitis quidem quae debeant fieri nos tamen facitis, philosophum uos nullum putatis nisi eum qui nouerit loqui: auster enim est omnis sensus in lingua nobisque in oris uestri labiis tota sapientia est.'

108,8 digna uerba factis, facta similia uerbis existunt] coniecerunt et Keil et Fr. Albracht. uerbo autem 'existendi', quod hoc loco legitur, inducor, ut parum quandam maculam abstergeam, quae adhuc Eutropio adhaeret. legendum enim est apud illum in praefatione: 'res . . . quae in negotiis uel bellicis uel ciuilibus eminebant . . . additis etiam his quae in principum uita egregiae [codd.: egregia] extiterunt.'

108,9 accipimus] inde ab Quintiliano uerbum 'accipiendi' cum duplici accusatio conianctum idem fere ualet quod 'intelligere, interpretari, dicere, uocare, appellare'.

antiquissimam] Adler et Pridik retinuerunt 'antiquissimum.' 108,10 studere] omisit Pridik, errore, ut uidetur. cf. Catull. 93, 1 'nil nimum studeo uelle placere' et Vahlen. in 'Commentatt. in honorem Mommseni' p. 665.

108,11 potes] idem coniecit Albracht apud Adlerum. haec si contra tendes] cf. ex. gr. Liv. 3, 15, 2 'eo acius contra teibum teudebant.'

alienus] cum ablatiuo conianctum ut 'non idoneus' ap. auct. ad Her. 3, 5.

108,13 ad eas regiones] cf. Ps.-Call. III 4 p. 99 τὴν ὁδοπορίαν ἐποιεῖτο πρὸς τοὺς Βραχμῶνας ἢ τοὺς Ὀυδράκας.

108,14 Oxycracum ac Mallorum] cf. Curt. 9, 4, 15 'inde uentum est in regionem Oxycracum [ex con. Aldi; codd.: sudracum] Mallorumque.' Iustin. 12, 9, 3 'hinc in Mandros et Sudracas [ex con. Alfredi de Gut Schmid; codd.: sugambros] nauigat'. Diod. 17, 98, 1 μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ τῷ Ὀυδράκας καὶ τοῖς ὀνομαζομένοις Μαλλοῖς. Arr. 6, 4, 3. Strab. 15, 1, 33 p. 701 Μαλλοὶ καὶ Κυδράκαι. ceterum § 78 epitomes traditum est 'oxidragas' et 'mallotas'.

conseruerunt] cf. ad § 39 'regnarunt'.

milii peditum C, equitum XX milia] Curt. 9, 4, 15 'nonaginta milia [ex con. Loccenii; codd.: VIII] iuniorum peditum in armis erant, praeter hos equitum X milia nongentaeque quadrigae'. Iustin. 12, 9, 3 'quae gentes enim armatis LXXX milibus peditum et LX milibus equitum exierunt'. Diod. 17, 98, 1 κατέλαβε τοὺς ἐγχωρίους ἡρώκοτας πεζοὺς μὲν πλείους τὸν ὀτακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ μυρίους, ἄρματα δ' ἐπτακόσια.

108,15 cum his paratus, ut configeret acie, ex Macedonibus quidam] cf. Iulii Valerii epit. (ed. Zacher 1867) p. 52, 9 sqq.: 'ingressus igitur Indiam, mox obuii fuerunt ei legati, quos Porus cum litteris miserat'. ibid.

p. 54, 12 sqq. 'Porus ex quadam repentina tumultuatione suorum conuersus, ut uideret, quidam id esset, protinus Alexander eius inguina gladio transfodit eumque postrauit'.

paratus, ut] cf. Fabri ad Sall. lug. 91, 2 p. 347.

id accidit ut e. q. s.] cf. Lezium p. 135 sq. ea, quae in iis quae 108,16 secuntur narrantur, apud Curtium et Diodorum non exstant. ille enim de fuga Oxycracum Mallorumque haec tantum tradit: 'haud traditur, metum an oborta seditione inter ipsos subito profugerint'; hic autem 17, 98, 2: τραχιδαντες ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας εἰς τὰς ἀνεργεῖς πόλεις ἀπεχθύναν. sed propius ad epitomes narrationem accedit Iustin. 12, 9, 4 'cum proelio uictor esset, exercitum ad urbem eorum ducit'. cf. ad haec etiam Arr. 6, 8, 5 sqq.

eorum imperatorem] Curt. 9, 4, 24 'ducem ex natione Oxycracum spectatae uirtutis elegerant.' hoc igitur loco Curtius imperatoris nomen non affert. alius autem est ille 'Sambus' apud Curt. 9, 8, 13 et 17. Iustin. 12, 10, 2 ('Ambus'). Diod. 17, 102, 6. Arr. 6, 16, 3. cf. praeterea Plut. Alex. 64, 1 et 3 τὸν Σάββαν.

Sambum utrumque femur] cf. supra § 65 'partem stipendium exegit'. passim autem dicitur: 'Sambus utrumque femur transfugit', cf. § 77 'Alexander . . . stomachum ac caput nehementer ictus est'. Liv. 21, 7, 10 'Hannibal . . . aduersum femur tragula grauitur ictus cecidit'. Auct. bell. Afr. 78, 10, 85, 7 etc.

se partim] interdixisse fere haec uidentur: 'perterriti ac fugientes se partim in montes coniecerunt, partim in oppidum confugerunt' cf. Curt. 9, 4, 25 (barbari) 'auis montes et impeditos occupauerunt, quorum agmen rex frustra persecutus impedimenta cepit. peruentum deinde est ad oppidum Oxycracum, in quod plerique confugerant'. estne scribendum: 'superati'?

corona] cf. ad § 40. 108,20 adort] cf. Muettzell. ad Curt. 3, 1, 6 p. 9. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 9, 2 p. 257.

scalas erectas] cf. Liv. 32, 14, 2 'cum iam scalas ad moenia erectas xisset'. § 41 'scalas appositis'. ad ea quae secuntur cf. Curt. 9, 4, 30. Iustin. 12, 9, 5. Diod. 17, 98, 5. Plut. Alex. 63, 2. Arr. 6, 9, 3. ceterum et Diod. et Arr. oppidum ipsum et arcem distinguunt, epitomes autem auctor in hac re cum Curtio congruit. sed a Curtio discrepat (qui Oxycracum oppidum fuisse tradit), cum disertis uerbis non dicit, utrum Oxycracum an Mallo-um (Arr. 6, 11, 3. Strab. 15, 1, 33 p. 701 etc.) urbs fuerit, qua in re consentit cum Diod. et Iustin.

cum tribus] in iis quae secuntur Leonnatus (ex con. mea) tantum memoratur. Arr. 6, 9, 3. Curt. 9, 5, 14 sq. Diod. 17, 99, 4. Iustin. 12, 9, 5. Ps.-Call. p. 99 not. 12.

in oppidum desiluit] omnia quae secuntur in oppugnanda urbe 108,22 facta esse Curt. et epitomes auctor narrat. cf. Curt. 9, 5, 2-20. Iustin. 12, 9, 5-11. Diod. 17, 98, 6-99, 4. Arr. 6, 9, 5-11, 1.

reliqui non sunt subsecuti] Curt. 9, 4, 33. Diod. 17, 98, 6. Arr. 6, 9, 4. Ps.-Call. p. 99 not. 12.

conspicantes] cf. § 22. Iustin. 12, 9, 6 'cum eum hostes conspicissent' etc. Ps.-Call. p. 99 not. 12 οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει θεωρήσαντες ὤμηναν πρὸς αὐτόν.

circumsteterunt] Curt. 9, 5, 5 'cum [comminus (del. Aldus)] unum procul toto manus peteret, nemo tamen audebat propius accedere', quo tamen loco 'eminus' scribendum et 'procul' (cf. § 8) delendum esse censeo. Leonnatus] Curt. 9, 5, 17. Arr. 6, 10, 2 et 6, 11, 7. 108,25 femore dextro] Curt. l. c. 'cervice grauitur icta semianimis procubuit'.

stomachum ac caput] Curt. 9, 5, 9 'Indus — sagittam — ita ex-

- 103,24 quandiu utile est] Plut. l. c. § 5 ὁ δὲ τελευταῖος (ἐρωτηθεὶς) μέχρ' ὅσον ἀνθρώπων καλῶς ἔχει τὴν, «μέχρι οὐ μὴ νομίζῃ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν ἀμείνων». Gesner 'gnomographi' p. 877 (sermo 271) ex Fanorino: 'Ἀριστείδης ὁ δίκαιος ἐρωτηθεὶς πόσον ἐστὶ χρόνον ἀνθρώπων καλὸν ζῆν ἔφη' ἔως ἀν' ὑπολάβῃ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν κρείττον εἶναι.
- adeo] nim habet temporalem (μέχρι οὐ), cf. Krebs 'Antibarbarus I p. 82 s. u. et quos ibi laudat.
- 109,26 cum nollet suo iudicio quemquam perire] quae uerba ut ex ditto-graphia orta delere uult Schwartz, equidem retinui dubitantes. Alexander enim cum ipse de responsis philosophorum iudicare nollet, iudicium eius rei ad eum delatit, quem solum ex decem Indis interrogatum non esse numero interrogatiuncularum indicatur (apud Plut. l. c. § 1 ἐνα δὲ τὸν πρεσβύτατον ἐκέλευεν κρίνειν).
- 109,29 ne quid gratiae causa indicare] ad ea quae secuntur cf. Plut. l. c. § 5 οὕτω δὲ τραπόμενος πρὸς τὸν δικαστὴν ἐκέλευεν ἀποφαίνεσθαι. τοῦ δ' ἑτέρου χεῖρον εἰρηκέναι φησαντος „οὐκοῦν“ ἔφη „ὡς πρῶτος ἀπο-θανῇ τοιαῦτα κρίνων“. „οὐκ ἂν γέ“ εἶπεν „ὡς βασιλεῦς, εἰ μὴ σὺ ψεύδῃ φησας πρῶτον ἀποκτείνῃ τὸν ἀποκρινάμενον κάκιστα“.
- et ille] estne scribendum 'at ille'? (Plut. l. c. τοῦ δ').
- 109,29 alium alio deterime] cf. § 29 'omnibus formosissima'.
- 109,32 non est regium menti] Arr. praef. § 2 αὐτῷ [i. e. Πτολεμαίῳ] βα-σιλεῖ ὄντι ἀλγρότερον ἢ τῷ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν. Talmud Babylon. ('Talmud' 32): וְאֵלֶּיךָ יָרָא בְּכִלְכַּל כִּדְבִי.
- 109,37 praeuidendum] an 'providendum'? sed cf. Cic. Verr. 5, 22.
- 110,1 uestimenta . . . iussit] Plut. Alex. 65, 1 τοῦτους μὲν οὖν ἀφῆκε διω-ρῆσάμενος. Talmud l. c.: כִּי־אֵלֶּיךָ יָרָא בְּכִלְכַּל כִּדְבִי.
- 110,2 in naues conscendere] cf. § 86 'naues conscenderunt'. § 10 'in ratis ascendere'. ceterum hoc loco desiderantur quae a Curtio 9, 5, 22 — 9, 8, 28. Diod. 17, 100 sqq. Iustin. 12, 9, 1 sqq. traduntur.
- iussit . . . iussit] cf. § 10 et § 86.
- 110,3 <ad> Atlanticum ac Rubrum mare] cf. § 63. flumine Indo] Arr. 6, 14, 4.
- 110,4 uenit ad insulam Patala quae appellatur] Arr. 6, 17, 2 ἀφίκετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Παταλέων τῆς χώρας ἄρχων, ὃ δὴ τὸ Δέλτα ἔφην εἶναι τὸ πρὸς τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ποιοῦμενον. Strab. 15, 1, 32 p. 700 (ὁ Ἰνδός) διὰ τὸν ποταμὸν εἰς τὴν νοτίαν ἐκβίβει θάλατταν καὶ τὴν Πατα-ληνὴν προκαταρνούμενην ποιεῖ νῆσον. id. ib. § 33 p. 701: ἐν δὲ τῇ Πα-ταληνῇ πόλει ἐστὶν ἀσιόλογος τὰ Πάταλα, ἀπ' ἧς καὶ ἡ νῆκος καλεῖται. apud Arrian. autem (5, 4, 1, 6, 18, 3, 6, 17, 5) et insulae et urbi nomen Πάταλα est. Diod. denique 17, 104, 1 exhibet Ταύαλα. fuit autem cum scriberem: 'uenit ad insulam Patalamque (cod.: quae) appellatur (cod.: appellatur) in oppidum' [cod.: 'ophiorum', corr. Reitzenstein] coll. Liu. 28, 42, 3 'Emporias in urbem sociorum classem adpulsi'. sed nunc hanc lectionem praeferebam esse duxi: 'uenit ad insulam Patala quae appellatur. oppidum' etc.
- 110,5 {Bigandar] apud Ptolem. 7, 1, 61 Βινάγαρα et in Anonymi (Arciani, ut fertur) periplus maris Erythraei 39 Μινναγάρ. cf. C. Muellerrum ad h. l. in Geogr. Gr. min. vol. I p. 287. Konr. Mannert 'Geographie der Grie-chen u. Römer' uol. V pars I p. 105 et 107 edit. II.
- 110,6 Malmalces] corruptum esse uidetur. 'in sinistra' sc. 'ripa'. ab his commeatum et duces] Curt. 9, 8, 30 'ducibus deinde sumptis annis peritis defluxit ad insulam medio ferme alueo enatam'. Arr. 6, 18, 5. ad 'duces' cf. ad § 34.
- 110,7 propter latitudinem fluminis] Arr. l. c. ἦγον ἵνα περ ἀναχέται ἐς εὐρος ὁ ποταμός, ὡς καὶ διακοκίους ταύτην σταδίους ἐπέχειν ἥπερ εὐρύτατος αὐτὸς αὐτοῦ ἦν.
- 110,8 in insulam desertam] cf. Curt. l. c.

- iussit requiri] Curt. 9, 9, 1 'ibi diutius subistere coactus, quia duces socordius adseruati profugerant, misit, qui conquirent alios'.
- si] cf. ad § 47.
- ubi neminem inueniunt] Curt. 9, 9, 1 'nec repertis'. 110,9
- deos conprecatus] cf. ad § 29.
- iamque stadia CCCC decurrerant] Curt. 9, 9, 3 'iam CCCC sta- 110,10
- dia processerant, cum gubernatores agnoscere ipsos auram maris et
- haud procul uideri sibi Oceanum abesse indicant regi'.
- decurrerant] auct. bell. Afr. 3, 5 'nullum portum, quo classes decurrerant'.
- eius rei non inperiti] i. e. gubernatores. 110,11
- spe salutis iniecta laeti] estne scribendum 'elati'? cf. locum Curtii 110,12
- in adnotatione ad § 31 emendatum. ceterum paulo aliter Curt. 9, 9, 4
- 'laetus ille hortari nauticos coepit, incumberent remis: adesce finem la-
boris omnibus notis expetitur'.
- regem] estne scribendum 'remigem' sensu collectiuo? cf. Muetzell. 110,13
- ad Curt. 4, 3, 18 p. 217. quaedam intercidisse putat Reitzenstein, uelut 'regem (de ea re certiore facere) atque' e. q. s., cf. Curt. 9, 9, 3.
- hortari] cf. § 47 'uersari'. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 47, 6 110,13
- p. 381. Fabri ad Sall. Cat. 12, 5 p. 34.
- si quem locorum peritum] Curt. 9, 9, 5 'paucos tamen nauigio 110,14
- emisit in ripam, qui agrestes uagos exciperent, e quibus certiora nosci posse sperabat'.
- inuenire possent] suppleui coll. § 85 'si quem locorum possent non ignarum inuenire'.
- diu cum quaesissent] Curt. 9, 9, 5 'illi scrutati omnia tuguria 110,15
- tandem latentes repperere'.
- ei interrogati] Curt. 9, 9, 6 'qui interrogati, quam procul abesset 110,16
- mare, responderunt nullum ipsos mare ne fama quidem accipies: cete-
rum tertio die perueniri posse ad aquam amaram, quae corrumpet
dulcem. intellectum est mare destinari ab ignaris naturae eius.' quo
loco collato Reitzenstein coniecit: 'nauigandum esset <ad mare, mare>
neganerunt' e. q. s., quae coniectura haud scio an uera sit.
- aquam commixtam] Curt. 9, 9, 7 'mixtum flumini mare'. ib. § 7 110,17
- 'dispare undas'.
- animis libentibus] Curt. 9, 9, 7 'ingenti alacritate'. 110,19
- post diem tertium] Curt. 9, 9, 7 'tertio iam die mixtum flumini 110,20
- subibat mare'.
- sitientes] conieci coll. Curt. 9, 9, 10 'identidem intumescens mare 110,21
- et in campos paulo ante siccos descendere superfluum'.
- citatum] cf. auct. bell. Afr. 80, 4 et Woelflin. ad h. l. p. 123. 110,22
- supprimi] Curt. 9, 9, 9 'Oceanus exaestuans inuelli coepit et in
retro flumen urgere; quod primo coercitum, deinde uehementius pulsum
maiore impetu aduersum agebatur, quam torrentia praecipiti alueo in-
currunt'.

Ea quae secuntur fere ad uerbum cum iis consentiunt, quae qui historiam fabulosam Alexandri conscripsit nomine Callisthenis usus narrat. ne igitur longus sim, iis tantum locis Pseudo-Callisthenis ut uocant uerba afferam, quibus haec epitome uitiis quibusdam inquinata est. id quoque lectores monitos uelim me de origine ac natura illarum fabularum, quae de Alexandro feruntur, uerba facturum non esse, cum hanc rem diffici- liorem esse putem, quam ut paucis absolui possit. hoc tantum praefari licet codicem A Pseudo-Callisthenis proxime ad epitomen accedere, sed longe ab hac superari. ceterum qui in has fabulas diligentius in- quirere uolunt, mihi ad hos fere libros delegandi sunt:

Iul. Zacher 'Pseudo-Callisthenes, Forschungen zur Kritik und Geschichte der ältesten Aufzeichnung der Alexandersage' 1867.

Paul. Meyer 'Alexandre le Grand dans la littérature française' tom. II 1886.

Theod. Nöldeke 'Beiträge zur Geschichte des Alexanderromans' 1890 = 'Denkschr. der Akad. der Wiss. Wien. Philol.-histor. Kl.' vol. 33. F. Ryssel 'die syrische Übersetzung des Pseudo-Callisthenes' in 'Archiv v. d. Stud. d. neueren Spr.' uol. 90 (1893). Rich. Raabe 'ἱστορία Ἀλεξάνδρου. Die armenische Übersetzung der sagenhaften Alexander-Biographie' 1896. 'Die uita Alexandri Magni des Archipresbyters Leo. Herausgegeben von Gust. Landgraf' 1885.

110, 24 litterae ab Olympiade] ad ea quae/secuntur cf. Ps.-Call. III 31 = cod. Leid. p. 788. Arm. p. 98 sq. Syr. p. 392. I. Valer. p. 163, 20 sqq. Leo p. 126, 11 sqq. initium enuntiat desideratur.

Alexandri] 'Alexandro' maluit Keil.

110, 26 adfirmanerat ire] cf. Cic. ad Att. 4, 16, 12 = 4, 18, 4 edd. Bait. et Muell.: 'Cato tamen adfirmat se uiuo illum non triumphaturum', ubi cod. Mediceus exhibet 'triumphare'.

in Epirum] ad rem cf. ex. gr. Diod. 18, 49, 4. Paus. 1, 11, 3.

110, 28 accersire] cf. § 64.

110, 30 superbiorum] cf. § 96. cod. A Ps.-Callisthenis: καὶ γὰρ ἤκουεν καὶ διεκρύζον τὸν Ἀλέξανδρον ἐπιδεδουκέναι πολὺ πρὸς ὑπερηφανίαν.

110, 31 sibi praemetuens] Caes. b. G. 7, 49, 1 'praemetuens suis'. cf. 'praetimere sibi' (Plant).

inquit consilium ut] Lactant. 4, 16, 17 ed. Brandt: 'inierunt consilium detestandum, ut priuarent eum uita'.

110, 32 paratum] Cic. pro Cael. 24, 58 'ubi quaesitum est [sc. uenenum] quem ad modum paratum?' cod. A: μεταπειράμενος οὖν τὸ τοῦτο φάρμακον. 'paratum' hoc loco i. est q. 'emptum', cf. Fabri ad Sall. lug. 31, 11 p. 235. ad rem cf. Paus. 8, 18, 6. Plut. Alex. 77, 2. Curt. 10, 10, 16 sq. Plin. nat. hist. 30, 149. Vitruv. 8, 3, 16. Frid. Jacobs. animaduersiones in epigr. anth. Gr. vol. III p. 1 p. 378. Ruhkopf. et Koeler. ad Sen. nat. quaest. 3, 25, 1.

pyxidem] sub eo quod codex praebet latere uidetur. cf. cod. A: πυξίδα αἰσχροῦ. ceterum uenenum Stygis aquae διακρίπτεται πάντα τὰ ἀγγεῖα πληρὰ τῶν κερατίνων διεκβατῇ teste Antigon. histor. mirab. 158 p. 38, 12 ed. Keller, cf. Vitruv. 8, 3, 16 'haec autem aqua Cynoc ὕδωρ nominatur, quam neque argentum neque aeneum nec ferreum nas potest sustinere, sed dissilit et dissipatur; conseruare autem eam et continere nihil aliud potest nisi mulina ungula' (cf. Curt. 10, 10, 16 sq. Justin. 12, 14, 7. Plut. Alex. 77, 2. praeterea Callim. ap. Stob. ecl. phys. 1 cap. 49, 51 p. 1016 [= p. 421, 4 sqq. ed. Wachsm.] Ael. n. a. 10, 40. Paus. 8, 18, 6. Plin. n. h. 30, 149), quibus ex locis facile intellegitur epitomes auctorem parum accurate retulisse, cum uenenum in ungulam mulinam coniectum pyxide ferrea circumdatum fuisse constet etiam ex Ps.-Call.

110, 33 clusit] cf. § 66.

Cassandro] ad rem cf. Plut. Alex. 74, 1.

111, 1 [illo] (ex dittographia nominis 'Iolla' ortum) deleni. fratre minore] Arr. 7, 27, 2 Ἰόλλαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κακάνδρου τὸν νεώτερον εἶναι γὰρ οἰονόχον βασιλικὸν τὸν Ἰόλλαν. Curt. 10, 10, 14. Justin. 12, 14, 6.

111, 3 interim Alexander] ad ea quae secuntur cf. praeter Pseudo-Callisthenem etiam quae Justus Ieep 'Stellen des Curtius in Pseudo-Kallisthenes' ('Jahrb. f. Phil.' uol. 71 p. 125 sqq.) e codice quodam Guelferbytano protulit (p. 128 sqq.).

in meridiano tempore] cf. § 16 'in nocte'.

ita ut tota figura similissima uideretur] cod. A: ὥστε εἶναι ὅλον τὸν 111, 9 τὸν τῇ γραφομένη Κυλλῇ παραπλήσιον. uers. Arm. p. 97 καὶ ἦν ἂν ὅλος ὁ τύπος τῆς μορφῆς ὁμοίος τῇ Κυλλῇ etc. Iul. Val. p. 162, 3 sqq. 'prorsus qualem Scyllam homines fabulantur'. frg. Guelferbytt. p. 128 'qualem Scyllam ferunt fabulae poetarum'.

cubicularios] ex 'cubiculares' correx. coll. Charis. p. 76, 21 'cubi- 111, 11 cularius est custos cubiculi'.

eum conuentum facere] cf. 'alqm missum facere' et similia. 111, 12

foras exire] § 43 'porta foras exierunt' cf. § 91. 93. 95. hoc loco 111, 13

intercidisse uidetur 'eos qui aderant' (Ps.-Call. πάντας τοὺς παρόντας — Arm. p. 97 τοὺς παρόντας — Syr. p. 391 'befehl, daß alle Leute, die vor dir stehen, hinausgehen' — Iul. Val. p. 162, 16 'facessere uniuersos e praesenti' — Leo p. 125, 15 'iube exire omnes'), cf. § 100 'cunctos e

cubiculo exire iussit'.

simul et] cf. Fabri ad Sall. lug. 20, 1 p. 214. 111, 15

magos Chaldaeosque] οὗς ἐξ ἔθους ἐπήγετο πρὸς τὰ τοιαῦτα, Plut. Alex. 57, 3.

ante ceteros] cf. Reisig vol. III p. 178 not. 402 d. 111, 16

antecedebat] absolute usurpatum, cf. Krebs 'Antibarbarus' I p. 160 111, 17

s. v. cf. § 51 'ipse solus adequitans longe antecessit' (§ 52 'suos antecessit').

familiarissimus regis] § 6 'familiarissimus Beso'.

fuit] ut ex dittographia ortum delendum est. 111, 18

uenerunt] cf. § 39 'regnauit'.

interminatus] cf. ex. gr. Iul. Val. 3, 26 p. 134, 4 'interminatus 111, 19

nece'.

ut ... item] cf. Madvig ad Cic. de finib. 3 § 48 p. 424. ad 'ut ... 111, 21

esse, item eum esse' cf. Liv. 33, 45, 7 'ut feras quasdam nulla mitescere arte, sic inमित et implacabilem eius uiri animum esse'.

nationes ... gentium] cf. Krebs 'Antibarbarus II p. 113. Herzog. 111, 22

ad Caes. b. g. 6, 10, 1 p. 313 ed. I.

esse omnium gentium] fortasse haec uerba sic transponenda sunt,

ut scribamus 'omnium gentium esse'.

sub suam dominationem] cf. ex. gr. Sall. lug. 112, 3 'cum talem 111, 23

uirum in potestatem habuisset'.

quem supra scripsimus] nomen Philippi intercidisse uidetur. ce- 111, 24

terum cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 28, 9 p. 326.

simul et] cf. § 92. 111, 25

dilaniani] i. q. 'discidit'.

<in> extremo uitae fine] cf. § 105 'in extremo uitae fine'. 111, 26

animo aduertit] cf. Verg. aen. 2, 712 'animis aduertite uestris'. 111, 28

Plin. n. h. 25, 5. Curt. ad Sall. lug. 69, 1 p. 724.

cohortatur] Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 15, 9 p. 283. cf. § 39. 111, 29

42. 47.

quae uiderentur] Ps.-Call.: κελεύει αὐτὸν θαρρόντα λέγειν τὰ ἐκ 111, 31

τοῦ κρηνοῦ θεωροῦμενα.

ait] Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 54, 1 p. 191.

o rex] cf. cod. A: οὐκέτι ὅ ἐν τοῖς [cod.: cunctis, corr. Kroll] ζωῇ

καταβήμης (cod. -τοι) εἰ, ἀλλὰ τὸ σῶμα σου λείπει τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

Iul. Valer. p. 162, 25 'non enim iam bonis neque inter uiuos homines ultra nominabere'.

in uinorum numero adnumeris] cf. ex. gr. Cic. pro Roscio Am. 32,

89. Ovid. trist. 5, 4, 20.

- 111,32 ex humanitate] i. q. 'ex hominibus' nel 'ex genere humano', cf. Krebs 'Antibarbarus' I p. 606 s. u.
- 111,35 bestiarum simulacra] Ps.-Call.: τῶν θηρίων αἱ μορφαί.
gentes sunt ferae ac barbae] cf. Iul. Valer. p. 163, 3 'quicumque tibi subditi sunt et subiecti', Syr. p. 392; 'die Tierkörper sind alle Völker', Arm. p. 98 τὰ κρατεῖματα τὰ περὶ αὐτὰ, frgm. Guelf. 'hi sunt principes tibi subiecti' (discrepat Ps.-Call. οἱ περὶ αὐτὰς ἐντες et Leo p. 126, 5 'homines sunt qui poste veniunt'). ceterum apparet epitomes auctorem duas huius portenti interpretationes confudisse. nam bestiarum simulacris modo gentes ferae ac barbae, quibus Alexander imperabat, significari dicuntur, modo familiares regis, qui ei insidiabantur.
- 112,1 sunt inimici] sc. 'tui' nel 'tibi'; Ps.-Call.: οὕτως καὶ οἱ περὶ αὐτὰς ἐντες διακίονται πρὸς αὐτὸν. Arm.: οὕτως καὶ οἱ περὶ αὐτὰς οὐ φιλοῦσι αὐτόν. fortasse autem praeterea etiam inter se eos inimicos fore dixerat, cf. Iul. Val. p. 163, 7 sqq.: 'hi quoque ipsi dissidiebunt neque congruent', frgm. Guelf. 'sic quoque post mortem tuam hi inter se discordes erunt'.
- 112,2 commutabuntur] Arm.: πολλοὶ δὲ συγχύσεις ἔσονται ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ τελευτήσαντος κτλ. Iul. Val. p. 163, 10 sq.
- 112,4 ait] cf. § 94.
- 112,5 accipe me ut tertium mortalem] Syr. p. 392 'befiehl, dafs man mich als den dritten Sterblichen aufnimmt'; Leo p. 126, 10 'recipe me tertium mortalem'. (cod. A: δέχου καμὲ τοιοῦτον ὄντα θνητὸν — Arm. δέχου καμὲ τοιοῦτον θνητὸν).
- 112,6 his ut uidetur] cf. cod. A p. 144 not. 20 Muell. Arm. p. 98. Syr. p. 392. 'his' i. est q. 'his uerbis'.
Liberum patrem ... Hercule] e mortalibus immortales facti uiri hi unigo afferuntur: Hercules, Liber, Castor et Pollux, Quirinus, cf. Hor. carm. 3, 3, 9 sqq. et (omisso Quirino) 4, 8, 29 sqq. Sil. Ital. 15, 78 sqq. Cic. tusc. disp. 1, 12, 28.
- 112,8 deorum mensis] cod. A: ἐαυτὸν ἔκρινεν ... ἄξιον θεοῖς συνέστιον γενέσθαι. Arm. p. 98 ἐαυτὸν ἔκρινεν ... ἄξιον τοῖς θεοῖς συνδινῆναι γίνεσθαι. Iul. Val. p. 163, 19 'quod diuinis honoribus hand procul foret'. Pind. ol. 1, 59 sqq. Verg. buc. 4, 63. aen. 1, 79. Hor. carm. 4, 8, 30.
- 112,10 Babylonem] scripsi pro eo quod codex exhibet 'Babyloniam'. cf. cod. A: ἀρμόκειμος δὲ ὁ Κάσανδρος εἰς Βαβυλῶνα.
- 112,11 eductum] conicias 'seductum' coll. cod. Leid. p. 789 συνελάλειν 'λούλιν ἀδύρα. Syr. p. 393 'da näherte sich Cassander dem Iollas und machte ihn zum Mitwisser seines Geheimnisses'.
- 112,12 animum ac superbiam] cf. Liv. 22, 26, 1 et Fabri-Heerwagen ad h. l. p. 320. 'animus' h. l. idem fere est quod 'arrogantia'.
- 112,13 uti ... ne] cf. § 64.
- 112,14 deinde] quid in iis quae secuntur narratum fuerit, intellegi potest ex Ps.-Call. 3, 31 p. 145 Muell. cod. Leid. p. 789. Arm. p. 99. Syr. p. 393. Leo p. 132, 10 sqq. uerba quae tradita sunt intacta reliqui. conicias haec fere: 'deinde [Alexander] Iollas se effecturum dixit, cum [Alexander] diem festum agens [eum] amicorum conuentum habere uellet'. ceterum quae hoc loco narrantur ex uberiori quadam narratione in angustum coacta sunt.
- 112,16 Onesicritus] τῶν παραδόξων ἀρχιουκρηνήτης ille inprimis in numero eorum, qui Alexandri uitam fabulose narrauerunt, habendus est (cf. etiam carminis illius aetatis Byzantinae initium uicini iuris factum a Steph. Kappio 'Mitteilungen aus zwei griech. Hss.' Vindobonae 1872).
- 112,17 fuit Perdikkas] plura nomina exhibet codex A, nempe haec: ἦσαν δὲ οἱ παρόντες κ'. Περδικας, ἡμιλιανός [Medius], Πύθων, ἡμιλιανός [Leonatus], Κάσανδρος, ἡπίκεστος [Peucestes], Πτολεμαῖος, Λυσίμαχος, Φίλιππος

- πος ὁ ἱατρὸς, Νέαρχος Κρής, Τραζάνωρ [cod.: Νέαρχος Κρίτιος ἄνορ; corr. Schwartz], Ἡρακλείδης ὁ Θράξ [cod.: Θράξ], Εὐροππίος [cod.: Εὐρώπιος], Ἀρίστιον Φαράλιος, Φίλιππος (ὁ) μηχανικός, Φιλώτας, Μένανδρος. cf. praeterea Arm. p. 99: ἦσαν δὲ οἱ παρόντες εἰκοσι Περδικας, Μελέαγρος, Πείθων, Λεονάτος, Κάσανδρος, Πευκέστης, Πτολεμαῖος, Λυσίμαχος, Φίλιππος, Ὀλκίας, Εὐμένης, Φίλιππος ὁ ἱατρὸς, Νέαρχος ὁ Κρής, Ἡρακλείδης, Εὐροππίος, Ἀρίστιον Φαράλιος, Φίλιππος ὁ μηχανικός, Φιλώτας, Μένανδρος, Δάρδανος. uers. Syr. p. 393: Perdikkas [syr. Priskos] u. Meleagros [syr. Markanos] u. Lysias u. Python [syr. Priton] u. Bekitharos u. Cassiodorus u. Nikolaus u. Kritias u. Heraklides u. Tarkana u. Philippus u. Menander.
- ferat leon] fort. Πύθων, Πείθων Priton. 112, 18
Theoklus] Θεόκλος uel Θεοκλής.
fstaion] Ἀρίστιον. ceterum Stasanoris nomen latere suspicatus 112, 19
est Schwartz.
- foratheus] Εὐρωππίος (oriundus ab Europa, oppido quodam Macedoniae, ut recte intellexit Schwartz).
- philicus] Ὀλκίας, quod nomen latere uidit Schwartz.
praeter Eumenem] Περδικας τε καὶ Πτολεμαῖος, Ὀλκίας, Λυσίμαχος, 112, 20
Εὐμένης, Ἀνανδρος [= Ἀσανδρος?] praebet cod. A; in uers. Arm. p. 100: Περδικας καὶ Πτολεμαῖος, Ὀλκίας καὶ Λυσίμαχος, Εὐμένης καὶ Κάσανδρος.
Cassandrum] Asander, Philotas filius intelligendus uidetur esse, 112, 21
de quo cf. Wesseling ad Diod. 18, 39, 6 [= p. 248 ed. Dind.]. Muetzell.
ad Curt. 10, 10, 2 p. 925. Niese p. 197 not. 3.
que] cf. ex gr. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 6, 7. 112, 22
rerum nouarum studentes] saepius legitur 'nouis rebus studere',
hoc tamen loco illud uerbum eodem quo adiectiuum 'studiosus' modo
cum genetiio coniungitur.
futura foret] se. potentia uel superbia Alexandri. 112, 23
foret] cf. Reisig III p. 321 not. 445.
accubanti] 'accubanti' recte coniecisse uidetur Reitzenstein. cod. 112, 25
A: τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου ἀνακλιθέντος (cod. Leid. συνανακλιθέντος αὐτοῖς). Arm.
ἀνακλιθέντος τοῦ βασιλέως. Syr.: 'als nun Alexander sich hingelegt hatte
und sie alle vor ihm zu Tische lagen'.
ueluti sagittatus esset] cod. A: ἔξαφνης ὁ Ἀλεξάνδρος ἀνεβόησεν 112, 27
ὡς τόξω πεπηγὼς εἰς τὸ ἦπαρ (cod. Leid. πεπληγμένος διὰ τοῦ ἥπατος.
Arm. πληγείς τὸ ἦπαρ. Leo p. 132, 18 'subito clamauit uoce magna quasi
lanceam dedisset illi aliquis in iecore'. Syr.: 'Als Alexander getrunken
hatte, fühlte er augenblicklich einen heftigen Schmerz'). cf. Plut. Alex. 75, 3.
(se) comprimens] i. q. dolorem comprimens, τὴν δόνην ἐγκατε-
ρήσας.
animo conscio] cf. ex gr. Sall. Cat. 14, 3. Iustin. 2, 5, 7 'mulieres 112, 28
male sibi consciae'.
male factum est] Plaut. mil. glor. 1331 sq. et Lorenz ad h. l. Lu- 112, 29
cret. 3, 597 et Heinze ad h. l.
cum uomere uellet] cod. A: ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος ἀπεράει [cod. διαπε-
ράει, corr. Schwartz] βουλόμενος τὸ πολὺ τοῦ οἴνου ἦτης περὶον. εἴητο
[cod. ἦσητο, corr. Keil] γὰρ οὕτως [cod. τοῦτω, corr. Schwartz] ἔμειν
[cod. ἐμμένειν, corr. Keil]. ὁ δὲ 'Iollas περιχρίας τῷ φαρμάκῳ ἔδωκεν
αὐτῷ. cf. Arm. p. 100. Syr. p. 393. Leon. p. 132, 25.
quod] quaedam intercidisse manifestum est, fortasse 'quod fa- 112, 31
cere solitus erat' (coll. § 62), cf. cod. A: εἴητο γὰρ οὕτως ἔμειν. Arm.
p. 100 εἴηθαι γὰρ οὕτω ποιεῖν. Syr. p. 393 'weil er gewöhnt war, manch-
mal dies zu thun'.
secum] cf. Fabri ad Sall. Cat. 32, 1 p. 77. 112, 34
Cassandrus] cf. Vell. 1, 16, 3 'Menandrus'. Neue 'Formenlehre' 112, 33
vol. I p. 77 sqq. cf. § 96, 97.

- tradiderat] fortasse praestat scribere 'tradit(um) erat'.
- 112, 36 [Iollam] quae in cod. A leguntur admodum corrupta sunt uerba. sensus eorum hic est Cassandrum in Ciliciam (εἰς ἑλίου κύλικας, quod Keil correxit in ὅρους Κίλικας, cf. eundem errorem in uers. Arm. p. 100 εἰς πάντα τὰ ποτήρια) profugisse ibique aduentum Iollae fratris expectasse.
- 112, 38 Macedoniam] omissa ut saepius praepositione 'in', cf. ex. gr. Caes. b. civ. 3, 41, 1. 106, 1. Reisig III p. 653 not. 560.
- innersis uerbis] cod. A: διὰ σημείων γράφας, Arm. p. 100 σημείους γράφας πρὸς αὐτὸν ὡς τὸ ἔργον ἐτελέσθη. Syr. p. 394: 'da schrieb Cassander nach Macedonien an seinen Vater: 'das Werk, um deswillen ich hierher gekommen war, ist zur Thatsache geworden und ist gut zur Ausführung gekommen'.' 'innersis uerbis' hoc loco i. q. 'ambiguus uerbis', quae Antipater in aliam atque eam, quae proprie his subiecta erat, sententiam facile accipere potuit. cf. Lucret. 1, 642. Ter. Haut. timor. 372. Quintil. 8, 6, 44.
- 113, 1 ceteros amicos] cf. § 23 'cum ceteris amicorum filiis'.
- 113, 2 ubi silentium esse sensit] cf. § 21.
- 113, 3 quadrupes] i. e. per manus et genua reptans. cod. A: τετραποδιῆτι, cf. Arm. p. 101. Syr. p. 394 'er ging auf seinen Händen und auf seinen Füßen'. Leo p. 133, 17 'manibus pedibusque'. ad ea quae secuntur cf. etiam Arr. 7, 27, 3.
- 113, 5 protinus progressus] cf. § 86 (ex coni.).
- interim] i. q. interdum.
- 113, 6 currentem] 'accurrentem' coniecit Reitzenstein, cf. προστρέχουσαν cod. A. Arm. 'sequentem se cursu ualidissimo' Leo p. 133, 21.
- ut ea se posset praeterire] possis etiam 'ut ea, si posset [fieri], praeteriret'.
- 113, 8 nacta gemitum flentis] cf. Arm. p. 101: ὁ στεναγμός 'Ἀλεξάνδρου σπανάως ἀναφυνούοντος ἑκάλε καὶ ὠδήγει τὸν στεναγμὸν 'Ρωδῆνης. fortasse scribendum 'persequens'.
- 113, 10 alleuauit] cf. Arm. p. 101 αὐτὴ δὲ ἡ γυνὴ περιπλακεῖσα αὐτῷ ἔφη: "καταλείπει ἐμὲ, 'Ἀλέξανδρε, σεαυτὸν εἰς θάνατον δούς;" ὁ δὲ εἶπεν κτλ. cf. Syr. p. 394. Leon. p. 133, 24 sq. de uerbo 'alleuandi' cf. Muetzell. ad Curt. 5, 4, 18 p. 436.
- 113, 11 parum fructum] ea uerba apud Ps.-Call. uitiose tradita esse apparet.
- 113, 12 mihi immortalitatem ademisti] cf. Arr. 7, 27, 3 εἰπεῖν ὅτι ἐφθόνησεν ἄρα αὐτῷ δόξης τῆς ἐς ἅπαν, ὡς θεῷ δὴ γεγεννημένῳ.
- 113, 14 diluxit] cf. § 16.
- 113, 15 ut ne] cf. § 64.
- 113, 17 Combalum] cod. A: Καμβοβάφην, Arm. Κόμβαφον (cf. nomina propria Κουβάρος, Κόμβωφας).
- 113, 23 audiuit] se. 'tumultum', cf. § 56.
- 113, 25 ita ut] ὡς τε A. Leid.
- 113, 26 portam] cf. infra 'altero ostio'.
- 113, 27 cum singulis tunicis] cf. Plut. Alex. 76, 4 ἐν τοῖς χιτῶσι καθ' ἑνα πάντες πᾶρά τὴν κλίνην παρεβλήθον Arm. p. 101 μονοχιτῶνας. Leo p. 135, 1 'cum uno uestimento'. [Plut. Alex. 71, 4 ἀνὸς πλοὶ καὶ μονοχιτῶνες]. ceterum 'salutandi' uerbum parum elegantem paucis uocabulis interiectis duplicatur quoniam cum Reitzensteinio 'uistabant' scripsi.
- 113, 30 Peuculanus] cod. A: Πευκάδος, Arm.: Πευκαλῶος, Syr.: Phainokles, Leo p. 135, 6 'Speleucos'.
- natus] aut ex dittographia ortum et delendum est aut quaedam intercederunt, ex. gr. '(ignobili loco) natus', cf. cod. A: τῷ μὲν εἶδει

- οὐκ ἀπρεπής [cod. εὐπρ.], ἰδιώτης δὲ οὐδεμῶς τάδεως ὑψηλούμενος. cf. Arm. p. 102. § 45 'haud ignobili loco orta'.
- qui cum partem] post haec uerba quaedam intercidisse manifestum est. cf. Ps.-Call.: ἐπ' ἀγαθῷ μὲν, 'Ἀλέξανδρε βασιλεῦ, Φίλιππος ὁ πατὴρ σου ἦρξεν, ἐπ' ἀγαθῷ δὲ καὶ σοί, βασιλεῦ. fuit, cum coniecerem: 'rex fuit Macedonias (utilissimus, etiam tu rex fuisti), utilissimus, qui' etc. uerba quae secuntur sic emendauit Schwartz: 'qui tuam patriam Macedoniam', cf. Syr. p. 395 'weil du uns berühmt und gefeiert gemacht hast'. eundem praefertur coniectura Reitzensteinii, qui scribi iussit: 'qui cum partem <eo> laudum extulisti' e. q. s. longiorem hoc loco extitisse orationem ratus, qua Philippus, qui re uera partem tantum Macedoniam initio tenuerat, ut rex utilissimus cum rege gloriosissimo Alexandro conferebatur. cf. ad formam 'laudum' Nenium 'Formenlehre' uol. I p. 272. ceterum 'a' et 'au' a librariis saepissime confundi docuit nos Theod. Birt (Rhein. Mus. uol. 52 'Erg.-heft' 1897 p. 89 sqq. et p. 203 sq.).
- aequales] estne scribendum 'aequare'? cf. cod. A: τοὺς τελευτώντας 113, 33 καλὸν ἔστι καὶ Μακεδόνας συναποθαίνειν οἱ τῷ ποιήσαντι Μακεδονίαν ἀξίαν τοῦ Διός.
- perierunt] cod. A: ἀπόλωλεν Μακεδονία. 113, 34
- ut animo forti esset] cod. A: ἐμφανὲς ἐποίητο παρακλήσεως. 113, 36
- epistulam quam ad Rhodios scripserat] haec epistula, quae in hac 114, 1 epitome ab testamento Alexandri seiangitur, apud Pseudo-Callisthenem non exstat nisi quod quaedam eius partes testamento ipsi insertae sunt.
- senatu] hanc datui formam retinui, cf. Reisig 'Vorlesungen' I p. 140 et ibid. not. 90. Kühner I p. 245 sq.
- patrii] scripsi coll. § 123 'Hercules patrius noster'. Plut. Alex. 114, 8 2, 1 τῷ γένει πρὸς πατρός μὲν ἢν 'Ἡρακλεῖδης ἀπὸ Καραίου. 'patrius' eodem sensu quo πατρός usurpatur. Tibull. 2, 1, 17 'di patrii'.
- nostri] 'progressi' intercidisse uidetur. ex his autem quae secuntur 114, 4 tur nihil elici potest, cum auctori epitomae ipsi Graeci, quae uertit, uerba uitii quibusdam inquinata ante oculos fuisse uideantur. Reitzenstein et exitum prioris enuntiati et initium alterius excidisse ratus coniecit: 'nos ultra columnam Herculis patrii nostri finis usque ... ab hominibus abeuntes'.
- abeuntes] i. e. 'e uita', nisi praestat scribere "obeuntes". cf. § 115 'ad deos abisse'.
- quocirca] cf. diō cod. A. Arm. uerba quae secuntur sic emendauit 114, 7 Kroll: 'quod ergo iacebat in uestro oppido'.
- memorem] i. q. 'gratum'. Schwartz coniecit 'memoria teneretis', 114, 9 sed codicis scriptura ne ipsa quidem omni caret probabilitate. ad rem cf. Plut. Alex. 34, 2.
- praescripsimus] uerba quae secuntur sic inter se cohaerent: 'ut, 114, 12 quod cuique dari iussimus, <id> ex pecunia regū <enique> dandum curarent'.
- aui signati talenta] τάλαντα νομίσματος. cf. ad h. l. infra § 118. 114, 14 medimum] semper retinui hanc scripturam, cf. 'columna' et alia exempla apud Lindsay-Nohl. 'die lat. Sprache' p. 81.
- XL] infra § 118: XXX., quem numerum in 'XXXX' mutauit. 114, 15
- aequum est] cum ablatiuo coniunctum, cf. Plaut. Bacch. 488. 114, 17
- cum cura curare] cf. Plaut. Pers. 198 'rem hanc cum cura gerere'. 114, 18
- ras'. Liv. 39, 41, 6 'aliquid cum cura exsequi'. Fibri ad Sall. Jug. 54, 1 p. 283.
- ad aurem] cf. 'dicere in aurem', 'in aurem loqui', 'ad aurem 114, 19 innocare', 'ad aurem insurrare'.

- 114, 23 Ismenian] est tibicen ille apud Ps.-Call. quoque 1, 46 commemoratus. cf. praeterea Arm. p. 104.
- Thebaeorum] § 120 'Thebanis'. ceterum verba aperte vitiosa sunt, quae mihi non contigit ut expedirem. pro quibus haec fere scribenda. esse suspicatus est Reitzenstein: 'ut rex Thebaeorum (civitatem) testamento tractasset (edocuit). eo diligentius' e. q. s.
- 114, 26 Ieuabat] Arm. p. 104 ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν πολλῶν ἀλγῶν. dolores eius dies V produxerat] i. e. cataplasma effecit, ut dolores per dies quinque intermitterentur.
- 114, 27 poculum] Arm. p. 104 πάλιν ἰόλλας τὸ ποτήριον φαρμακοποιήσας παρέχεν αὐτῷ.
- 114, 28 desperari se] cf. Krebs 'Antibarbarus' I p. 389 s. u.
- 115, 1 Ptolomaem] codicis scripturam sic correxit Schwartz coll. uers. Arm. p. 105: τὸν δὲ Πτολεμαῖον αὐτῷ παρακαθίσταμενος εἶπεν. ἴθι καὶ εἰς Αἴγυπτον καὶ τοῦ κύματος ἡμῶν ἐπιμελοῦ.
- 115, 2 Aegyptum] cf. ad § 100 'Macedoniam'.
- 115, 3 in aurem dixit] Arm.: λεπτῶς δὲ ἐλάλησε τὸν αὐτῷ, ἵνα μὴ τις ἀκούσῃ.
- 115, 4 conixus] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 36, 8 p. 126. Kühner I p. 569 s. v. 'nitor'.
- 115, 5 accipe me] Arm.: καὶ νῦν παράλαβε ἐμὲ, Ἡράκλεις καὶ Ἀθηναί, καὶ ὅμοις ἄνδρες πάντες χαίρετε.
- 115, 8 collapsa est] Arm.: ἡβούλετο πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς 'Ἀλέξανδρον πίπτειν. discrepat paulo epitomes auctor.
- ad pedes se aduoluit] i. e. 'procubuit'. cf. Sen. de ira 2, 34, 4 ['pedibus se aduoluerit'], a Sall. et Tac. uerbum 'aduoluerit' se cum simplici accus. coniungitur, ex. gr. 'genus'.
- hanc Olcias] cf. Arm.: καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτῆς Ὀλκίαν ἤγαγε πρὸς Ἀλέξανδρον.
- 115, 12 nupta commendationem fecit] Arm.: κατανεύων φανερώς ἀνέδειξεν ἐπιμελὸς παραβολή.
- 115, 14 annos tres et XXX natus] Ps.-Call. 3, 35 et cod. Leid. p. 791: ἔζησεν ὁ Ἀλέξανδρος ἑτὶ τριάκοντα δύο. Syr. p. 398: 'zweiunddreissig Jahre und sieben Monate'. Arm. p. 105 ἑτὶ τριάκοντα τρία. Iul. Val. p. 168, 10 et Leo p. 136, 8: 'triginta et tres'.
- annos XIII] Ps.-Call. 3, 35 ἐβίβασκεν ἑτὶ ιβ'.
- 115, 15 uitam commutauit] cf. μεταλλάττειν (τὸν βίον). Sulpic. ap. Cic. ad fam. 4, 5, 3 'mortem cum uita commutare'. 'uitam commutare' inuenitur etiam apud Lactantium.
- nondum etiam] cf. Landgraf. ad Cic. pro Rose. Amer. § 23 p. 176.
- Fabri ad Sall. Iug. 31, 20 p. 238.
- 115, 16 quid rei esset] cf. Liv. 3, 17, 2 'quid hoc rei est?' Curt. 10, 2, 17.
- 115, 18 alueum] uertit λάρνακα (Ps.-Call. 3, 34. cod. Leid. p. 791. Arm. p. 106), cui uocabulo non solum notio 'arcae' subest sed etiam 'nauis', quo sensu uox 'alueus' quoque accipitur.
- collocant] 'collocandi' uerbum hoc loco cum praepositione 'in' sequente accusatio coniunctum est, cf. ex. gr. Sall. Iug. 61, 2. Krebs 'Antibarbarus' I p. 269 s. u. Reisch III p. 715 sq.
- 115, 19 diadema] supra § 2 legitur altera huius uocabuli forma (neutr. gen.), sed cf. Pomponium apud Priscian. p. 200, 8 ed. Hertz. Georges 'Lexikon der latein. Wortformen' s. u. Kuehner I p. 316 γ.
- in eundem] i. e. 'alueum'.
- 115, 20 multos odores] ad rem cf. Diod. 18, 26, 3.
- mille] cf. Woelfflin 'Archiv' IX (1896) p. 180 sqq.
- combustus] alibi non exstat hoc uocabulum, quod significare uidetur

- 'suffimentum' (quod comburitur). ad rem cf. Arm. p. 106 ἐπέβαλεν αὐτῇ μέλι νησιωτικὸν καὶ ἀλόην ἡσπικήν.
- pallium] i. q. 'lodix', cf. Friedlaender. ad Iuven. 6, 236. ad rem cf. Diod. 18, 26, 4.
- per praeconeum silentio facto] cf. Liv. 43, 16, 8 'audientiam facere praeconeum iussit'. Plant. Poenul. prolog. 11.
- Perdicea] cf. Nipperdey-Lup. ad Nep. Ale. 3, 1.
- bene dicere] cf. εὐφμεῖν ('faure lingua'). 115, 25
- Olympiade matre] Ps.-Call. 3, 33 βασιλεὺς Ἀλέξανδρος υἱὸς Ἀμύμωνος καὶ Ὀλυμπιάδος. cf. praeterea Arr. 3, 3, 2 καὶ τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς αὐτοῦ ἐς Ἀμμωνα ἀνέφερε. cf. Arm. p. 102 et 103.
- si mihi ex Roxane] cf. cod. A. Arm. p. 103. Syr. p. 396. Iul. Val. 115, 28 p. 166, 1 sqq. Leo p. 127, 20 sqq.
- rex esto ... imperator sit] apparet auctorem epitomes in iis quae secuntur eloquendi uarietate hanc inelegantiam usum esse, cuius rei, cum per se perspicua sit, exempla enumerare supersedeo.
- Arrhidaeus Philippi filius] ex Philinna saltatrice, cf. Plut. Alex. 77, 5. Diod. 18, 2, 4. Justin. 9, 8, 2 etc. de scriptura nominis cf. Ruelhii adnot. crit. ad Iustin. l. c. p. XXVII. cod. A: Ἀραδαῖον, Arm. Ἀριδαῖον, Syr. Ἀραδαῖον, Val. Ἀριστεύμ, Leo Ἀριδαεύς.
- si mihi filia] cf. cod. A. Arm. l. c. Syr. l. c. Iul. Val. p. 166, 3 sqq. 115, 30 Leo p. 128, 2 sqq.
- educandam collocandamque] esse hanc filiam Macedonibus non dicitur in cod. A, Arm. Syr., apud Val. et Leon.
- ipsi sibi regem cooptant] cf. cod. A: ἐλέσθωσαν Μακεδόνες [cod. 115, 32 Μακεδόνων] ὃν (ἀν) βούλωνται βασιλεῖα, ἐὰν μὴ βούλωνται Ἀραδαῖον τὸν Φιλίππου υἱόν, Arm. l. c. Syr. l. c. Val. p. 166, 4. Leo p. 128, 2 sqq.
- Olympiadi matri] cod. A: ἐ... οὐ δὲ ἔστιν Ὀλυμπιάδι κατοικεῖν ἐν 115, 33 Ρόδῳ κτλ. Arm. l. c. Syr. l. c. Val. p. 136, 7 sqq.
- alibi (n) uoluerit] cod. A: ἐὰν δὲ μὴ βούληται κατοικεῖν ἐν Ρόδῳ κτλ. Val. p. 166, 8 sqq.
- denturque] cod. A: λαμβάνουσα τὰς αὐτὰς προσόδους κτλ. Val. 116, 1 p. 166, 9 sqq.
- Leonato] cf. cod. A (Ἀλεῶνα). Syr. p. 397 (Pidasdrōn). Val. p. 166, 116, 2 12 sqq. (Philonam). Arr. ap. Phot. bibl. cod. 92 τῆς δὲ ἐπ' Ἑλληνιστῶν Φρυγίας Λεονάτος. Dextrip. ap. Phot. bibl. cod. 82. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 16. omnino conferas uelim satraparum nomina tradita in Arriani historia successorum Alexandri (Arriani τὸν μετ' Ἀλέξανδρον libri septimi fragmenta edidit R. Reitzenstein, Vratislaviae 1888).
- uxorem] cf. cod. A. Val. p. 166, 13 sqq.
- tanquam] fortasse ex dittographia ortum est, nisi praestat statuere 'tanquam uxorem' idem ualere quod ὡς γυνῆκα.
- Cleonicam] in cod. A exstat Κλεοδίκη. nomen omisit Valerius. 116, 3 Eumenem] cf. cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 166, 14 sqq. Leo p. 128, 116, 4 4 sqq. (Simeon). Arr. l. c. Dextrip. l. c. Diod. l. c. Curt. 10, 10, 3. Justin. 13, 4, 16.
- qui mihi gratus fuit] uix sanum crediderim uocabulum 'gratus'. cod. A: τῷ ὑπομνηματογράφῳ. Leo p. 128, 4 'Simeon notarius'. quamobrem coniecit Schwartz 'a secretis'. cf. § 117 'qui mihi armiger fuit'. sed cf. p. 115, 17 'qui in gratia erant'.
- insulas] cod. A: τοὺς δὲ νησιώτας ἀφίεναν ἐλευθέρους. Val. p. 166, 15 sqq. Leo p. 128, 5.
- sua quaeque possideant] cf. Fabri ad Sall. Cat. 43, 1 p. 98. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 55, 8 p. 404.
- legibus suis utantur] πολιτεύειν αὐτονομῶς uertit.

116,6 Pamphyliae] cf. cod. A: Παμφυλίαν δὲ καὶ Κιλικίαν <Ἀντι>γόνην. Syr. p. 397 'über Pamphylien und Lycien soll Antigonos herrschen'. Val. p. 166, 16 'Antigonos Cariae praesit'. Leo p. 128, 6 sq. 'Liciae et Pamphyliae atque Phrygiae sit princeps Antigonos'. Arr. I. c. Παμφύλιον δὲ καὶ Λυκίον καὶ Φρυγίαν τῆς μεγάλης Ἀντιγόνοιο. Dexipp. I. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 14. quibus ex locis concludi potest hoc quoque loco scribendum esse: 'Pamphyliae Lyciae <Phrygiae> maioris Antigonum'.

Antigonum] codex praebet 'Antiochum'. eodem errore praebent cod. ap. Ps.-Call. 3, 33 p. 150 'Ἀντιόχον'.

116,7 Cassandrum] cf. Jul. Val. p. 166, 17 '(Antigonos Cariae praesit) Cassanderque Boeotiae'. — Leo p. 128, 7 (verba corrupta). — consentit autem epitome cum Arr. I. c. Καρὺν δὲ Κάσανδρον, cf. ad § 98. Niese p. 197 not. 3. Wesseling ad Diod. 18, 39, 6 p. 287, 39 [p. 248 Dind.]. Diod. 18, 3, 1 'Ἀκτῶν μὲν Καρίαν, Curt. 10, 10, 2 'in Cariam Cassander', Iustin. 13, 4, 15 'Cariam Cassander'.

qui t̄farus uocatur] cf. cod. A qui (omisso Antipatri nomine) haec aperte corrupta verba praebet, quae quin huc referenda sint non dubito: τοῦτων δὲ πάντων μέχρι τῶν ἐν τῷ Ἄλφει ποταμοῦ χώρα παρέχεται, cf. Val. p. 166, 17 sq.: 'eisque omnibus praeesse Antipatrum oportebit' et Leon. p. 128, 8 (corrupta sunt verba, cf. Landgraf. ad h. l.). neque enim Pharus insula hic ullum locum habere potest, immo de Halye flumine cogitandum. prorsus autem discrepant quae apud Arr. I. c. Dexipp. I. c. Diod. 18, 3, 2. Iustin. 13, 4, 5 de Antipatro leguntur. ceterum cf. ex gr. Sall. Cat. 55, 3 'locus, quod Tullianum uocatur'. Iug. 18, 11 'loca, quae Numidia appellatur'.

116,9 Nicanor] discrepant et Arr. I. c. Φιλῶτας δὲ Κιλικίας, Dexipp. I. c., Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 12 (apud quos Nicanor nomen prorsus non exstat) et Ps.-Call. cod. A, qui Cilician Antigonis attribuit nomenque Nicanoris non exhibet (idem ualet de Syr. et Leone, nisi quod Syr. p. 397 praebet 'über Cilicien Pior' et Leo p. 128, 8 'Antipater Ciliciae').

Cariae Cassandrum praeesse] mera dittographia.

Syriae] Syr. p. 397 'über Syrien und bis zu den Flüssen hin <sol] herrschen> Python'. Val. p. 166, 18 'Uton Syriae rector esto'. Leo p. 128, 8 sq. 'Siriam magnam Pithoni'; apud Arr. I. c. Dexipp. I. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 4. Iustin. 13, 4, 13 Πίτων ἐν Πύθωνι Mediam sortitur, quae hoc quoque loco intelligenda est, cum Syriae Coele et Syria Mesopotamia disertis verbis excludantur.

116,11 Babylonem] in cod. A haec exstant: τῆς δὲ Βαβυλῶνος <καὶ> τῆς προσήκουσας αὐτῆς Ἐλκεον ὀπασφόνον, quae Muelleri sic supplere: τῆς δὲ B. καὶ τῆς προσήκουσας αὐτῇ κατάρπην εἶναι καλεῖται C. o. cf. Syr. p. 397 'über dieses Babel hier soll der gewarmpete Seleucus herrschen'. Val. p. 166, 19 sq. 'Babyloniae uero et adiacentium regionum [anctor] epitomes scribendo [qui] postea adiunctus est' male uertisse uidetur] praeficio Seleucum. Leo p. 128, 9. — Dexipp. I. c. Βαβυλωνίον δὲ καὶ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου τὸν μὲν Ἐλκεον, τῆς δὲ Μεσοποταμίας Ἀρχέλαος ἦρχε. Diod. 18, 3, 3. Ἀρχαίον δὲ (προκύριος) τὴν Βαβυλωνίαν, Ἀρκελάω δὲ Μεσοποταμίαν. (4) Ἐλκεον δ' ἔταξεν ἐπὶ τὴν ἱππαρίαν τὸν ἐπαύριον κτλ. Iustin. 13, 4, 17 'summus castrorum tribunatus Seleuco cessit'.

116,13 Meleagro] eundem nominant cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 166, 20. Leo p. 128, 10. Laomedonti autem Syriam et Phoenicem datas esse testantur Arr. I. c. Dexipp. I. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 12.

116,14 Ptolomaeo] cf. cod. A (corrupta sunt verba). Arm. p. 103. Syr.

p. 397. Val. p. 166, 22. Leo p. 128, 10. Arr. I. c. Dexipp. I. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 1. Iust. 13, 4, 10.

Cleopatram sororem meam] cf. cod. A. Arm. I. c. Syr. I. c. [per- 116,14 peram: 'die Schwester des Weibes Alexanders']. Val. I. c. Leo p. 128, 11. regiones quae inter Babylonem] Φανοκράτης Perdicae nominis loco iuuenitur in cod. A in uers. Syr. p. 397 ('Priskos'), apud Val. p. 166, 24. discrepat Arr. I. c.: τῆς δὲ ἐπάνω τῆς Βαβυλωνίας χώρας μέχρι τῶν Βακτριανῶν κατάρπη ἀποφηνάτωσαν καὶ ἐμπλησθῇ τὴν Περίδωκαν κτλ. [huc non faciunt Arr. I. c. Dexipp. I. c. Diod. 18, 3, 4. Curt. 10, 10, 4. Justin. 13, 4, 5].

eique uxorem Roxanen] cf. cod. A. Arm. I. c. Syr. I. c. Val. p. 166, 25. 116,17 populo Rhodiensi] cf. § 108.

CCC [talenta]] cod. A: χρυσὸν τάλαντα τέ. Arm. p. 102 χρυσά 116,19 νομίσματα τάλαντα τριακίσια. [Syr. p. 396 de Thebanis.]

XXXX] lectio codicis A corrupta est. Arm. p. 103 τριῆρεις τε- 116,20 καράκοντα.

[CC milia]] cf. § 108. consentiunt cod. A (citou ελευθερίας ἐξ Αἰγύπτου 116,21 του . . . <μεθίμου> β [cod.: ἐβ] καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας . . . πυρὸς <μεθίμου> β.). Arm. p. 103 [nisi quod tantum πυρὸς ἐξ Αἰγύπτου μεθίμουος διμυρίονος exhibet] Syr. p. 396 (perperam de Thebanis).

praesidium] cf. § 107. cod. A: διὸ καὶ ἐγγραμμεν φρουράν 116,22 ἐξαγαγεῖν τῆς πόλεως. Arm. p. 102.

exigere] i. q. § 107 'educere', ἔξαγειν. 116,23

Aegypti] cf. Val. Max. 4, 1, 15 'Aegypti'. Nep. Milt. 2, 4 'Chers- 116,24 nesi'. Reisig III p. 543 not.

auri signati talenta . . .] ex cod. A nihil elici potest, cf. autem 116,24 Arm. p. 102 νομίσματα χρυσοῦ τάλαντα χίλια; Syr. p. 396 'Dariken <im Gewicht von> hundred Pfund'.

Ptolomaeus] cf. Syr. p. 396 'wenn Ptolemäus dorthin kommen 116,25 und meinen Leib dorthin bringen wird'.

ubi id corpus ponatur] i. e. condatur, loculum fieri iubeo etc. 116,26

ex auri talentis CC] πύκλον χρυσοῦν [cod. -άν] ἀπὸ τάλαντων ἑ. 116,27 discrepat Val. p. 166, 27. et Arm. p. 103 ἀπὸ διμυρίων τάλαντων. Syr. p. 397 '250 Talente schwer'.

Thebanis Boeotiis] cf. cod. A. Arm. p. 102. Syr. p. 396. 116,27 auri signati talenta . . .] Syr. p. 396 'dreihundert Goldtalente', 116,28 qui tamen locus fortasse ad Rhodios referendus est; ex ceteris autem nihil elici potest.

Atheniensibus] Arm. p. 103: εἰς Ἀθήνας χιτῶνα καὶ χρυσοῦν θρό- 116,30 νον Ἀθηνῶν, ἢ ἐν τῷ καλῷ τῷ ἐπάνω Παρθενῶνι. Syr. p. 397 'ein königliches Gewand von mir und meinen goldenen Thron soll man der Stadt Athen für den Tempel der Jungfrauen senden'. Leo p. 135, 18 sqq. 'tunc dixerit Athena in templum Apollinis peplos id est trabeam auream et auream sedem'.

†speculis] Keil coniecit 'peculiaris', Schwartz 'regalis'. 116,31

in aedem Iunonis Argis] cod. A: ἀποστείλα δὲ εἰς αἰγ' [sic; 116,32 Αἰγὰς Mueller.] τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως πανοπλίαν καὶ χρυσοῦ νομωμένον [cod. X ὧν. corr. Muell.] τάλαντ(α) . . . τῷ Ἡρακλεῖ κτλ. Arm. p. 103 ἀποστείλα δὲ εἰς Ἀργος τὴν πανοπλίαν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἀκροθίνια τῷ Ἡρακλεῖ, τῇ δὲ πόλει χρυσὰ νομίσματα ἑκατὸν πενήκοντα τάλαντα. Syr. p. 397 'alle meine Waffenrüstungstücke soll man nach Persien senden samt 150 Talenten Gold'. Jul. Val. p. 167, 2 sqq. 'Argos autem mitti arma, quibus ipse usus sum, et auri signati drachmas quinquaginta eaque Herculi consecrari uolo'.

Apollini] cod. A: ἀποστείλα δὲ καὶ εἰς Δελφούς τὸν λεφάντων 117,1 τοὺς ὀδόντας καὶ τὸν δρακόντιον τὰς δοράς καὶ φιάλας χρυσὰς ἰγ'. Arm.

- p. 104 idem fere praebebat, nisi quod φάλας χρυσάς ἐκατόν καὶ δακτυλίου δοκίμου ἐκατόν exhibet. Syr. p. 397 'dem Tempel der Götter, welcher in Macedonien ist, (soll man senden) goldene Köpfe von Drachen (im Gewichte von) 100 Talenten und 100 goldene Ringe und 1000 elfenbeinerne Becher'. Val. p. 167, 4 sqq. 'Delphos quoque mitti praecepi, eboris quod in aula mea fuit, draconumque terga et pateras aureas tredecim'.
- 117,2 Milesiis] cod. A: χρυσίου νομίσματος τάλαντα ῥή. Syr. p. 397 '150 Talente'. Val. p. 167, 8 'auri signati drachmas centum et quinquaginta'.
- 117,3 Cnidii] lectio codicis A corrupta.
- 117,4 [ibi] imperator sit Taxiles] cf. paulo infra: 'ibi imperator sit Porus'. praeterea cf. cod. A. Arm. p. 104. Val. p. 167, 20 sqq. Dexipp. l. c. ἦσαν δὲ ἄρχοντες Ἰνδῶν μὲν ἁπάντων Πῶρος καὶ Ταξιῆς· ἄλλ' ὁ μὲν Πῶρος οἱ ἐν μέσῳ Ἰνδοῦ ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου νέμονται, Ταξιῆς δὲ τῶν λοιπῶν. Iust. 13, 4, 20.
- 117,6 Parapanisadarum] cf. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 3. Iust. 13, 4, 21. cod. A (corrupt.). Arm. p. 106. Val. p. 167, 22 sqq.
- 117,7 Arachosii et Gadosii] Dexipp. l. c. Ἀραχωσίων δὲ καὶ Γαδρωσίων ἐπήρχε ἱερότιος. Diod. 18, 3, 3. Iust. 13, 4, 22. ceterum pro 'impre-ret et' coniecit Reitzenstein 'imperitet'.
- 117,8 Stasanori Solei] Dexipp. l. c. Στασανὼρ ὁ Σόλιος Ἀρείων καὶ Δράγ-γων ἡγήτο. Diod. 18, 3, 3. Iust. 13, 4, 22.
- 117,9 Bactrianis imperet Philippus] Dexipp. l. c. Φιλίππου δὲ ἦν ἀρχὴ Κορυδανοί. Diod. 18, 3, 3. Φιλίππου δὲ προσώρισε Βακτριανὴν καὶ Κορυδα-νὴν. [Iust. 13, 4, 23 cum iis discrepat]. cf. praeterea cod. A. Arm. p. 104. Syr. p. 397. Val. p. 167, 25.
- Parthaeam] Dexipp. l. c. Παρθαφέρνης Ὑρκανία. Diod. 18, 3, 3. Παρθαφέρνη δὲ Παρθαυαν καὶ Ὑρκανίαν. Iust. 13, 4, 23 'Hyrcanias Phartharnes'. cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 167, 25 sq.
- 117,11 Peucestes] Dexipp. l. c. Πεύκας δὲ ὑπὸ Πευκέτῃ ἐτάχθησαν. Diod. 18, 3, 3. Iust. 13, 4, 23. cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 167, 26.
- ex eis imperiis] ea quae secuntur admodum corrupta sunt uerba, ita ut iis mederi nequiverim. cod. A autem haec praebebat: 'Ὁξόντην μεταστῆσαι ἐπὶ τῆς Μηδείας [sic], quae ad ea quae secuntur pertinere uidentur. hoc autem loco fortasse de Argiadicis cogitari potest, cf. cod. A. Arm. p. 103. Val. p. 166, 5 sqq.
- † pro Mediis] cod. A: Μακεδονίας μὲν Κρατερὸν. Arm. p. 103. Syr. p. 396. Val. p. 166, 10 sq. cf. Dexipp. l. c. Arr. l. c.
- Argens] melius erit scribere 'Argaeus' (Ἀργαῖος).
- 117,13 Olciam] cf. cod. A: ἀποδεικνύει βασιλεὺς Ἀλέξανδρος βασιλέα [cod. βασιλείας] τῆς Ἰλλυρίδος Ὀλκίαν· δίδωσι καὶ ἵππους περὶ (?) ἄρεσθαι ἐκ τῆς Ἀσίας φ', τάλαντα τ' [?]. Arm. p. 104 δίδωσι δὲ αὐτῷ ἵππους ἄρεσθαι ἐκ τῆς Ἀσίας πεντακοσίων. Val. p. 167, 25 sqq. 'Illyriae uero praeficio Olciam, cui quidem ex Asia dari oportebit quingentos equos et auri drachmarum tria milia'. hoc loco equorum numerus intercidit.
- 117,14 deuocationem] hoc uocabulum nusquam alibi exstare uidetur.
- 117,15 statuas] cf. cod. A: κατασκευαζάτω [sic] ἱερὸν καὶ ἀναθεῖτω ἀνδριάν-τας κτλ. Arm. p. 104. Val. p. 167, 29 sqq.
- Alexandri] nomen omiserunt cod. A et Val.
- 117,16 in fano Olympico] Arm.: ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ τεμένει. discrepant cod. A et Val. p. 167, 29.
- 117,17 quos feci] intellegendi sunt οἱ τῆς βασιλείας ἐπιμεληταί.
- statuas inauratas Alexandri] quae cod. A praebebat corrupta sunt.
- 117,18 Olympiae] codex 'hiole'. Ὀλκίου nomen etiam in cod. A et Arm. p. 104 exstat. ex Val. p. 168, 2 sqq. nihil elici potest.

Ptolomaeus] in cod. A inuenitur nomen Perdiccae, sed Ptolemaeum exhibet uers. Arm.

inauratas] χαλκὰς cod. A. Arm.

Alexandri] eadem nomina occurrunt in uers. Arm. p. 104; cod. A 117, 19 omisit nomen Mineruae, Val. inseruit nomen Perdiccae.

sint] 'sunto' coniecit Reitzenstein. cod. A: ἔστισαν. haec extrema 117, 20 pars testamenti in illo codice uitiose tradita est, omnino deest in uersionibus.

patrius noster] cf. § 107.

117, 21

horum] imperatorum, quos institui.

117, 22

ut ne] cf. § 64.

117, 23

aduersus deos hominesque] Sall. Cat. 15, 4 'dis hominibusque infestus'. Cic. Phil. 2, 26 'diis hominibusque hostis'.

117, 24

Restat, ut grato commemorem animo doctissimos uiros, qui, dum haec dissertatiuncula prelo mandatur, precibus Reitzensteinii, praeceptoris carissimi, benigne obsecuti bibliothecarum copias denuo perscrutati sunt neque tamen huius epitomes ullum uestigium indagare potuerunt. Vaticanæ bibliothecae codices summo cum studio inspexit Ioannes Ficker, Oxonienses Robinson Ellis.

praeterea de Basileensibus rettulit E. Bethe, de Bruxellensibus P. Thomas, de Florentinis N. Festa, de Hamburgensibus I. Geffken, de Lugdunensibus S. G. de Vries, de Neapolitanis P. Savj-Lopez, de Pragenses A. Rzach, de Sedlestadiensibus Iosephus Gény, de Vindobonensibus (intercedente Rzach) Ferd. Mencik, de Vratislaviensibus G. Tuerk. quibus uiris omnibus pro tanta et liberalitate et benignitate gratias ago sincerissimas.

The first of these is the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country. In some
 districts the tax is very low, while
 in others it is very high. This
 is due to the fact that the
 government has no power to
 levy a uniform tax. It is
 necessary for the government to
 levy a tax which is not
 uniform, but which is
 adapted to the local
 conditions of each district.

The second of these is the fact that
 the system of taxation is not
 uniform throughout the country.
 In some districts the tax is very
 low, while in others it is very
 high. This is due to the fact
 that the government has no power
 to levy a uniform tax. It is
 necessary for the government to
 levy a tax which is not uniform,
 but which is adapted to the
 local conditions of each district.